28 OLDAL * ÁRA 3 DINÁR

Poštarina plačena!

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam | Szubotica, VASÁRNAP 1925 november 29. | 320. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon: Kiadóhivatal 8—58 Szerkesztőség 5—10, 8—52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lelbach-palota)

Tél

Süppedő szőnyeget terit a hó a gond nehéz leptei alá. Betört a tél és a nyomorúság hadtestei riadtan keresnek fedezéket a legkegyetlenebb ellenség támadása elől. Az éhes gyomor hangosabban korog fűtetlen szobában és a szegénység rongyainak komor árnyéka sötétebben rajzolódik ki a havas táj idillikus fehérségéből. Ki tud nyugodtan lakmározni, amikor a teritett asztal koplalástól kidülledt szemek lázas tekintetének tüze alatt áll? Ki tud derüsen ringatózni a kényelem hintaszékében a jólét kandallójának felszitott melegénél, amikor annyian kóborolnak hajléktalanul a könnyet sajtoló hidegben, szabad prédájául a bünt szükséggé avató ösztönöknek?

Beatus ille . . . Boldog az, akit nem marcangolnak problémák. Boldog az, akinek nyugalmát csak annyira fodrozzák a társadalom nagy kérdései, ahogy a folyó tükörlapját néhány pillanatra játékos körökkel recézi a belédobott kő. De ez a boldogság az erdők fenevadjának a zsákmány elfogyasztása közben érzett önelégültsége. Az állati egykedvüség paradicsomából kiüzte az embert a kultura, amely az ősi indulatokat az öntudat fegyelmező vesszeje alá kényszeritette, az értelem törvényeit a szeretet fogalmazásában szövegezte meg és az ész világosságát a sziv belső megindulásának sugárzásával tette fényesebbé. Irgalom unszol a szenvedések enyhitésére, de a társadalomnak létérdeke is küzdeni a nyomor ellen, mert a tömegek nélkülözéséből fakadt keserüség a szerencsésen szerzett javak fölött őrködő rend bástyáit fenyegeti. Segitsünk a megszorultakon, nyuljunk a hóna alá a sors megalázottainak, hogy a panaszok jajkiáltásai romboló viharrá ne sürüsödjenek. Valójában ez a megfontolás a medre a részvét és nagylelküség megáradásának, a melyet a könyörületesség nevében meginditott jótékonysági akciók táplálnak.

A szociálizmus szerint a jótékonyság nem gyógyit, csak flastromot tapaszt azokra a sebekre, amelyeket a termelés hibái és a javak megoszlásának aránytalanságai ütnek. Minden dolgozni tudó embernek módot kell adni arra, hogy munkával tartsa fenn magát s intézményesen kell gondoskodni a rokkantakról és aggokról. Ó, milyen messze vagyunk attól, hogy a valóság borsóján térdelő ideológusoknak ez az álomképe testet öltsön. A kisérletezések mennyi gyötrelmes vergődésén kell még az emberiségnek keresztülmennie, amig odáig jutunk, hogy a kormányzatok legfontosabb és az államháztartási kiadások tulnyomó részét lefoglaló feladata lesz a szociálpotitikai kötelességek teljesitése. Egyelőre minden jövedelem, ami a maximális erővel megcsavart adóprés alól kicsurog, kevés az állam szükségleteinek hiánytalan fedezésére. Minden országban a belügy, külügy és hadügy, az állam hatalmi poziciójának ez a hármas várrendszere emészti fel a bevételek nagy részét és az adózók nemcsak az elviselhetetlen terheket, hanem az állami ellenszolgáltatások fogyatékosságát is panaszolják. Az ipar, kereskedelem, mezőgazdaság, közoktatás és igazságszolgáltatás terén rengeteg tennivaló ha mozódott fel, ami nélkül hézagos marad a konszolidáció és amit mégis folytonosan halogatni kell, mert az állam nem rendelkezik a megfelelő anyagi eszközökkel. Hány telet kell még a nyomornak átdideregnie, mig királylánnyá lép elő a népjóléti politika szegény, szomoru hamupipőkéje?

Visszhangos az ország a polgárság sirámaitól. A kibirhatatlan adók nemcsak a munka jövedelmét dézsmálták meg, hanem csányütésekként koppannak a vagyon alapzatán. Jó annak, akit nem nyomaszt az adófizetésgondja — sóhajtunk fel az adók keresztje alatt görnyedve. Gondoljunk azonban arra, hogy az adómentesség a nyomor előjoga és a nyomor ajtaján most zörget a legszörnyübb végrehajtó: a tél. Nem lehetünk annyira elfoglalva a magunk bajával, hogy ne szánnánk egy darab kenyeret az éhezők jóllakatására és egy szál tüzelőfát a fagyoskodók fölmelegitésére. A tél adókivetését a megsarcolt szegénység csak a társadalom jótékonyságához felebbezheti meg.

Radics István első parlamenti beszéde

A közoktatásügyi miniszter másfélórás beszéde nagy sikert aratott — „Amit ön előadott, azt az egész nemzet átérzi“ — mondotta Pasics — Radics heves vitája Pribicseviccsel

Hogy került Radics a börtönből a miniszteri székbe?

Beogradból jelentik: A parlament szombaton délelőtt folytatta a költségvetési tizenketted vitáját. Az első felszólaló *Setyerov* Szlavko volt, aki közel egy órás beszédben fejtette ki álláspontját. Helytelennek mondotta, hogy a kormány még mindig tizenketteddel dolgozik és a költségvetést csak most terjesztette a parlament elé. Rátérve a költségvetés birálatára, hangsulyozta, hogy tulságosan nagyok a kiadások és mindenáron arra kell törekedni, hogy az egész vonalon a takarékosság elve érvényesüljön. A takarékosság érdekében tisztviselő-redukciót kell végrehajtani, még pedig bocsássák el *lehetőleg tiz százalékát az állami hivatalnokoknak*, azonkivül szüntessenek meg hat olyan minisztériumot, amelyek fölöslegesek. A kormánynak általában redukálni kell a személyi kiadásokat, mert *négy milliárd dinár*, amit ilyen cimen állitottak be a költségvetésbe, tulságosan sok, különösen ha meggondoljuk, hogy *két évvel ezelőtt a személyi kiadások csupán két milliárdra rugtak.* A személyi kiadások csökkentése végett *meg kell szüntetni néhány államtitkári állást* és a főispánok számát is le kell szállitani. Ha a kormány nem fogja keresztülvinni a legszigorubb takarékosságot, az ország pénzügyi helyzete kritikussá válik, tekintettel arra, hogy *több adót már nem lehet kisajtolni az adófizetőkből.* A Vajdaság több terhet elviselni nem tud; ezt belátta maga a pénzügyminiszter is, aki a *költségvetési tizenkettedbe könnyitéseket vett fel.* A könnyitések tekintetében kivánatosnak tartaná, ha a pénzügyminiszter világosan szabályozná azokat az *engedményeket, amelyeket a Vajdaság részére a javaslatba iktattak.* Maga is szeretné tudni, hogy a vagyonadót csak az 1925. évre szüntetik-e meg és mi lesz azokkal az összegekkel, amelyeket egyes cégek az év folyamán már befizettek az államkincstárnak vagyonadó cimén. Végül kérdi, hogy a vagyonadót a jövő évben ujra ki fogják-e vetni a Vajdaságban?

Stojadinovics pénzügyminiszter: Véglegesen eltörültük!

Százezer dinár jövedelem után százhuszezer dinár adó

Setyerov: Mért csak a Vajdaságban eszközöltek adóvégrehajtásokat és a többi országrészekkel szemben miért kezelték olyan mostohán adóügyekben a vajdaságiakat? *A bánáti és bácskai kereskedők és gyárosok legutóbbi kongresszusa határozatot hozott, amely a Vajdaság gazdasági helyzetét katasztrófálisnak tünteti fel.* Nem mond ujat, amikor kijelenti, hogy *a Vajdaság már az utolsó ponton van.* Megtörténik, hogy a leglojálisabb polgároknál végrehajtanak. Az, ami könnyitést a pénzügyminiszter adott, nagyon kevés, *sokkal többet kellett volna adni: el kell engedni a hatvan százalékos hadi pótadót, a harminc százalékos jövedelmi adópótlékot és meg kell szüntetni a kórházi ápolási pótadót.* A vajdasági adózásra jellemző példa, hogy *ha egy kereskedőnek százezer dinár a jövedelme, akkor különböző adókban százhuszezer dinárt kell neki befizetni.* A legfőbb ideje, hogy a Vajdaságban megszüntessék a magyar adótörvényeket. Türhetetlen, hogy az állampolgárok jövedelmének ötven százalékát állami és önkormányzati adók fizetésére forditsák.

A vajdasági agrárreform

Setyerov ezután a vajdasági agrárreform végrehajtása körüli hibákat tette szóvá. Az agrárreform miniszter legutóbb megengedte a fakultativ földeladásokat, ami egyáltalán nem volt helyes. A miniszter rendeletének az lesz a következménye, hogy *az összes vajdasági földek a bankok kezére kerülnek.* A kormánynak a legrövidebb időn belül ki kell *végre irni a községi választásokat a Vajdaságban*, hogy a közigazgatás bajai megszünjenek. A javaslatot nem fogadja el.

Setyerov beszéde után az elnök az ülést berekesztette és a vita folytatását délután öt órára tüzte ki.

Radics beszéde

A délutáni ülést nagy érdeklődés előzte meg, mert hire terjedt, hogy *Radics* István fog beszélni. A képviselők valamennyien megjelentek; a padsorok zsuffolva voltak és a karzatokon is sok érdeklődő helyezkedett el. Az ülésen résztvett Pasics miniszterelnökkel az élén az egész kormány. A horvát parasztpárt vezére az ülés megnyitása után nyomban megkezdte beszédét, amely másfél óráig tartott. A beszédnek nagy sikere volt, *főleg a radikálisokra tett jó hatást*, akik több izben zajosan megtapsolták Radicsot. Nagy feltünést keltett, hogy Radics beszéde közben *Pasics mi-*

niszterelnök néhányszor helyeslőleg bólintott, sőt a végén tapsolt is a horvát parasztpárt vezérének.

Radics István azzal kezdte a beszédét, hogy a szerb-horvát megegyezés határkő az ország életében. A megegyezés jelentősége: *szociális és nemzeti tartalmu*, amely hosszu időre biztositja a nemzet fejlődését. A horvát parasztpártot sok támadás és vád érte, a vádolóknak azonban nincs igazuk, mert a horvátok jelenlegi politikája mereven összefügg régebbi harcaival. Nem szabad elfelejteni, *hogy más beszélni és más cselekedni.*

Pribicsevics Szvetozár: *Mi van Moszkvával?*

Radics: Ne legyen magának gondja Moszkvára. Eljön az idő, amikor még tisztelettel fogják Moszkvát emlegetni. Az orosz forradalom ma már nem az a mumus, ami négy évvel ezelőtt volt. Oroszország olyan fejlődésen ment keresztül, amelyből arra lehet következtetni, hogy *hamarosan kialakul a parasztdemokrácia.* A francia forradalom kitünő példa arra, hogy a forradalmak lassan megtalálják a realitások utját. Az európai szocialista-mozgalom mindenütt jelentős faktor, amivel a kormányok számolnak. Azt a vádat, hogy mi forradalmárok voltunk, könnyü megdönteni. A radikális párt is mindig forradalmi politikát folytatott. Markovics Szvetozár és Pasics Nikola szervezték meg annak idején a szerb nép forradalmát. Pasics liberális forradalmár volt, aki a népjogok kivivásáért harcolt, *reakciós politikát csak akkor folytatott, mikor az állam megvédéséről volt szó. (Pasics helyeslőleg bólint.)* A horvát nép között huszonöt éve azon dolgozom, hogy a parasztságot szellemileg felemeljem. Azért dolgoztam, hogy *harcba vigyem a horvátokat a Habsburgok ellen.*

Zsanics horvát föderalista: *Te voltál a Habsburgok legfőbb támogatója. Te énekelted a Habsburghimnuszt.* (Nagy zaj.)

Radics: Ez nem igaz, én nem éltettem soha a Habsburgokat, *ellenben ti hallgattatok, amikor én harcoltam.* Mindazért, amit tettem, vállalom a felelősséget. Különben nektek horvát föderalistáknak kötelességtek volna lemondani a mandátumaitokról, mert a horvát parasztság választott meg benneteket, *az a parasztság, amely ma elitéli a ti politikátokat és a megegyezés mellett van.*

A megegyezés története

Radics ezután a megegyezés történetét ismertette. A radikálisok mint egyenlő féllel tárgyaltak a horvát parasztpárttal, semmit sem követeltek, amikor leültek a zöld asztalhoz. Ugy beszéltek egymással, mint testvér a testvérrel, de nem is lehetett másként, mert a két nép egyenlő. A radikálisok dinasztiákat döntöttek meg a nép szabadsága érdekében s mi pedig egyedüliek voltunk, akik azt kiáltottuk, hogy le a Habsburgokkal. (Pribicsevics felé fordulva) *Maguk pedig akkor gyávák voltak!* (Nagy zaj. Pasics mosolyog.)

Pribicsevics: Mért beszéltek akkor a jugoszláv állam ellen!

Radics: Mi nem beszéltünk az állam ellen, mi a programunk alapján álltunk.

Egy hang: Mi van a rejtekhellyel? (Derültség).

Radics: Az is volt, de kijöttem belőle egyenesen a miniszteri székbe.

Pribicsevics: Miért rendelte el Makszimovics belügyminiszter az ön letartóztatását?

Radics: Nem tudom, de az állam nevében cselekedett. (Nagy taps, Pasics is tapsol.) Letartóztatásom akkor állami szükség volt, most pedig a megegyezés politikája állami szükség. Tul kell magunkat tennünk az apróságokon és hozzá kell fogni a konstruktiv munkához. *Husz évig eleget szenvedtem, husz évig folytattam ellenzéki politikát, most pedig, ha Isten megengedi, husz évig leszek kormányon.*

Ezután ismertette Radics a megegyezés történetét és hangsulyozta, hogy a megegyezés által az ország ugy bel- mint külpolitikai tekintetben megerősödött.

Olaszországról azt mondta Radics, hogy szüksége van Mussolinira. Ha Olaszországnak nem volna Mussolinija, ott olyan volna a helyzet, mint itt, ha az országnak nem volna Pasicsa.

Idézte Radics Preradovics egy költeményét, majd igy fejezte be beszédét:

— Ugy érzem, Kraljevics Márkó, a szerbek romantikus nemzeti hőse vissza fog térni ekével a kezében, hogy ezt az országot a kultura számára felszántsa. Hiszem, hogy sikerülni fog erős egységes államot teremtenünk.

A kormányzópártok Radics első parlamenti beszédét zajosan megtapsolták. A képviselők odatódultak Radicshoz és melegen üdvözölték. Pasics is gratulált Radicsnak és a következőket mondotta:

— *Amit ön mondott, azt az egész nemzet átérzi.*

Trumbics és Pribicsevics válasza

Trumbics Ante dr. szólalt fel ezután és ismertette a Zajednica és a Radics-párt különválásának okait. Visszautasitotta Radicsnak azt a kijelentését, hogy a Zajednica képviselőinek le kell mondaniok mandátumukról.

Pribicsevics személyes kérdésben kért szót és rámutatott arra, hogy Radics nem volt mindig Habsburgellenes. Radics nem mondhatja rá, hogy gyáván viselkedett. A háboru kitörésekor letartóztatták és Pestre vitték, ahol *meg akarták mérgezni.* Nem akarta felhánytorgatni a multat, de a provokációra elárulja, hogy a megegyezés napján megmutatta Trifkovics Márkónak és Jovanovics Ljubának a Dóm számait, amelyekben Radics Habsburg-dicsérő költeményei megjelentek.

Radics már nem volt ekkor az ülésteremben és igy nem válaszolhatott Pribicsevicsnek.

Kapetánovics Izmed bég muzulmán párti felszólalása után, aki a boszniai állapotok ismertetése kapcsán birálta a költségvetési tizenkettedeket, az elnök nyolc órakor bezárta az ülést és folytatását vasárnap délelőtt kilenc órára halasztotta.

A szélhámos zagrebi bankár repülőgépes szökési kisérlete

Bécsi kommunisták akarták kiszabaditani a hamburgi rabkórházból

Hamburgból jelentik: *Mikolji* Vojkót, a szélhámos zagrebi bankárt, a kit — mint a *Bácsmegyei Napló* megirta — a hamburgi rendőrség letartóztatott, a hamburgi rabkórházból, ahová a rendőrségről betegsége miatt átszállitották, *meg akarták szöktetni.*

Amint a rendőrség megállapitotta,

Mikolji Vojkó büntársai indulásra kész repülőgéppel várakoztak a kórházépület közelében arra a pillanatra, amikor a bankárt kiszöktethetik a kórházból.

A rendőrség azonban idejében tudomást szerzett a tervről és a szökést megakadályozta, a vállalkozó szellemü fogolyszöktetőket azonban nem sikerült kézrekeriteni, mert mielőtt elfoghatták volna őket, *a repülőgépen elmenekültek.* A nyomozás csak annyit tudott megállapitani, hogy az aeroplán, amelynek segitségével a szökési tervet meg akarták valósitani, osztrák gyártmányu gép volt.

A rendőrség széleskörü nyomozást inditott és ismételten kihallgatta Mikolji Vojkót. A szélhámos bankár minden kérdésre válaszolt, de büntársai kilétét nem volt hajlandó elárulni. A büntársak helyett, hogy elterelje róluk a rendőrség figyelmét, sorra megnevezte azokat a bankokat, amelyekben pénzét elhelyezte és amelyekről eddig nem akart emlitést tenni. Igy többek között kiderült, hogy Mikolji Vojkó *a Hamburger National Bankban tizennégyezerötszáz aranymárkát*, az egyik rotterdami pénzintézetnél pedig *háromezerötszáz dollárt és száz font sterlinget helyezett el.* A szélhámos azt is beismerte, hogy még mielőtt a kétmillió dináros csekkcsalása kiderült volna, *egy millió dinárt bécsi és berlini pénzintézeteknél helyezett el.*

Amikor büntársai után érdeklődött a rendőrség, Mikolji Vojkó csak ennyit válaszolt:

— *Elég hülye voltam, hogy ennyit is bevallottam!*

A rendőrség ennek ellenére megállapitotta, hogy *a megszökött bankár bécsi kommunistákkal áll összeköttetésben* és

a repülőgépes szökési tervet is a bécsi kommunista szervezet készitette elő a szélhámos számára.

A nyomozás során az is kiderült, hogy a zagrebi bankár már régóta összeköttetésben volt a bécsi kommunista pártszervezettel és

amikor szökése után Bécsbe került, kétszázezer dinárt adott át a pártszervezetnek propagandacélokra.

Az adomány fejében Mikolji Vojkó kikötötte, hogy a kommunista pártszervezet minden lehetőt elkövet *Csolákovics Antun kommunista pártvezér kiszabaditására, aki tiz évi börtönbüntetését tölti ki a mitrovicai fegyházban.*

A rendőrség most tovább folytatja a nyomozást a nem mindennapi gondolkodásu szélhámos bünügyében.

DRÓTKOTELEKET
szigetelt és csupasz rézhuzalokat,
szólámpazsinórokat, antenadrótokat, ólomkábeleket elsőrendű minőségben, jutányos áron szállit a Novisadi Kábelgyár (Radnička ul. 2.)
Telefon: 121. 4413

El Braziliába!

Kivándorlási hajó fényképen és valóságban

S. S. Europa fedélzetén, 1925 november

A délamerikai kivándorlókat főképp az csábitja a tengeri utra, hogy a hajón nem kell viteldijat fizetniök. Utazási költségeiket a braziliai kormány előlegezi és minden kivándorló ráér akkor kiegyenliteni utiszámláját, ha az ujvilágban már keresethez jutott. Ez a módszer a zsarolás legbiztosabb eszköze. Az egyszerü földmives ember, akinek csak az lebeg a szeme előtt, hogy hitelbe hajókázhat, könnyen lépre megy és csak akkor jön tudatára könnyelmüségének, amikor nehéz munkája gyümölcsétől kiméletlenül megfosztják — a braziliai kormány nevében. Brazilia kietlen vidékeinek megmüvelésére nagy mennyiségben kell az emberanyag. A bennszülött vagy nem ért hozzá vagy lusta, kényszeriteni pedig nem lehet arra, hogy önként menjen rabszolgának a fazendákra. Idegenből kell tehát előteremteni a szakmunkásokat és ezért árasztják el az európai és afrikai államokat a braziliai kormány emberei, akik mint jótékony kivándorlási ügynökök szerepelnek áldozataik előtt. Ahhoz azonban, hogy valaki a braziliai kormány pénzén érje el az Igéret földjét, elsősorban az szükséges, hogy legalább három családtagot magával hurcoljon. A család a kerékkötő, megnehезiti a mozgási szabadságot és kényszeriti a családfőt a letelepülésre. A család a garancia arra, hogy az utazás költségeit visszakapja a braziliai kormány.

— Na és az a kényelmes utazás, azon a pompás hajón — vágják ki utolsó ütőkártyájukat a kivándorlás hiénái és nyomban előmutatnak néhány fényképfelvételt. Valamelyik luxushajóról készültek. — Nézze ezt a pompás hálófülkét, mutassa hol szokott maga aludni... Na látja, nézze csak a különbséget... Nézze ezt a másikat. Hallott már maga *jazzbandát* (a kivándorlási ügynök igy mondja), táncolhat mellette... Evett már őzcombot? A hajón mindennap azt sütnek, meg malacot. Nézze csak a fényképet. Még az őz agancsai is láthatók. Mit ebédeltek ma? Krumplistésztát? Na, attól sirva vegyenek bucsut.

Fényképen tehát ugy néz ki egy kivándorlási hajó, mint egy bálbakészülő selyemruhás szüz. Hogy hogyan fest a valóságban, arra most térek rá.

A génuai kivándorlási ház egyik *szállitmányával* indultam el Nápolyba, ahol az *Europá*-n helyeztek el bennünket. Az *Europa* tipikus kivándorlási hajó. Még csak második osztálya sincs. A legjobb osztály rajta az ugynevezett *classe unica*, azaz nem fedélköz, hanem apró fülkék, amelyekben bármennyire is kicsinyek, legalább három embert összepréselnek, — ha nagyon kell a hely. A *classe unica*-nak van még külön ebédlője, dohányzója és társalgó-terme. Ezen az osztályon csak olyan kivándorló utazhat, aki kényelme érdekében kész anyagi áldozatot is hozni.

A classe unica-tól még rosszabb a *classe oconomika.* Valamivel piszkosabb is, csupán a kosztban nincs különbség, igaz, hogy az *már nem is lehetne rosszabb.* A braziliai kormány erre sem előlegez — csak a fedélzetközre. Végeredményben tehát ez a kivándorlók lakosztálya. A hajófenéktől három emelet magasságban, vasállványokra kétezer szük hálóhely van felszerelve. Hágcsókon, vaslétrákon lehet feljutni az ágyakhoz. Alvás előtt ajánlatos, ha az ember ágyához köti magát, mert könnyen a mélységbe zuhanhat arról a szük fekvőhelyről. A levegő állandóan fülledt és azt már az olvasó fantáziájára bizom, hogy milyen a helyzet ebben a pokolban, ha kis vihar kerekedik és az ágyukon fekvő embereken erőt vesz a tengeri betegség...

Az *Europán* indultam el négyszáznyolcvan kivándorló társaságában Brazilia felé, azzal a szándékkal, hogy a *még otthoniak* számára személyes tapasztalataim alapján tárjam fel az igazi *Kinok kertjé*-t.

L. S.

KISEBBSÉGI ÉLET

A bukaresti sajtó sokat foglalkozik Duca külügyminiszternek azzal a kijelentésével, hogy az erdélyi magyar kisebbségeknek igenis joguk volt panaszt tenni a Népszövetségnél. Az *Adeverul* ezeket irja: »Vajjon hibát követtek-e el a kisebbségek, elsiettek-e vajjon a dolgot, amikor panaszra mentek a Népszövetséghez? Egyáltalán nem. A magánoktatási törvényjavaslatot a kormány véglegesnek tekintette és a szenátussal rövidesen, vita kizárásával meg is szavaztatta már, mert Anghelescu kabinetkérdést csinált a törvényjavaslat megszavazásából. Sőt mi több: ha a kisebbségek nem mennek el Genfbe, a törvényjavaslatot huszonnégy óra alatt megszavaztatták volna a parlamentben is és ma már törvényerővel birna.« — »Reméljük, — fejezi be cikkét az Adeverul — hogy a kormány belátta a régi ellenséges politika rossz hatását és véglegesen, őszintén és egyöntetüen fogadja el a Duca nyilatkozatában leszögezett elveket, mert ezt parancsolja Románia belső- és külső érdeke is.« A *Lupta* szerint Bratianu a versailles-i szerződés aláirásának megtagadásával ellenszenvessé tette magát az összes szövetségesek előtt. Nagyon helytelen, hogy a kormányzat tagjai említést is tesznek a nemzeti szuverénitás csorbájáról, mert előbbre való és kedvezőbb egy erkölcsi testület erkölcsös ellenőrzése, mint szuronyokra bizni Románia sorsát.

*

Nyárádszentbenedeken állami iskola tanitója szeptember elején tizenkilenc református tankötelesnek a református felekezeti iskolába való beiratkozása ellen kifogást emelt azon a cimen, hogy azok román eredetüek. Két hónapra rá Hancu Ivan alrevizor meglátogatta a református iskolát és ő is azt vitatta, hogy az állami tanitó által román eredetüeknek minősitett tankötelesseknek az állami iskolai törvény 8-ik szakasza értelmében a román tannyelvü állami iskolába kell járniok. Az iskolát fenntartó egyház képviselői viszont arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a kifogásolt tizenkilenc gyermek nemcsak református vallásu, hanem leszármazás szerint is magyar. Bizonyitásra került a dolog. Mentek a lelkészi hivatalba, elővették a régi születési, esketési és házassági anyakönyveket és ezek alapján tizenhárom gyermekre nézve megállapitották, hogy nagyapáik is reformátusok és magyarok voltak. A többi öt magyar tanuló származását pontosan még nem tudták megállapitani, de ami biztos az biztos: már bekényszeritették őket a román iskolába.

*

Az ungvári zsidókhoz nyilt levelet intézett a napokban Horovitz Náthán hunfalvi főrabbi, aki a nyilt levélben kifejtette, hogy ezután is minden erejével azon lesz, hogy a zsidóságot a kormányt-támogató gazdasági pártba szervezze. A nyilt levélre az ungvári zsidók hasonlóval feleltek, amelyben hangsulyozták, hogy együtt akarnak küzdeni a szlovenszkói magyarokkal. »Mi, akik ezeket a sorokat irjuk — irják az ungváriak a nyilt levélben — nem vagyunk cionisták, mi az ugynevezett asszimilációs vizeken evezünk, zsidóvallásu magyarok vagyunk, akik magyar listával szavaztunk a választásokon és a népszámlálás alkalmával magyaroknak vallottuk magunkat. Megértenők a főrabbi ur tulzott és unosuntalan hangoztatott lojalitását, ha a hatalmonlevők azt méltányolni tudnák, de amikor a sérelmek, jogtalanságok és atrocitások egész halmaza fekszik előttünk, amikor bennünket nyom a legjobban az adóprés és minden idegenből idejött tisztviselő minden rongyos kaftános hitsorsosunkban egy-egy milliomost lát, amikor máról-holnapra elveszik 30—40 év óta itt élő hitsorsosaink illetőségét, hontalanná téve a zsidóság ezreit, amidőn a kormány gyarmatpolitikája letöri a zsidó kis exisztenciákat, akkor már az ön lojalitása árulásszámba megy hittestvérei ellen. A magyar antiszemitizmus csak a borozások alkalmával tör fel, de a magyar a gabonát és a nyulbőrt csak a zsidónak adja el, a kabátot és cipőt csak zsidóknál vásárolja. Ezért kell velük harcolnunk jogainkért, mert ha ők vándorbotot vesznek a kezükbe, ugy mi is utánuk mehetünk, mert a csehektől akár éhen is veszhetünk. Ha ön igazi pásztora lenne Izraelnek, ugy megtalálná azokat az okokat, melyek a magyar zsidóságot a magyarsággal egybeforrasztják. Ön azonban nem alkalmas erre a feladatra, idegenből való, nem tud velünk érezni, mert még magyarul sem tud beszélni. Szent-Iványi József még lelkileg is közelebb áll hozzánk, habár más vallást is követünk, mert magyarok vagyunk, magyarul érzünk és magyarul gondolkozunk.«

Mussolini nem megy Londonba

Az angol kormány garantálta személyi biztonságát, de a duce fél a munkásoktól

Londonból jelentik: Az olasz miniszterelnök fogadására az angol hatóságok minden előkészületet megtettek és — mint a *Bácsmegyei Napló* már hirt adott róla — hetek óta olasz titkosrendőrök tartózkodnak az angol fővárosban, hogy az ott élő gyanus olasz állampolgárokat a londoni rendőrség engedélyével ellenőrizze. Az olasz kormány egyuttal átiratot intézett a brit kormányhoz, hogy *mennyiben tudja Mussolini személyi biztonságát garantálni.* Az átiratra az angol kormány most válaszolt és

hivatalos válaszában teljes mértékben garantálta Mussolini biztonságát londoni tartózkodása idejére, azonban nem hivatalos formában arról értesitette az olasz kormányt, hogy az angol munkásság hangulata nem teszi ajánlatossá a duce számára a londoni látogatást.

Ez a bizalmas átirat utal arra, hogy bár a kormány mindent meg fog tenni Mussolini védelmére, *előre nem látható események mindig bekövetkezhetnek* és ezért az olasz miniszterelnök jobban teszi, ha szépen otthon marad.

Mussolini, a rettenthetetlen fasiszta-vezér megszivlelte a bizalmas értesitést és

értesitette az angol kormányt, hogy egyéb halaszthatatlan teendői miatt le kell mondania tervbevett londoni látogatásáról.

Mussolini helyett *Chialoja* külügyi államtitkár utazik Londonba és ő fogja aláirni Olaszország nevében a locarnói egyezményt.

A vajdasági radikális képviselők adó-ultimátuma

Nem szavazzák meg a költségvetési tizenkettedeket és kivonulnak az ülésteremből, ha a pénzügyminiszter nem csökkenti a vajdasági adóterheket

Beogradból jelentik: A vajdasági radikális képviselők szombaton délelőtt folytatták az adókönnyitések tárgyában megkezdett értekezleteiket, amelyen ezuttal is megjelent *Pasics* Nikola miniszterelnök.

Sztojanovics Milán pénzügyminiszter bejelentette az értekezletnek, hogy *bár az állam pénzügyi viszonyai ezt nem engedik meg,*

el fogják engedni a tizenöt százalékos betegápolási pótadót, azonkivül a rokkantadó-pótlékot csak az egyenes állami adók után fogják számitani.

A pénzügyminiszter felszólalására *Lalosevics* Jócó, *Sztankovics* Szvetozár és *Popovics* Ljuba képviselők válaszoltak, akik kijelentették, hogy

a pénzügyminiszter részéről felajánott engedményekkel egyáltalán nincsenek megelégedve

és minimumként Sztankovics Szvetozár ismert javaslatának elfogadását kivánják. *A pénzügyminiszter kijelentette, hogy messzebbmenő engedményeket, mint már tett, nem tehet.*

Az értekezlet ezzel véget ért, azonban a vajdasági radikális képviselők *a radikális-klub délutáni ülésén ujból szóvátették a vajdasági adókönnyitések kérdését.* Egyik képviselő az ülés előtt

felrajzolt a klub fekete táblájára egy számtani példát, amely szemléltetően igazolta, hogy egy huszláncos vajdasági gazda tizenötezer dinár adót tartozik fizetni.

A klubban megjelent képviselőkre ez a matematikai propaganda mély hatást gyakorolt.

A klub ülésén *Sztankovics* Szvetozár szóvátette a vajdasági adósérelmeket és ujból előterjesztette régi álláspontját, mint amelyből a vajdasági képviselők nem hajlandók engedni.

Lalosevics Jócó inditványozta, hogy a pénzügyminiszter *ne csak a vagyonadót, hanem a jövedelmi adót is törölje,* azonkivül részletfizetéseket is engedélyezzen. Követelte, hogy *valorizálják az adókat,* mert lehetetlenség, hogy most is olyan kulcs szerint adózzon a Vajdaság, mint az 1919—21-es években, amikor infláció volt és kétszer akkora volt a föld, valamint a termények ára, mint most. Áthidaló javaslatot tett a többi adónemekre nézve is és kérte, hogy a pénzügyminiszter szüntesse meg a hetvenszázalékos hadinyereségadót, a harmincszázalékos jövedelmi pótadót és a betegápolási pótadót. Azt kivánta továbbá, hogy az adómentességet évi tizezer dinár létminimum után állapitsák meg.

Zsuljevics Alexa felszólalása után *Francsicsevics* Ljuba a hercegovinai adóviszonyokat ismertette.

A radikális-klub ülése után is tisztázatlan maradt az adókönnyitések kérdése. A vajdasági radikális képviselők *a legerélyesebb állásfoglalásra határozták el magukat* és kimondották, hogy amennyiben a kormány nem teljesiti az adók könnyitésére vonatkozó kivánságaikat, a költségvetési tizenketted vitájának befejezése után irásban közölni fogják a radikális klub vezetőségével és a parlament elnökségével, hogy

nem szavazzák meg a költségvetési tizenkettedeket és a szavazás elől kivonulnak az ülésteremből.

Az erre vonatkozó ivet idáig *Sztankovics* Szvetozár, *Lalosevics, Jurics, Markusev, Sztrilics, Bugarszki, Popovicki, Popovics, Miljusevics, Radivoljevics, Siasics, Katics, Csudics* és *Sztankovics* Zária képviselők irták alá.

A szombati értekezlet után Pasics miniszterelnök, Stojadinovics pénzügyminiszter, Miletics Szlávkó egészségügyminiszter és dr. Radonics Jován szuboticai radikális képviselő, a pénzügyi bizottság elnöke között háromnegyed órás konferencia folyt le, amelyen *Pasics miniszterelnök közbelépése folytán Stojadinovics pénzügyminiszter elhatározta magát ujabb adó-könnyitésekre.*

Véget ért

az állami tisztviselők beográdi kongresszusa

Tisztviselőküldöttség a parlamenti pártoknál

Beogradból jelentik: Az állami tisztviselők háromnapos beogradi kongresszusa szombaton fejeződött be. A délelőtti ülés után a tisztviselők részéről dr. *Jovanovics* Mihály elnök vezetésével küldöttség kereste fel *Zsivkovics* Ljubát, a radikális klub elnökét, akinek átnyujtották a kongresszus memorandumát. Zsivkovics Ljuba megigérte a küldöttségnek, hogy jogos kéréseiket támogatni fogja és ügyükben érintkezésbe lép *Pasics* miniszterelnökkel is. A küldöttség ezután a független demokrata párt parlamenti klubjában *Ljudevics* Pivko alelnököt kereste fel, aki szintén megigérte támogatását. A horvát parasztpárt és a demokrata párt részéről hasonló igéretet kaptak az állami tisztviselők.

A kongresszus délután tartotta záróülését, amelyen a küldöttség beszámolt utja eredményéről. A kongresszus elhatározta, hogy tekintve a kedvező igéreteket, nem fordul Őfelségéhez, hanem bevárja a parlament döntését. Az esetben, ha a parlament kedvezőtlenül fog dönteni, rendkivüli kongresszust fognak összehivni, hogy a további lépéseket megvitassák.

Felfüggesztették

mert Radicsot üdvözölte

Fegyelmit inditottak a noviszadi nemzeti szinház titkára ellen

Noviszadról jelentik: A beogradi Recs, a Pribicsevics-párt lapja legutóbbi számában megirta, hogy *Szubotics* Kamenko, a noviszadi nemzeti szinház titkára, a Matica könyvtárosa táviratot intézett Radics István közoktatásügyi miniszterhez, amelyben a szerb nemzeti szintársulat nevében kinevezése alkalmával *a legmelegebben üdvözölte.* A lap a hirrel kapcsolatban élesen megtámadta Szuboticsot és hangsulyozta, hogy a noviszadi nemzeti szintársulat üdvözlete annál inkább feltünő, mert az előző *közoktatásügyi miniszereknek a társulat soha nem küldött üdvözlő táviratot.*

A *Recs* hirére a noviszadi szerb nemzeti szinház vezetősége szombaton este rendkivüli ülésre ült össze. Az ülésen, amelyet dr. *Petrovics* Brankó, a tőzsde főtitkára és a szinház vezetőségének elnöke vezetett, hosszabb vita után egyhangu *határozattal felfüggesztette Szubotics Kamenkot* és elrendelte ellene a fegyelmi vizsgálatot, miután kiderült, hogy a szintársulat tudta nélkül, annak nevében üdvözölte Radics István közoktatásügyi minisztert.

Sikkasztott

a tovarisevói postamesternő

Huszonnyolcezer dináros hiány miatt rendőri felügyelet alá helyezték

Noviszadról jelentik: A noviszadi postaigazgatóság sikkasztás miatt bünvádi feljelentést tett *Bozsin* Ljubica tovarisevói postamesternő ellen. A feljelentés szerint a postamesternő már hosszabb idő óta rendszeresen dézsmálja a postacsomagokat. A postaigazgatóság első izben *junius elsején* értesült arról, hogy Bozsin Ljubica visszaéléseket követ el a tovarisevói postahivatalban és ezért azonnal kiküldték *Dominis* Ferenc postainspektort a postahivatal felülvizsgálására és a pénztár rovancsolására. Dominis megállapitotta, hogy a tovarisevói postahivatal pénztárában *28.286 dinár hiány van.* Az inspektor jegyzőkönyvet vett fel *Bozsin* Ljubica postamesternővel, aki eleinte minden visszaélést a leghatározottabban tagadott és a hiányt azzal magyarázta, hogy január 13-ikán eltünt egy a noviszadi postahivatalnak cimzett 28.000 dináros pénzeslevél. Amikor az inspektor kimutatta, hogy ez nem igaz, Bozsin Ljubica *töredelmes vallomást tett.* Elmondotta, hogy amióta a tovarisevói postahivatalt vezeti, *állandóan és rendszeresen megdézsmálta azokat az utánvételi összegeket,* amelyek a tovarisevói cimzetteknek érkezett csomagok utánvételi dijai fejében beérkeztek és amelyeket neki továbbitani kellett volna a csomagfeladók cimére. Amikor a csomagfeladók az utánvételi összeg be nem érkezése miatt reklamálni kezdtek, összegyüjtötte az elsikkasztott összegekre vonatkozó utánvételi iratokat, állitása szerint azért, hogy azokat a postaigazgatóságnak beküldje és bünét töredelmesen bevallja. Közbejött a váratlan hivatalvizsgálat és rovancsolás, amelynek során azután Bozsin Ljubica elő is adott harmincöt darab utánvételi utalványt, amelyek segitségével meg lehetett állapitani, hogy a postát ezimen 25.603 dinár kár érte. A többi pénzt más módon sikkasztotta el és nehogy a sikkasztás nyomára jöjjenek, az elsikkasztott tételeket az erreszolgáló jegyzékbe mint bevételt könyvelte el.

A noviszadi postaigazgatóság a leleplezés után hat havi halasztást adott a sikkasztó postamesternőnek a hiány fedezésére. Bozsin Ljubica azonban eddig nem tett eleget kötelezettségének és a postaigazgatóság ezért tette most meg a bünvádi feljelentést ellene. *Skrebljin* Iván vizsgálóbiró szombat délelőtt kihallgatta a sikkasztó postamesternőt és a kihallgatás végeztével elrendelte Bozsin Ljubica rendőri felügyelet alá helyezését.

Lemond a spanyol direktórium

December 8-ikán polgári kormányt alakit Primo de Rivera

Párisból jelentik: A *Journal* madridi tudósitójának hiradása alapján azt a kissé szokatlanul hangzó értesülést közli, hogy *a spanyolországi katonai direktórium december 8-ikán lemond és polgári kormánynak adja át a helyét.* Arra vonatkozólag, hogy miért éppen december 8-ikán fog távozni a katonai direktórium, a *Journal* semmiféle felvilágositást nem ad.

A párisi lap szerint az ujonnan alakuló polgári kabinetből a jelenlegi direktórium tagjainak legnagyobb része kimarad, ellenben *Primo de Rivera* tábornok miniszterelnök lesz és a hadügyi tárcát is megtartja magának.

Negyven napi fogházra itélték a volt osijeki hadosztályparancsnokot

Katonai munkaerő tiltott felhasználásában mondotta ki bünösnek a biróság

Beográdból jelentik: Napok óta tartó tárgyalás után, amelynek egyrésze zárt ajtók mögött folyt le, a beográdi hadosztálybiróság szombaton délben hirdette ki az itéletet *Mitrovics* Zsiva ezredes, volt oszijeki hadosztályparancsnok ügyében, akit — mint jelentettük — *Paics* tábornok, oszijeki dandárparancsnok jelentett fel azért, hogy a katonai mühelyekben butorokat csináltatott magának, ami által az államkincstárt megkárositotta. A további vád szerint Mitrovics a kurirt, akinek a hadügyminiszteriumhoz kellett volna a divizió jelentéseit továbbitani, gyakran magánügyei elintézésére használta fel Beográdban, az állami fogatokat és lovakat magánfuvarozásra használta, saját lovát egy sokkal értékesebb kincstári lóval cserélte el és végül, hogy a katonai épületekben levő lakásokat rokonainak utalta ki.

Tekintve, hogy ez volt az első eset az SHS állam megalakulása óta, hogy magasrangu katonatiszt ellen ilyen vádat emeltek, az itélethirdetés iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg és a hadosztálybiróság tárgyalóterme zsufolásig megtelt az érdeklődőkkel. A itélethirdetés után *Paics* tábornok, oszijeki dandárparancsnok tartott beszédet, amelyben indokolta, hogy miért tartotta szükségesnek *Mitrovics* divizionárius viselt dolgait a hadügyminiszter tudomására hozni.

Jeftics őrnagy ezután kihirdette a hadosztálybiróság itéletét, amely a katonai büntetőtörvénykönyv 133. §-a alapján mondotta ki Mitrovics Zsivát bünösnek, azért mert katonai munkaerővel csináltatott a saját részére butorokat és ezért *negyven napi katonai fogház-büntetésre itélte.* A többi vád alól a hadosztálybiróság *felmentette* a volt divizionárust és eltekintett lefokozásától is. *Mitrovics* Zsiva ezredest a hadosztálybiróság egyelőre szabadlábon hagyta.

Megalakult

az uj csehszlovák kormány

Ujból Svehla lett a miniszterelnök

Prágából jelentik: *Svehla* hosszas tárgyalás után szombaton *megalakitotta az uj kormányt,* amelyben a régi koalició pártjai vesznek részt.

Az uj kormány névsora: miniszterelnök *Svehla* (agrárpárt), belügyminiszter dr. *Cserny,* honvédelmi miniszter *Strberny* (nemzeti szocialista), külügyminiszter *Benes* (nemzeti szocialista), kereskedelemügyi *Dvoracsek* (nemzeti demokrata), földmivelésügyi *Hodzsa* (agrárpárt), közoktatásügyi *Srdinka* (agrárpárt), vasutügyi *Bechyne* (szociáldemokrata), pénzügyminiszter dr. *Englis,* postaügyi dr. *Nosek* (klerikális), népjóléti dr. *Winter* (szociáldemokrata), egészségügyi dr. *Sramek,* közmunkaügyi *Mlczon,* szlovák miniszter *Kállai.*

Az uj kormánynak tizennégy tagja van, kettővel kevesebb, mint a régi kabinetnek, miután két minisztériumot megszüntettek.

Az apostolok lován

A közlekedésügyi miniszterium megszüntette a hitelezett vasuti-jegyrendszert — A vajdasági városok nyolcszázmillióval tartoznak a vasutnak

Beogradból jelentik: A közlekedésügyi minisztérium meglepetéssel szolgált a vajdasági városoknak. A minisztérium a hitelezett vasuti jegyek számláját prezentálta egy kimutatás mellékletével, amelyből kitünik, hogy a vajdasági városok nyolcszázmillió dinárral tartoznak az államnak, a hitelezett vasuti jegyek ellenértékül.

A közlekedésügyi minisztérium leiratában közli, hogy a vajdasági városok már évek óta hátralékban vannak a hitelezett vasuti jegyek árával és minthogy semmi hajlandóságot sem mutatnak a tartozások megtéritésére, a minisztérium beszünteti a hitelezett vasuti jegyrendszert. A leirat figyelmezteti a vajdasági közigazgatási szervezeteket, hogy ha nincs pénzük vasutra, szállitsák gyalog a rabokat.

Az oktondi szeretők

Irta: Stella Adorján

Jaques Natanson a modern francia drámairodalom legkiválóbb képviselője. Öt darabját játszották már, köztük a tavalyi szezónban a »Le greluchon delicat« (Kényes szerető), rendkivül nagy sikerrel. Ő a háboru utáni generációt reprezentálja, hire csak most kezd hozzánk is eljutni. Tavalyi darabját a pesti Vigszinház és Reinhardt is megvásárolta. A francia kritika sokáig szigoru volt hozzá, de most már benne látja az uj Bernsteint. Első darabját tizennyolc esztendős korában adták elő, ez a darab a kamasz-kor szexuális életével foglalkozott. Második darabja: »Les amants saugrenus« (Az oktondi szeretők) egyike legfinomabb müvének. A harmadik darab (L'enfant truqué) egy fiatalemberről szól, akit mesterségesen arra nevelnek, hogy a nők ellen felvegye a harcot. Tavalyi darabjának szintén szerelem a témája. Az idén is volt premierje. Az oktondi szeretőkről való az alábbi, a szatirikus játékot befejező részlet.

(A harmadik felvonás egyetlen jelenet, a Férfi és Önagysága reggel lekűsznek az ágyban. Nagy, heves dialógus. Kiderült, hogy vége a szerelemnek, amelyet mindketten örökkévalónak tartottak. A Férfi kiugrik az ágyból s fázósan beül egy fotőjbe. Szomoru csend.)

Önagysága: Most mit fogunk csinálni?

A férfi: Nem marad más hátra: jóbarátok leszünk.

Önagysága: Nem erről álmodoztunk.

A férfi: Gyönyörü az: eltávozni tudni harag nélkül, fájdalom nélkül, könnyek nélkül.

Önagysága: Igen.

A férfi: Ne várjuk meg azt a napot, amikor az egyikünk utálattal fog elfordulni a másiktól.

Önagysága: Talán igazad van...

A férfi: Odadobtuk egy szeszélynek a szerelmünket. Legalább a barátságra vigyázzunk.

Önagysága: Igen.

A férfi: Mi szánalmasnak látjuk a többi szerelmesek sorsát. Nem vagyunk olyanok, mint ők, mert mi tudjuk, hogy a boldogság egy kicsit mindig szomoru, de mindig gyönyörüség lesz együtt beszélgetni az álmainkról, amelyeket együtt szőttünk.

Önagysága: Igazad van.

A férfi: Fiatalon megkóstoljuk az öregek részére fenntartott élvezeteket. Tudod, egy meghitt sarok a kályha mellett, mértékletes vacsora után...

Önagysága: Szeretlek.

A férfi: Hallgass!

Önagysága: Nagyon!

A férfi: Meglátod, hogy jobb lesz igy.

Önagysága: Ez nem nagyon mulatságos.

A férfi: Nyugodj bele. Rövidesen bejutunk az egykori szerelmesek baráti révébe, ami után mindketten vágyunk.

Önagysága: Gonosz!

A férfi: Az igazi szerelem érdekében talán szükséges, hogy ne szeressük egymást többé.

Önagysága: Lehet, hogy én nem is szerettelek soha.

A férfi (gyöngéden): Nem hallgatsz?

Önagysága: Javithatatlan vagyok.

A férfi: Ne szakitsunk. A szakitás mindig brutális. Mi elválunk.

Önagysága: Igen.

A férfi: A válás sohse jelent végleges elhatározást.

Önagysága: Drága!

A férfi: Légy okos! *(Felkel és veszi a cókmókját.)*

Önagysága: Elmész?

A férfi: Nem gondolod, hogy ebben a pillanatban ez a legokosabb, amit tehetek?

Önagysága: Talán... *(A férfi körülnéz a szobában, keres egy zugot, ahol felöltözhetik.)* Mit keresel?

A férfi: Egy diszkrét sarkot. Nincs csunyább látvány, mint egy öltözködő férfi.

Önagysága: Eredj a spanyolfal mögé. *(A férfi szót fogad.)* Nem volt szerencsénk!

A férfi (a spanyolfal mögött): Nem bizony. *(Hosszu szünet.)*

Önagysága: Miért olyan szomoru a szerelem?

A férfi: Hogyne volna szomoru! Hiszen már olyan öreg!

Önagysága: Ilyenkor van kedved tréfálni?

A férfi: Miért mondod, hogy a szerelem szomoru, holott mi vagyunk szomoruak?

Önagysága: Most fizetünk azért, mert a multban kegyetlenek voltunk.

A férfi: Akkor azért a kegyetlenségért is fizetünk, ami nekünk fájt a legjobban.

Önagysága: Ez nem igazságos. . . . .

A férfi: Semmi se igazságos.

Önagysága: Most ki-ki elindul a maga utján.

A férfi: Cipeljük a hátunkon a koldustarisznyát.

Önagysága: Nekem már elfogyott a bátorságom.

A férfi: Folytatni kell az utat.

Önagysága: Meddig?

A férfi: Nem lehessen tudni. *(Előjön, felveszi a kabátját.)* Hol a felöltőm?

Önagysága: Az előszobában. *(A férfi kimegy. Önagysága begöngyöli a pizsamát egy ujságpapirba. A férfi visszajön a felöltővel.)*

A férfi: Mit csinálsz?

Önagysága: Ezt vidd magaddal. Nem akarom megtartani emlékbe.

A férfi: Én se.

Önagysága: Majd eldobod. *(Átadja a csomagot, a férfi leteszi egy székre, aztán a nőhöz lép és hosszan megcsókolja.)* A viszontlátásra! *(A férfi veszi a kalapját, az ajtóig megy, ott megáll.)* Tessék?

A férfi: Megkisérlek elmenni anélkül, hogy nevetséges arcot vágnék.

Önagysága: Bajosan fog sikerülni.

A férfi: A viszontlátásra.

Önagysága: A viszontlátásra! *(Kiált.)* Megálljál!

A férfi: Tessék?

Önagysága: Nagyon szomoruak leszünk utána.

A férfi: Tudom.

Önagysága: Látjuk egymást mielőbb?

A férfi: Majd telefonálok.

Önagysága: Igyekezni fogunk nem beszélni a szerelemről.

A férfi: Azt hiszem, hogy ehez elég intelligensek vagyunk.

Önagysága: A viszontlátásra!

A férfi: A viszontlátásra!

(A férfi elmegy. Önagysága sirva veti magát a párnákba. A férfi visszajön. A nő örömmel felsikolt.)

Önagysága: Ah! Tudtam! Tudtam!

A férfi (zavartan): Itt felejtettem a

Interpelláció a ceciliai vecsernyékről

Gróf Zichy Rafaelné s Tormay Cecilia esküje alapján itélték el a vádlottakat — Györky képviselő szóváteszi a biróság eljárását a nemzetgyülésben

Budapestről jelentik: Dr. *Györki* Imre nemzetgyülési képviselő kedden interpellációt jegyzett be a legutóbb tárgyalt és nagy érdeklődést keltett botrány-perben az igazságügyminiszterhez. Az interpelláció cime: *»Egy mágnásházaspár válópörének epilógusa«*. Györki szerdához egy hétre mondja el interpellációját, amelyben *rá fog mutatni a pör egész anyagának politikai hátterére.* Az interpelláló képviselő külön akarja választani gróf *Zichy* Rafael és feleségének válópörét a most lefolytatott büntetőpertől és *bizonyos politikai mozzanatokra is fel akarja hivni a figyelmet.* Ismertetni fogja az egész bizonyitási anyag felderitését és szóváteszi *a bizonyitási eljárás módját.* Györki azzal a kéréssel akar fordulni Pesthy Pál igazságügyminiszterhez, hogy a miniszter felügyeleti jogánál fogva hasson oda, hogy mire az ügy a felsőbiróság elé kerül, a kérdés teljesen tisztáztassék.

A biróság ugyanis, noha a pörben elhangzott minden vallomás azt igazolta, hogy *azok a vádak, amelyek Zichynével és Tormay Ceciliával szemben felmerültek, igazak, mégis a két sulyosan megvádolt nőt bocsátotta esküre* és az ő legalább is aggályos esküjük alapján rótta ki a szokatlanul sulyos büntetéseket. A biróságot ebben — Györki szerint — az vezette, hogy Zichy grófné és Tormay Cecilia vezetői a legnagyobb női kurzus-egyesületnek és Töreky Géza biró ezért elfogult volt velük szemben.

Briand megváltoztatja a proporcionális választási rendszert

Az uj kormány nem kisérletezik jobboldali orientációval

Párisból jelentik: Az uj Briand-kormány nagyjában ugyanolyan összetételü, mint a Painlevé-kormány volt, azzal az eltéréssel, hogy a radikális szocialisták két tárcával kevesebbet kaptak. Ezt a két tárcát, a pénzügyi és kereskedelmit *Loucheur* és *Vincent* baloldali radikálisok töltik be.

Az uj kormányt általában pénzügyi politikája szempontjából itélik meg. *Loucheur* pénzügyi terveiről még semmit sem tudnak, valószinünek tartják azonban, hogy a kapitalizmus érdekeit fogja szem előtt tartani.

A belügyi tárca betöltése még nem végleges. Nehézséget okoz e tekintetben a választási rendszer kérdése. *Briand* ugyanis meg akarja szüntetni a proporcionális rendszert és a kerületi választási rendszert akarja bevezetni és ilyen módon próbál stabil baloldali kormánytöbbséget teremteni. A radikális szocialisták a maguk számára követelik a belügyi tárcát és rá akarják bírni Briandot olyan baloldali orientációra, amely lehetővé tenné a szocialistáknak, hogy a kormányt kivülről támogassák.

Hir szerint Briand nem gondol arra, hogy a jobboldal mérsékelt elemeit megnyerje és *nem akarja a szocialistákat ellenzékbe szoritani.* A szocialisták álláspontja még nem végleges. A szocialista parlamenti klub szombati ülésén felmerült az a terv, hogy kiáltványt bocsássanak ki, ezt azonban elejtették. A klub elnökét, *Leon Blum-ot szemrehányásokkal illették, hogy elszalasztotta az alkalmat a kormányban való részvételre.*

Politikai körökben biznak benne, hogy Briandnak sikerülni fog a baloldali kartelt fenntartani és a szocialistapárt jóindulatu semlegességét biztositani.

Briand délután az Elyséebe ment és a köztársaság elnökének benyujtotta a kormány végleges listáját. Az uj kormány a következő: miniszterelnök és külügyminiszter *Briand*, igazságügyminiszter *Renauld*, belügyminiszter *Chautemps*, pénzügyminiszter *Loucheur*, hadügyminiszter *Painlevé*, hadi tengerészet *Leygues*, közoktatásügy *Daladier*, közmunkaügyi miniszter *De Monzie*, kereskedelemügyi *Vincent*, földmivelésügyi *Dourant*, nyugdijügyi miniszter *Jourdain*, gyarmatügyi miniszter *Perier* és közmunkaügyi miniszter *Douratour*.

Az uj kormány tagjai közül öt a radikális baloldalhoz, négy a szenátusi baloldalhoz, öt a radikális szocialistákhoz, három a köztársasági szocialistákhoz, egy pedig a pártonkivüliekhez tartozik. Briand tulajdonképpen szintén párton kivül áll, miután egyik kartelhez tartozó csoporthoz sem tartozik.

Linder Bélát és emigráns társait elitélte a pécsi törvényszék

A baranyai köztársaság kikiáltása a biróság előtt Dr. Magyarevics Ferenc ügyvédet és a tárgyaláson megjelent vádlottakat felmentették

Pécsről jelentik: Nagy érdeklődés előzte meg *a baranya—bajai magyar-szerb köztársaság* kikiáltása bünpörének főtárgyalását, amely szombat reggel kezdődött a pécsi törvényszéken. A pör vádlottai közül csak dr. *Magyarevics* Ferenc van letartóztatásban. Rajta kivül megjelent még a szabadlábon lévő vádlottak közül *Herbert* András, *Storz* Péter, *Dopsay* István, *Link* János, *Pfeifer* Mihály és *Gajágy* József. *Szabó* Ernő budapesti lakos betegsége miatt nem jelenhetett meg a tárgyaláson.

A vádlottak legnagyobb része, köztük Linder Béla, a Károlyi-kormány volt hadügyminisztere, nem jelent meg a tárgyaláson. A meg nem jelent vádlottak védelmét hivatalból dr. *Stepanovics* Mihály kirendelt védő látta el. A biróság a tárgylásra *több mint negyven tanut idézett meg.*

A biróság a vádirat felolvasása után először *Herbert* Antalt hallgatta ki, aki tagadta a vádat. Az inkriminált népgyülésről nem is tudott és a köztársaság kikiáltásánál nem volt jelen.

Magyarevics Ferenc dr. szintén tagadta a vádat. Az árvaszéken dolgozott és politikával nem foglalkozott. A népgyülésen mint hallgató vett részt. *Hivatkozott vallomásában a trianoni békeszerződés 76. szakaszára, amelynek értelmében politikai magatartása miatt nem vonható felelősségre.*

A többi jelenvolt vádlott is tagadta bünösségét.

A tanukihallgatások

A törvényszék ezután megkezdte a tanukihalgatásokat. *Morin* Gyula szigetvári asztalos, *Lakner* Ferenc szigetvári földmüves, *Péter* János, *Szoholák* Endre, *Csizmadia* Márton és még több tanu elmondották, hogy a szigetvári népgyülésen részt vettek, a gyülés vezetése körül *Gyenis Istvánnak volt nagy szerepe*, aki azután elmenekült. Több tanu igazolta, hogy *Link vádlott a népgyülés napján nem is tartózkodott Szigetvárott.*

Dr. *Troll* Oszkár siklósi ügyvéd a népgyülés lefolyását feljegyezte, az aktiv szereplők közül *Lei, Grál* és *Petrovics* nevét ismeri.

A többi vádlott *Storcz, Dobszay, Link, Pfeifer* és *Gajági* egyértelmüen *tagadták bünösségüket* és azt állitották, hogy a baranyai szerb-magyar köztársaság kikiáltói *egytől-egyig elmenekültek.*

A tanuk kihallgatását kezdte meg ezután a törvényszék. *A tanuk nagyrésze a vádlottakra kedvező vallomást tett* és azt hangoztatta, hogy az egész köztársaság a Magyarországból elmenekült *Gyenis* Istvánnak, a szigetvári szociáldemokrata-párt elnökének volt az ötlete. A tanuk szerint *Link* nem is volt jelen a köztársaságot kikiáltó népgyülésen.

Troll Oszkár dr. siklósi ügyvéd vallomásában kijelentette, hogy a jugoszláv hivatalnokok voltak a köztársasági mozgalom patrónusai és egyikük a népgyülésen felszólitotta a tömeget, hogy *fegyverrel is akadályozza meg a Horthy-csapatok bevonulását.* Azok közül, akik a népgyülésen jelen voltak, csak *Leit, Kreszt* és *Petrovicsot* ismeri.

A mohácsi tanuk kijelentették, hogy a mohácsi vádlottak jelen voltak azon a népgyülésen, amelyen Mohácson kikiáltották a köztársaságot.

A pécsi rendőrség vezetőinek tanuvallomása

Sor került ezután a pécsi tanuk kihallgatására. *Komáromi* Nándor városi tisztviselő, aki a Linder-rezsim alatt rendőrtiszt volt, kijelentette, hogy a köztársasági mozgalom *Dobrovics* Péter festőmüvésztől indult ki. A Linder-rezsim rendőrségének egyik tagja egy alkalommal megkérdezte tőle, mi volna a véleménye, ha a magyar törvényeket megszüntetnék Pécsett és a szerb törvények szerint itélkeznének és ezzel egyidejüleg a magyar birói és ügyészi kart átdobnák a demarkációs vonalon. Ő erre azt felelte, hogy ebben az esetben minden tisztviselő a birákkal és ügyészekkel együtt távozna.

Az ügyész: Tud ön arról, hogy dr. *Magyarevics* árvaszéki elnök érintkezést tartott fenn a Linder-rezsim szociáldemokrata detektivjeivel?

A tanu: Erről nem tudok.

Dr. *Simonfay-Krémer* védő: Van tudomása arról, hogy dr. Magyarevics többször fenjárt a városházán *Linder* Bélánál?

A tanu: Erről sem tudok, holott látnom kellett volna, ha Magyarevics feljárt volna.

Tóth János tanu hallomásból tudja, hogy *fel akarták fegyverezni a munkásságot* és katonailag is ki akarták őket képezni, hogy a magyar csapatok bevonulását megakadályozzák.

Csanádi Imre államrendőrségi detektiv hivatalból vett részt a népgyülésen. *A köztársaság kikiáltásakor Dobrovics Pétert, dr. Schwarz Gábort és Pázmányi Zoltán hirlapirót látta a városháza erkélyén, dr. Magyarevicset nem látta.*

Somogyi Lajos nyugalmazott detektiv azt vallotta, tudomása van arról, hogy a megszállás utolsó napjaiban *Keinrath Péter volt rendőrkapitány vezetésével katonai kiképzésben részesitették a munkásságot.*

Kenedy Géza államrendőrségi tanácsos a megszállás alatt a magyar rezsimhez hü rendőrségnek volt a titkos vezetője. Nem vett részt a népgyülésen.

Till József rendőrtanácsos *Kenedy Géza megbizásából vett részt a népgyülésen.* Vallomása szerint a városháza erkélyén *Dobrovics* Péter, dr. *Schwarz* Gábor, *Pázmányi* Zoltán, *Linder* Béla és dr. *Fekete* Ferenc városi tanácsos volt jelen, *dr. Kardos Imre ügyvédet nem látta.* Ezenkivül jugoszláv tisztek és detektivek is tartózkodtak a városháza erkélyén. A népgyülésen elhangzott beszédek ellenállásra buzditották a tömeget, amely Dobrovics felszólitására kiáltotta ki a baranyai szerb-magyar köztársaságot. *A népgyülésen kétezer ember volt jelen, akik ka-*

---

pizsamát.

Önagysága (uralkodik magán): Itt van.

A férfi (átveszi): Te sirsz?

Önagysága: Áh! Semmi, semmi...

A férfi (lehajtja a fejét): A viszontlátásra? *(Az ajtó felé megy.)*

Önagysága: A viszontlátásra. *(A férfi megáll, nézi önagyságát.)* Mire gondolsz?

A férfi (kisvártatva): Arra gondolok, hogy azzal dicsekedtem a barátaimnak, hogy boldog voltam s most kénytelen vagyok bevallani, hogy tévedtem.

Önagysága: Én is. De hova akarsz kilyukadni?

A férfi: Sehova. *(Lassan az ajtó felé megy.)* A viszontlátásra.

Önagysága: Telefonálj holnap!

A férfi: Igen. *(Kis szünet.)*

Önagysága: Hol vacsorázol holnap?

A férfi: Nem tudom.

Önagysága: Akarsz nálam vacsorázni?

A férfi: Örömmel.

Önagysága: A holnapi viszontlátásra. *(Kis szünet.)*

A férfi: Hol ebédelsz holnap?

Önagysága: Még nincs programmom.

A férfi: Akarsz velem ebédelni?

Önagysága: Igen.

A férfi: A holnapi viszontlátásra. *(Kis szünet.)*

Önagysága: Ma este hol vacsorázol?

A férfi: Nem hinném, hogy lesz étvágyam.

Önagysága: Gyere hozzám. Csinálunk egy könnyü vacsorát.

A férfi: Szivesen.

Önagysága. Tehát az esti viszontlátásra. *(Kis szünet.)*

A férfi: Kedvem volna ma kirándulni valahova ebédre. Ez, remélem jót tenni nekem.

Önagysága: Látod, ez jó ötlet.

A férfi: Legyen szerencsém.

Önagysága: De nem beszélünk magunkról!

A férfi: Megigérem.

Önagysága: A viszontlátásra! Türd fel a galérodat. Hideg van künn.

A férfi: Megiszom egy forró kávét egy kis putikban.

Önagysága: Nyitva van ilyenkor valami?

A férfi: Vannak emberek, akik munkába mennek.

Önagysága: Esik. Nem találsz taxit.

A férfi: Nem lakom messze.

Önagysága: Várj egy kicsit. Itt fogsz reggelizni.

A férfi: Leszaladok, iszom egy kávét, aztán visszajövök.

Önagysága: Jó, jó, már elmentél és vissza is jöttél.

A férfi: Nem léptem ki a házból.

Önagysága: Szükséges, hogy kilépj a házból?

A férfi: Igen, szükségünk van egy kis válásra.

Önagysága: Miért!

A férfi (habozva): Ez a bizonytalan érzésem. *(Kis szünet.)* Egész bizonytalan.

Önagysága: Nos, leteszed a csomagot? *(Leteszi.)* És a kalapod? *(Leteszi.)* Leveted a felöltődet? *(Leveti, kis szünet.)* A kabátodat? *(Leveti.)* A mellény? *(Leveti.)* A gallér nem zseniroz?

A férfi: Egy kicsit...

Önagysága: Eredj a spanyolfal mögé.

A férfi: Gondolod?

Önagysága: Igen, drágám. Nincs csunyább látvány, mint egy vetkőző férfi...

(Függöny.)

Forditotta: Stella Adorján

lapjevéve, nagy lelkesedéssel hallgatták a szónokokat. Az elnök kérdésére kijelentette, tudja, hogy Magyarevics pécsi lányt vett el feleségül és *a kommunista mozgalomban nem vett részt.*

Szücs Jenő dr. törvényszéki tanácselnök elmondta, hogy a ciszterciták rendházának a Széchenyi-térre nyiló ablakából hallgatta a népgyülésen elhangzott beszédeket, amelynek szónokai ellenállásra buzditották a tömeget a Horthy-csapatokkal szemben. *Dobrovics Pétert a tömeg a vállán vitte el a megyeházáig, ahol arra kérték Raics Szvetiszláv kormánybiztost, hogy a köztársaság kikiáltását közölje a jugoszláv kormánnyal.*

Fritz Józsefné, dr. Magyarevics sógornője vallomásában előadta, hogy ő figyelmeztette gyengélkedő sógorát a népgyülésre. Magyarevics vele és feleségével lement ekkor Széchenyi-téri lakásának kapujába és onnan hallgatták tiz-tizenöt percig a beszédeket.

Több más tanu hasonlóan adta elő a népgyülés lefolyását és több tanu ugy vallott, hogy dr. *Fekete* Ferenc városi tanácsos volt a városház erkélyén állók közül a leghangosabb.

Az elnök ezután berekesztette a tárgyalást és folytatását délutánra halasztotta.

Az itélet

A délutáni tárgyaláson a biróság különböző iratokat olvasott fel, majd ismertette a *Hir*, a *Munkás* és a *Baranyai Magyar Ujság* cikkeit, amelyekben azt irták, hogy kő-kövön nem marad, ha Pécsre bevonulnak a Horthy-csapatok.

A biróság a bizonyitási eljárást ezzel befejezte és megkezdődtek a pörbeszédek. *Vargha* ügyész ugy a jelenlevő, mint a távollevő vádlottak megbüntetését, a védők felmentést kértek.

Háromórás tanácskozás után a biróság este nyolc órakor hirdette ki az itéletet, amely szerint *a jelenlevő vádlottakat fölmenti és Magyarevics azonnali szabadlábrahelyezését rendeli el*, ellenben *a távollevő vádlottakat bünösnek mondja ki társadalmi és állami rend ellen büntettben, a büntetés kiszabását azonban a törvény értelmében mellőzi.* Az itélet indokolása szerint a tárgyalás folyamán beigazolódott, hogy Magyarevics és társai *nem követték el a terhükre rótt büncselekményt.* Az ügyész felebbezésére a biróság Magyarevics *további fogvatartása mellett döntött.*

Takarékoskodjunk!

A bácskai alispán a községek tulkiadásai ellen

Szomborból jelentik: Bácsbodrog vármegye alispánja rendeletet bocsájtott ki, melyben a takarékosságra való hivatkozással a pótadóktól erősen érintett lakosság érdekében *figyelmeztett a községi előljáróságokat, hogy fölösleges kiadásokkal ne terheljék a népet.* A rendelet különösen kifogásolja azt, hogy a községi költségvetésekben olyan tételek is szerepelnek, melyek egyáltalán nem tartoznak a községekre.

Egyes községi előljáróságok ugyanis a járási tanfelügyelőknek — mint a rendelet mondja — *„egyenesen iszonyu nagysága összegeket"* szavaznak meg és hagyatnak jóvá. Ezzel csak még fokozzák a községi pótadót olyan mértékig, melyet a lakosság nem tud megfizetni. A rendelet külön figyelmezteti a birót és a jegyzőt, hogy jól gondolják meg *és nagyon szigoruan járjanak el az* egyes helyi iskolaszékek által benyujtott kiadási tételek kiutalásánál és védjék meg a községeket az abnormálisan nagy kiadásoktól, amelyek fizetése nem a községekre tartozik. A tanfelügyelőségek ugyanis a hivatali szükségletekre *forditandó összegeket az államtól is* megkapják és igy semmi szükség sincs arra, hogy a tanfelügyelőségek szükségleteit a községek is fizessék.

A rendelet már elment az összes községekbe.

KÉPES KRÓNIKA

A BÉCSI STATISZTIKUSOK most nagyon ráérnek. Az egyik tudósuk kiszámitotta, hogy Bécsben minden tizenöt percben egy uj gyermek jön a világra, vagyis havonta átlag kétezerötszázháromezer lélekkel szaporodik a bécsi lakosság száma. Ez valóban impozáns dolog. Ehhez hasonló tömegprodukciókra a világon csak a Ford képes, persze autókban és nem kisdedekben. A statisztikus azonban egy telhetetlen, mohó férfiu, aki nincs megelégedve ezzel a teljesitménnyel. Kevesli.

— Bécs utcáin — irja a szigoru professzor — sokezer elegáns, pazar kényelemben élő uriasszony szaladgál, akik irtóznak a szüléstől és a gyermeknevelés fáradságaitól. Ezek az asszonyok élvezik az élet minden örömét, meghiznak a semmittevéstől, de nem gondoskodnak utódokról. Csak szegény, proletárházakban találunk tiz gyereket. Hát ez bizony nagyon szomoru, ijesztő korkép. Több termelést követelünk az egész vonalon!

A professzor urnak teljesen igaza van. Legalább is percenkint kéne egy-egy bömbölő csecsemőt a földre szállitani a mennyei fuvarosnak, a gólyának. Csak azon csodálkozunk: honnan az ördögből keritenek a bécsiek ennyi temérdek gólyát? És szegény gólyák hogy győzik ezt a rengeteg munkát éjjel-nappal? Na, én se szeretnék Bécsben gólya lenni.

✱

NEM IS OLYAN RÉGEN, mint fantasztikumot rajzolták a jövőnek azt a képét, a mikor a férj szorgalmasan kézimunkázva ül a bölcső mellett, ringatva a gondjaira bizott kisdedet, mialatt felesége, mint ügyvéd vagy orvos jár családföntartó, kenyérkereső munkája után. Nem is oly régen még szatirának látszott a dolog, de most már rohamosan haladunk azon az uton, hogy meg is valósuljon. A nők legalább mindent elkövetnek, hogy a férfiak helyét elfoglalják — s a divat terén óriási haladást tettek az elférfiasodásban. Már a fegyvert is átveszik a férfiak kezéből. A Divat városából azt jelentik, hogy ott a hölgyek mind sűrűbben keresik föl — a vivóiskolákat. Elsősorban a müvésznők járnak elöl ezzel a példával, hogy megtanulják a villogó vitőr szakszerü kezelését s ne bánjanak vele ugy, akár a szinpadon, akár a mozifölvételeken, mint a legyezővel vagy napernyővel. Természetes, hogy e példa magva nem hullott meddő talajba: a nagyvilági társaság hölgyei is mind szenvedélyesen vesznek vivóleckéket. Nemrég még azt hittük, hogy az egy jó vicc az etonos nővel, akin Szent Péter sem tudott eligazodni a menyországban, hogy fiu-e vagy lány. De a harcos amazon uj perspektivákat nyujt a jövőre nézve. A nők eddig is fékelmes vetélytársai voltak egymásnak a férfiakért való örök harcban; a történelem nem egy véres párbajt jegyzett föl, kivált a rokokó idejéből, amikor a gáláns dámák vitőrrel kezükben, szálltak egymással szembe azzal a jelszóval, hogy egyikük fölösleges a világon... Mi lesz eztán, ha a vivás tudománya a nők körében általánosan elterjed? A lapok nem győzik majd közölni véres párviadalok lefolyását. Mert ezek mind komoly párbajok lesznek ám, mert elképzelhetjük-e, hogy egyik asszony bocsánatot kérjen a másiktól? De még nagyobb aggodalommal nézhetnek ebbe a jövőbe a férfiak, a férjek. Gyakori lesz az eset, hogy a házi perpatvarokat is fegyveresen fogják elintézni. A kardos menyecske összekülöbözik a férjével s lovagias elégtételt kér. Ezeket a konfliktusokat előreláthatólag békésen csak egy-egy uj kalappal vagy gyémántgyürüvel lehet majd elintézni. Mert akárhogy elférfiasodnak is a modern asszonyok, azt az ősi tulajdonságukat bizonyára mindig megőrzik, hogy egy-egy uj toalettet el ne fogadjanak — lovagias elégtételnek...

A kirevolverezett váltók

Zsaroló bünszövetkezet

Vuletics Lázár sztapári földmives és két társa, Vuletics Nesztor és Borics Száva a mult év julius 10-én elhivták Vuletics Lázár lakására *Heuduska* Ignác gazdag sztaribecsei kereskedőt, akinek azt mondták, hogy kedvező feltételek mellett tudnak részére egy nagyobb birtokot eladni. Heuduska gyanutlanul elment, itt azonban legnagyobb meglepetésére három váltót tettek eléje azzal, hogy azokat irja alá. A váltók 50.000 dinárra voltak kiállitva. Heuduska vonakodott aláirni a váltókat, erre revolvert fogtak rá, késekkel fenyegették, majd földre teperték, ütötték, rugdosták, amig Heuduska ki nem jelentette, hogy aláirja a váltókat.

Mikor az aláirás megtörtént, kinyitották a bezárt ajtót s kidobták Heuduskát.

A három sztapári földmives az első sikeren felbuzdulva, *Petrovics* Borka kikindai kereskedővel is aláirattak egy 20.000 dinárosbont.

Heuduska és Petrovics feljelentették Vuleticséket, akiket a sztaribecsei rendőrség letartóztatott.

A noviszadi törvényszék hétfőn vonja felelősségre a két Vuleticset és Borics Szávát.

Tagositás akadályokkal

A krusevljai birtokosok félnek a tagositástól

A bácskai Krusevlja község lakói birtoktagositási eljárás megindositását kérték a földmüvelésügyi miniszteriumtól. Miután a miniszterium célszerünek találta a tagositást, a krusevljaiak Masirevics Mihály dr. vármegyei alügyész utján beadott kérelmére szombori törvényszék elrendelte a tagositás ügyében a szavazást.

A tagositásról szóló törvény ugy intézkedik, hogy a miniszterium engedélyezése után szavazást kell elrendelni az érdekeltek közt és ha a szavazatok egy negyede a részleges tagositás mellet szól, akkor a tagositás végrehajtandó. A mindössze ezer lélekből álló kisközség mintegy százhatvan földtulajdonosa között ez a bizonyos negyedrésznyi többség meg is volt. Éppen ezért a tagositás ellenzői más kifogást emeltek a tagositás ellen. A helyszinen megjelenő biróság előtt arra hivatkoztak, hogy egyezségileg sem lehetett megállapitani azt a kérdést, hogy mely területek vehetők tagositás alá és mely területek veendők ki a tagositás alól. A tagositás alá nem eső földterületek tulajdonosai ugyanis nem birnak szavazati joggal és igy olyan emberek döntenek a birtokosokat érintő fontos ügyben, akik tulajdonképpen nem is érdekeltek.

A biróság a kifogás folytán a helyszinen az eljárást felfüggesztette és a tagositást kérő krusevljaiakat utasitotta, hogy szerezzenek be a földmüvelésügyi miniszteriumtól olyan végzést, mely a részleges tagositás elrendelésén kivül azt is tartalmazza, hogy mely területek nem vonhatók a tagositás alá.

Az 500 dinárosrejtély

A Bácsmegyei Napló szombati példányai közt két olyan lappéldány volt, amely az ötödik oldalon a

Halálraitéltek

a frkanovci apósgyilkost

cimü cikk a következő cimváltozással jelent meg:

Halálraitélt apósgyilkos

Akinek bármelyik ilyen példány birtokába kerül és azt nyolc napon belül a kiadóhivatalnak beszolgáltatja,

500 dinár jutalmat

kap. A mai lappéldányok közt szintén van két olyan lap, ami eltér a többiektől.

Aki a Bácsmegyei Naplóra előfizet, résztvesz a márciusi sorsolásban, amelyen ötven értékes tárgy és 50, 200, 4000, 10.000 és 30.000 dinárosnyeremények kerülnek kisorsoldsra.

Hétfőn kezdődnek

a jugoszláv-magyar tárgyalások

A magántartozásokról, bankbetétekről és nyugdijazásokról fognak tárgyalni

Beogradból jelentik: Hóry András beogradi magyar követ szombaton megjelent dr. Markovics külügyminiszterhelyettesnél és közölte, hogy a magyar kormány elfogadta a jugoszláv kormány ajánlatát a félbeszakitott tárgyalások megkezdésére vonatkozólag. Eszerint a tárgyalások november 30-ikán, hétfőn fognak Budapesten folytatódni. A jugoszláv delegáció tagjai Popovics Tihomir budapesti jugoszláv követ, dr. Arangyelovics Dragomir beogradi egyetemi tanár, dr. Grgin Dusán mérnök, nemzetgyülési képviselő, dr. Konyovics, az állami főszámvevőszék tagja, Kosztics Milán igazságügyminisztériumi osztályfőnök, Vlaskalin Milorad belügyminiszteri osztályfőnök, dr. Vrbanics és dr. Hacin, a Prava Hrvatska Stedionica igazgatói és dr. Bernolg, a külügyminisztérium kabinetirodájának titkára. A delegáció vasárnap utazik Budapestre.

Pécsi jelentés szerint *Popovics* pécsi jugoszláv konzul nyilatkozott a jugoszláv-magyar tárgyalások anyagáról. A két delegáció — mondotta a konzul — a jugoszláv-magyar magántartozásokról, jugoszláv állampolgároknak magyar és magyar állampolgároknak jugoszláv pénzintézeteknél lévő betéteiről és nyugdijügyekről fog tárgyalni.

Dr. HEISZLER
SZANATÓRIUM ÉS FÜRDŐ
SUBOTICA, SOKOLSKA ULICA

Minden komforttal berendezett
GYÓGYINTÉZET
Az összes modern
GYÓGYTÉNYEZŐKKEL FELSZERELVE
ELFOGAD:
Bel-, sebészi, nőgyógyászati és gyermekbetegeket, valamint szülőnőket
MÉRSÉKELT ÁRAK
ÁLLANDÓ ORVOSI FELÜGYELET

HIREK

Viola, a kutya

odakönyökölt a márványasztalra és viz jött a szeméből:

— Te, — sirta valakinek, aki nem is volt ott — ez az ezredik éjszaka, hogy rémülettel kószálok a lelkem után és mig a siró gázláng alatt a sötéttel ölelkezem, öklömet rázom a semmibe: miért ez a pokoli bujósdi? Hol vagy, mért kinzol, mit akarsz... ne bánts! Futok előled, menekülnöm kell a boldogságom árán is és te üzöl, elrugtál, komisz. A ki nő jött cirógató kezekkel, ölébe dobtam a fejem és behunyt szemekkel idéztem: ez te vagy, ez a szemed, a szád, ez a szived, igen a szived, bolond és ostoba szerkezet. Csaltam: mindig magamat játszottam ki, szomoru svindler, ki akartam gyógyulni belőled. Jó voltam és rosz voltam, te meg dacos voltál és nem akartál megszelidülni. Jaj, az orvosság nem fogott, itt állok, halálos kócosan, nem hágy nyugtot valami, örökké a beteged leszek. Gonosz szeretnék lenni hozzád, mint valami torzitó tükör odaállni eléd, megmutatni, szarkalábak ugrálnak már a szemed alatt, jön az öregség, mire vársz? Vad tintaszemed lakat a számon, hallgatást parancsol, félek tőled, nem tudok kérdezni, nem merek beszélni és nem lehet tovább hallgatnom. Meddig háboruskodunk még, végkimerülésig, harcképtelenségig? Melyik az ostobább, kettőnk közül, drága?

*

— **Kinevezték a sztaribecseji gimnáziumi igazgatót.** Szentáról jelentik: A közoktatásügyi miniszter *Zorics* Mirko paratyini főgimnáziumi igazgatót a sztaribecseji gimnázium igazgatójává nevezte ki. Zorics igazgató már át is vette hivatalát.

— **Kinevezés.** Szentáról jelentik: A pénzügyminiszterium Alexics Radovant a szentai járási pénzügyigazgatóság tisztviselőjének nevezte ki.

— **December elsején Noviszadon zárva lesznek az üzletek.** Noviszadról jelentik: A noviszadi kereskedelmi és iparkamara köriratban felkérte az összes üzlettulajdonosokat, hogy kedden, december elsején üzleteiket az egyesülés ünnepe alkalmából tartsák zárva.

— **Demokratapárti gyülések a Vajdaságban.** A demokrata párt északbánáti szervezete e hó 29-én, vasárnap Velikibecskereken kerületi konferenciát tart. Ugyanekkor a novibecseji demokrata párt Vranjevón tart gyülést, amelyen Setyerov Szlavkó ismerteti a politikai helyzetet, Grol Milán szuboticai képviselő pedig Bácstopolán és Szentán mond beszámoló beszédet. A szuboticai demokrata párt december 6-án tart gyülést.

— **Községi jegyzők értekezlete Szentán.** Az utóbbi időben sok szó esett a községi és kerületi választásokról és ezzel kapcsolatban a meghozandó uj községi tisztviselő-törvényről. A kormányzópártok klubjai is foglalkoztak ezzel a kérdéssel és megmozdult a községi tisztviselői kar is. December 7-ére Bácska-Bánát-Baranya jegyzőegyletei együttes választmányi gyülést hivtak össze, hogy kifejezést adjanak óhajaiknak. A gyülésen együttes javaslatot dolgoztak ki, amelyet illetékes helyre juttatnak.

— **Hindenburg szentesitette a locarnói szerződésről szóló törvényt.** Berlinből jelentik: *Hindenburg* Pál köztársasági elnök szombaton délelőtt aláirta a locarnói szerződés szentesitéséről szóló törvényt.

— **Az uj szuboticai pénzügyigazgató december közepén veszi át hivatalát.** *Eremin* Ozren becskereki pénzügyigazgató, akit a pénzügyminisztérium Szuboticára helyezett át, december hó közepén veszi át hivatalát.

— **Kitüntetés.** Szomborból jelentik: *Jankulov* Vladiszláv szombori kerületi görögkeleti esperest, szentszéki főjegyzőt a Szent Szinodus aranykeresztel tüntette ki.

— **A szovjet hatezer hold földet ad az osztrák hadiseltek.** Bécsből jelentik: A szovjetkormány teljesitette az osztrák hadiseltek egyesületének az oroszországi letelepülésre vonatkozó kérvényét és letelepülési célokra dijtalanul hatezer holdat engedett át, azzal a feltétellel, hogy a letelepülők megfelelő üzemi tőkével rendelkezzenek.

— **Alexandra angol királyné temetése.** Londonból jelentik: Alexandra anyakirályné holttestét a St.-James palotából ágyutalpon a westminsteri apátságba szállitották. A koporsó mögött haladt az angol, a dán, a norvég és a belga király, valamint a királyi családok. A menet mellett kétoldalt óriási tömeg állott sorfalat, amely ezután elvonult a westminsteri apátságban a katafalk előtt. A koporsót Windsorba szállitják át.

— **Nem lesz több kisantant-konferencia?** Bukarestből jelentik: Román kormánypárti körökben nagy feltünést keltett a beogradi Vreme legujabb hiradása, hogy a legközelebbi kisantant-konferenciát, melyet eredetileg november végére terveztek Beogradba, februárra halasztották. A jelentés főleg azért keltett feltünést, mert Duca külügyminiszter viszont csak a minap jelentette ki teljes határozottsággal, hogy a kisantant külügyminiszterei egyáltalán nem fognak több konferenciát tartani. Ezt a bejelentést az érdekelt politikusok élénken kommentálják.

— **Törökország bejelenti az államcsődöt.** Becsből jelentik: Konstantinápolyi távirat szerint a török értékek árhanyatlása a londoni és a párisi értéktőzsdén arra vezethető vissza, hogy Törökország be fogja jelenteni az államcsődöt. Törökország államadósságainak legalább négyötödét nem tudja megfizetni.

— **Lengyelország uj hadügyminisztere.** Varsóból jelentik: Skrzynski miniszterelnök előterjesztésére a köztársaság elnöke Zeligovsky tábornokot nevezte ki hadügyminiszterré. Zeligovszky azzal tette nevét európaszerte ismertté, hogy öt év előtt csapataival önhatalmulag benyomult Litvániába és Vilnát, a hozzátartozó kerülettel együtt, Lengyelország számára okkupálta.

— **Elmarad Aljechin sakkmester szuboticai előadása.** A teljesithetetlen anyagi feltételek miatt a szuboticai sakk-kör lemondta Aljechin előadását. A kör kárpótolni fogja tagjait Havasi magyar bajnok előadásával, aki a napokban itteni ismerősei látogatására Szuboticára érkezik. A napokban tartja a szuboticai sakk-kör évi közgyülését is, mely alkalommal a betegeskedő Szabados pénztáros állását is betöltik. Több oldalról inditvány érkezett be dr. Rafajlovics diszelnökké és dr. György disztaggá választására.

— **A szentai autobuszjárat.** Szentáról jelentik: Matics Szlávkó szentai rendőrfőkapitány miniszteri rendeletre való hivatkozással megtiltotta Mészáros Mátyás autobusztulajdonosnak, hogy a vasutállomásra utasokat szállitson. A szentai kereskedők beadvánnyal fordultak a polgármesterhez és fölkérték, hogy az intézkedést változtassa meg.

— **Nagy havazás Olaszországban.** Rómából jelentik: Olaszország minden vidékéről nagy viharokat jelentenek. Modenában, mint általában északon, erős hóesés volt. Milanóban két ember az uccán megfagyott. Az Appenineket és az Appentonót hó boritja. Firenze és Róma körül a hegyeken fehér hótakaró van.

— **A katona büne.** Noviszadról jelentik: Ruszov István bacskogradistei lakost letartóztatták és bekisérték a noviszadi államügyészség fogházába. Ruszovnak az a büne, hogy 1924. julius ötödikén Bitoljban, ahol katona volt, őrhelyét elhagyta és ezért a katonai törvényszék két hónapi fogházra itélte. Ruszov most ezt a büntetését fogja kitölteni.

— **Tüz Noviszadon.** Noviszadról jelentik: Szombaton hajnalban Haasz Oszkár noviszadi kereskedő Buza-téri épületében tüz támadt. A tüzet hamarosan eloltották. A kár jelentéktelen.

— **Betörés.** Noviszadról jelentik: Wollner János noviszadi lakosnak Vasut-uccai lakásán betörők jártak, akik nagyobb értékü ruhanemüeket loptak el. A rendőrség megindította a nyomozást a tettesek kézrekeritésére.

— **Brutális udvarló.** Noviszádról jelentik: A noviszádi törvényszéken szombaton tárgyalták *Szimonov* Szlavkó vilovói földmüves bünügyét, aki 1922-ben behatolt Vulics Julka vilovói leány lakására és szerelmi ajánlatot tett, amikor pedig a leány nem akarta meghallgatni, sulyosan összeverte. A biróság a szerencsés földmivest egy hónapi fogházra itélte.

— **Szentáról kiutasitották a nazarénus papot.** Szentáról jelentik: A nazarénusok elleni miniszteri rendeletet Szentán is a legszigorubban hajtották végre. A rendelet végrehajtása során Szentáról kiutasitották Wéber János órásmestert, a nazarénusok papját, akinek a rendőrség Tornyospusztára adott letelepülési engedélyt.

— **Fasiszta magyar ujság Milanóban.** Milanóból jelentik: *Milanói Magyar Ujság* cimmel a Milanói Magyar Egyesület kiadásában hetilap jelent meg Itália »erkölcsi fővárosá«-ban. A lapot *Zakariás* Árpád, *Kádár* Sándor, Sz. *Gyenes* Sándor és *Ringler* József szerkesztik. Az izléses kiállitásu lap vezércikke Széchenyi István emlékének hódol. Corrado *Rossi* nyilt levelet ir a lapnak a magyar-olasz barátságról, amelyben azt fejtegeti, hogy francia és német orientáció helyett a magyar politikusoknak Olaszország felé kellene fordulnia. Csakhogy a magyar politikusok, ha Itáliába mennek, a vonatról egyenesen a muzeumokba tódulnak. »Hagyjátok a muzeumokat! — irja Rossi — inkább nagy gyáraink, kereskedelmi intézeteink, kikötőink stb. látogassátok és ismerjétek meg a ma élő olaszokat. Ne vegyétek a Corriére della Sera minden szavát szentirásnak és értsétek meg, hogy Mussolini nem egyszerü pártvezér, nem átmeneti kormányférfiu, hanem Itália megváltója, az olasz faj szimboluma, tükre egész nemzetünknek s ő az, aki királyunk mellett a legszentebb«. A november 15-én megjelent szám a hirek között érdekes zenei eseményekről számol be és hirdetései között egész sereg milanói magyar cég nevével találkozunk.

— **Nem Shakespeare irta a Lear királyt.** Lipcséből jelentik: Severs lipcsei egyetemi tanár, a világhirü filológus, tanulmányt irt Shakespeare-ről és kimutatja benne, hogy a Lear királynak nem Shakespeare a szerzője, két ismeretlen irországi iró müve ez a szindarab és Shakespeare csak átdolgozta, még pedig ugy, hogy a jelenetek legnagyobb részét eredeti szövegében tartotta meg és csak simitásokat végzett egyes helyeken.

— ***Lokarnói kaland.*** *A locarnói konferenciáról, Briand és Luther első találkozásáról kedves történetet mesélnek.*

A francia kabinet feje, Léger szerény, kis lakást keresett magának, mely nincs az érdeklődés központjában, Asconában.

A kertben egy köpadra ozsonnát tétetett, frissitőket, gyümölcsöt. Majd igy szólt háziasszonyának:

— Várok valakit.

Semmi egyebet nem mondott.

Erre a derék háziasszony, aki a legkisebb jelekből is következtetést vont, reátekintett és igy szólt:

— Értem, értem. Ne tessék félni semmit. Én nem beszélek. Fönn az első emeleten vannak kényelmes és nyugodt szobák.

Majd hozzátette:

— Hiába, a fiatalság... a fiatalság...

Csak akkor ámult el, mikor ahelyett, akit várt, két érett, komoly férfit látott belépni. Eszébe villant, hogy szerény háza ebben a pillanatban a történelem szinhelyévé nemesült s a vendégektől az esemény emlékére autogrammot kért.

A históriai beszélgetésből Briand bevezető szavait jegyezzük föl:

— Minket elválasztott a háboru — szólt a szavak bűvölő mestere Lutherhez. — Ön német, én francia vagyok. Ha ezen a területen mozgunk, azt kockáztatjuk, hogy egyáltalán nem fogjuk egymást megérteni. De én lehetek francia is s jó európai is: ön is lehet német s jó európai is. És két jó európainak meg kell egymást érteni...

— **Tolvaj cselédleány.** Becskerekről jelentik: Bácsó Agnes becskereki cselédleány Kalapics Róza nevü társától ellopott ötszáz dinárt. A rendőrség letartóztatta.

— **A noviszadi sakkverseny.** Noviszadról jelentik: A noviszadi sakk-klub elsőosztályu játékosai számára rendezett sakkmérkőzés állása a következő: Csányi István 3½ (2 vesztett játszma), Vidor 2½ (3), Kulzsinszki 2 (1), Bizam 2 (2), dr. Ilics 1½, Rosenberg Oszkár 1½ (2), Gribusinszki 1 (2). — A másodosztályu játékosok számára rendezett sakkmérkőzés állása a következő: Stern Alfréd 12 (3), Farkas Sándor 10 (2), Lipkovics Nándor 9½ (1), Tranconi 9½ (2), Berger Zoltán 8½ (4), Varnusz Márton 8½ (5), Lederer Márton 8½ (7), Perakovics Vladimir 8 (1), Borisov Vladimir 8 (4), Zanbauer Ottó 7½ (6), Juhász István 7½ (7), Spasics Boriszláv 5½ (5), Fischer Adolf 4½ (11), Simonyi Sándor 4½ (9), Csányi János 3½ (13), Wiegenfeld Richard 3 (6), Krausz Zdenkó 3½ (13), Bokor Ernő 3 (3), Unghváry Andor 2½ (14).

— **Németország a locarnói szerződés aláirása után gyarmatot kap Nyugatafrikában.** Párisból jelntik: A Newyork Herald lisszaboni értesülése szerint a nagyhatalmak körében felmerült a terv, hogy a locarnói szerződés aláirása után Németország megkapja a nyugatafrikai Angola gyarmatot, amely most a portugálok kezében van. A Népszövetség ebben a kérdésben még nem döntött, de valószinü, hogy a gyarmatot, amelyet Portugália már rég át akart adni Angliának, Németország meg fogja kapni, mert erre az angol kormányban megvan a hajlandóság.

— **Váltóhamisitó hivatalszolga.** Beogradból jelentik: A rendőrség letartóztatta Nikolics Dragutint, a földmivelésügyi minisztérium egyik szolgáját, aki néhány héttel ezelőtt egy tizezer dináros váltó alá a minisztérium két főtisztviselőjének nevét aláhamisitotta. A hamisitás kiderült, mire Nikolics megszökött. A rendőrség kétheti nyomozás után egy korcsmában fogta el a váltóhamisitó hivatalszolgát.

— **Kappadóciai levéltárt ástak ki.** Prágából jelentik: Mint dr. Hrozny egyetemi tanár a köztársaság elnökéhez a kisázsiai Kaissariehből küldött táviratában jelenti, a csehszlovák archeológiai misszió a Kaissarieh melletti Kultepében rendkivül fontos kappadóciai levéltárat ásott ki. A levéltár a Krisztus előtti harmadik évezredből származik és több mint ezer táblát és töredéket tartalmaz, amelyeken ékirásos jelek állnak. Dr. Hrozny a csehszlovák egyetemen a semita nyelvek és az ékiráskutatás tanára. Ő volt az első, akinek sikerült a hettita ékirást kibetüzni és aki megállapitotta, hogy a hettiták európai származásuak.

— **Leharapta a ló az állát.** Szentáról jelentik: Krizsin Mátyás, Markovics Szima adai gazda tizenhét éves béresének lótisztitás közben a ló leharapta az alsó állát. A szerencsétlenül járt béres a szentai közkórházba szállitották. Állapota sulyos.

— **Negyvenhárommilliárd a bécsi állami szinházak deficitje.** Bécsből jelentik: A nemzeti tanács pénzügyi és költségvetési bizottsága a büdsé tárgyalása során eljutott az állami szinházak fejezetéig. A költségvetés az 1926. évre negyvenhárommilliárd koronával irányozza elő az állami szinházak, tehát a Burgszinház és az állami Opera deficitjét.

— **Csicserin az orosz államadósságok visszafizetéséről tárgyal Brianddal.** Párisból jelentik: A Petit Parisien jelentése szerint Csicserin tárgyalásai Briand külügyminiszterrel főleg általánosságokra szoritkozott és alig érintette a Wrangel-flotta és az adósságrendezés kérdését. A tanácskozás után egyóra hosszáig tartó tanácskozása volt Csicserinnek Berthelot külügyi államtitkárral is. Csicserin este Painlevé, Herriot de Monzie volt miniszterekénél, majd Dalbiez képviselőnél, az orosz ügyek előadójánál tett látogatást. Délfranciaországból visszajövet, mintegy tizenkét nap mulva Csicserin ujra megjelenik Briandnál és az adósságrendezés kérdését alapos hivatalos tárgyalás alá veszik.

— **A szentai rendőrök és városi szolgák fizetésemelése.** Szentáról jelentik: A vármegye jóváhagyta a szentai rendőrök, városi szolgák és tüzoltók fizetésének fölemelését. Dr. Knezsevics Milos polgármester utasitotta a számvevőséget, hogy a tisztviselőket minősités és szolgálati idő szerint osztályozzák és ezek legkésőbb karácsonyig megkapják 1923 október 31-től visszamenőleg a fizetéskülönbözetet.

— **Forgalmi zavarok a hó miatt.** Becskerekről jelentik: A beállt havazások a bánáti vasuti vonalakon már is forgalmi zavarokat idéztek elő. A vonatok nagyobb késésekkel közlekednek.

— **Chaplin félmillió dollárt kapott négy régi filmjéért.** Newyorkból jelentik: A nagy moziszerződések történetében is szokatlan kontraktust kötött a *Pathé Film Exchange* Charlie Chaplinnel. Négy régi képének ujabb kibocsátási jogát megvette tőle kereken félmillió dollárért. Az összeg különösen azért meglepő, mert a *First National Pictures* ugyanezeknek a képeknek első kibocsátási jogáért fizetett ennyit. Chaplint ugyanis akkoriban a First Nationalhez kötötte a szerződése. Rekordszerződés volt ez, nyolc képre szólott és ezért egymillió dollárt juttatott Charlie Chaplinnek. A Pathé-szerződés is rekord, mert arra még nem volt eset, hogy egy másodkibocsátási jogért ugyanannyit fizessenek, mint az eredeti kibocsátásért. Mindez csak azt bizonyitja, hogy a Charlie Chaplin-filmek hihetetlenül népszerüek még mindig világszerte.

— **Orvosi hir.** Dr. *Holcschuch* J. nőorvos-operateur, a drezdai (Prof. Kehrer) és zürichi nőgyógyászati és szülészeti klinikáknak két éven át volt asszisztense, a novisadi áll. kórháznak volt alorvosa stb. orvosi gyakorlatát *Bačka-Palánkán* (Lindenschmidt-féle villa, megkezdte.

— **Homokzsák és drótsövény Anglia és Irország között.** Londonból jelentik: Az ir határ kijelölésében jelentkező ujabb nehézségek miatt az ulsteri miniszterelnök és az ir szabadállam elnöke megbeszélést folytatott Baldwin miniszterelnökkel. Mint a Star Usterból jelenti, az ir szabadállam határára drótsövényeket és homokzsákokat vittek.

— **Letartóztatott csaló.** Becskerekről jelentik: Krizsanov Jóca becskereki mészáros feljelentést tett a rendőrségen Ninkov Drága marhakereskedő ellen, aki egyezerhuszonkét dinárt csalt ki tőle. A rendőrség Ninkovot letartóztatta.

— **Felülvizsgálják a tiszaparti utakat.** Szentáról jelentik: Rácz Szvetiszláv megyei alispán, továbbá az államépitészeti hivatal főnöke, a vármegyei főmérnök és a megyei utépitési szakértő hétfőn Szentára utaznak, ahonnan bejárják a Tiszamentét és felülvizsgálják az utakat. A tiszamenti utak ugyanis rendkivül elhanyagolt állapotban vannak és sürgősen szükséges rendbehozásuk.

— **Uj gejzir Csehszlovákiában.** Losoncról jelentik: Ipolynyitrán uj gejzir támadt, amely husz Celsius-fokos brom-, klor- és szódatartalmu vizet lövel ki sürü időközökben. A vizkitörés állandónak mondható.

Három teljes eredeti regény, egy eredeti operett, rejtvény, bajnokverseny, sok rajz a

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

KARÁCSONYI SZÁMÁBAN

— **A szlovákok és csehek kiléptek a kassai szabadkőmives páholyból.** Kassáról jelentik: A szlovák és cseh szabadkőmüvesek kiléptek a Resurrexitből és külön páholyt alakitottak, Kollár szabadkőmüves páholy cimen. Velük ment a Resurrexit egyik régi tagja is, aki bár nem szlovák, se nem cseh, mégis megfelelőbbnek látta a Kollár szabadkőmüves páholyban való elhelyezkedést. A kiválást az idézte elő, hogy a szlovák és cseh szabadkőmüves tagok a reichenbergi német nagypáholy irányitása alatt álló Resurrexitben nem kivántak tovább müködni és a prágai cseh nagypáholyval kerestek és találtak kapcsolatot a Kollár szabadkőmüves páholy megalakitásával. Igy a nemzetiségi kérdés megapasztotta a Resurrexit páholy tagjait, pedig a páholy mindig buzgón igyekezett arra, hogy a nevesebb és tekintélyesebb szlovákokat és cseheket a páholyba tömöritse.

— **Öngyilkosság.** Szentáról jelentik: A szentai munkástelepen pénteken felakasztotta magát Hercsis Mátyás napszámos. Tettét elviselhetetlen nyomora miatt követte el.

— **Szatmár-város falu lesz.** Szatmárról jelentik: A prefekturára belügyminiszteri rendelet érkezett, mely a jövő évi költségvetés utasitásainak átvétele végett Bukarestbe rendeli Ghetie László prefektust, Brezine Gyula megyei főszámvevőt és a megyeszékhellyé és törvényhatósági joggal felruházott várossá előléptetett Nagybánya polgármesterét, valamint főszámvevőjét. A rendelet sem a megye székhelyét elveszitett Nagykárolyról, sem a törvényhatósági jogát elvesztett Szatmárról nem tesz említést. Ez az első rendelet, amelyik Szatmárt ténylegesen falunak tekinti és költségvetésének approbálását már a prefektusra bizza.

— **Dr. Weingarten Pál zongoraestje Noviszadon.** Dr. Weingarten Pál zongoramüvész december tizenkettedikén este a Seloboda-szállóban a Zsidó Nőegylet müsora keretében koncertet ad.

— **Egy bécsi operaénekesnő balesete.** Bécsből jelentik: Könnyen végzetes lehetett volna az a baleset, amely Anday Piroskát, a bécsi állami operaház müvésznőjét érte, mikor automobilon próbára ment. Közvetlen az operaház előtt az uccakeresztezésnél a forgalmi rendőr megállást intett az autótaxinak, mert egy másik kocsit engedett át előbb az uttesten. A müvésznő odaszólt a soffőrnek, hogy ki akar szállani és gyalog teszi meg a néhány lépésnyi utat az operáig, de a soffőr nem hallotta és mikor a forgalmi rendőr tovább engedte az autót, a soffőr elindult. Anday Piroska éppen a kocsihágcsón állott és lecsett, ugy, hogy hanyattvágódott. A járókelők segitették föl a kocsira, amely azonnal lakására vitte. Szerencsére nem történt komolyabb baja.

— **A szuboticai zsidó nőegylet és népkonyha müsoros délutánja.** A szuboticai zsidó nőegylet és népkonyha vasárnap délután öt órakor tartja a Bárány télikertjében müsoros teadélutánját. A nivós hangverseny müsora a következő: Thay Klári szaval, Csédics Lázár Grig Serenádját, Hill Sóvárgását és Nikolai bordalát énekli, Strasburger Klári zongoraszólót ad elő, Kovács Baba és partnere modern táncot mutatnak be. Rövid szünet után Magdics Mario Albinitől a Bucsut, Halevy Zsidónőjéből Eleazar áriáját és Puccini Toscajából Kavadarosi áriáját énekli. Ezután Klein Böske énekszáma következik, aki francia dalt és a Frasquita cimü operettből egy áriát ad elő. A müsort az Első Szuboticai Girlsek táncával fejezik be, akiknek partnere Kemény Imre egy angol kuplét is énekel.

— **Castiglioni öccse is földönfutó lett.** Rómából jelentik: A fasiszta tartományi direktórium általános mozgalmat kezdett, hogy minden közhivatalból és tisztelteteli állásból el kell távolitani a szabadkőmiveseket. Az akciónak már is sikere van. Az Il Popolo Trieste jelenti, hogy Comendatore dr. Arthuro *Castiglioni* tanárt, a *Minerva* kulturegyesület alelnökét lemondásra kényszeritették és a Lloyd Társaság megfosztotta őt orvosi tanácsadói állásától. A helyi fasiszta direktórium sürgős táviratban felkérte a kormányt, hogy dr. Castiglionit csapja el a paduai egyetem rendkivüli tanári állásától és törölje a legfőbb egészségügyi tanács tagjainak névsorából. Dr. Castiglioni Artur tertvéröccse Castiglioni Camillónak, a tönkrement bécsi bankárnak.

Lakásberendezések, hálók, ebédlők, uriszobák, stb. stb. egyszerübb és diszesebb kivitelben legolcsóbban Braća Goldner jégszekrény, fabutor és rézárugyárában szerezhetők be. Subotica, Jugovića ul. 20.

— **Csehszlovákia kiadott egy szökevény gyilkost Magyarországnak.** Sátoraljaujhelyről jelentik: Almágy Mihály földmives egy esztendővel ezelőtt Sátoraljaujhelyen meggyilkolta három rokonát. Emiatt halálra itélték és a sátoraljaujhelyi börtönben várta, mig végső fokon döntenek sorsáról. Julius közepén azután Almágy cellatársának segitségével elfürészelte cellája ablakának vasrácsát és megszökött. Szökéséről értesitették a szomszédos országok rendőrségét is. A csehszlovák rendőrök később el is fogták a szökevény gyilkost a lengyel határon. Megindult a kiadatási eljárás és Almágy Mihályt az elmult napokban átadták a magyar hatóságoknak. Cellatársát, Fabricius Antalt vele együtt szintén elfogták, de őt nem adták ki, mert Fabricius Csehszlovákiában követett el korábban sulyosabb büncselekményt, amelyért még nem itélkeztek fölötte.

— **Katasztrófális orkán Hollandiában.** Amszterdamból jelentik: Pénteken este Nyugat-Hollandia felett heves hózivatar vonult el. A zivatar következtében számos hajószerencsétlenség történt. Igy Terschelling-sziget északi partján az Ellen Larsche német gőzös, amely Rotterdamból szénrakományt vitt Németországba, zátonyra jutott. A tizenhét főnyi személyzetet mentőcsónakokkal biztonságba helyezték. A Flensburgtól Londonba menő Irmgard gőzös is sulyos helyzetbe került Terschelling-sziget északi oldalán. A hajó erős rongálódásokat szenvedett és elvesztette egyik csavarját. Miután a személyzet nem akarta a hajót elhagyni, egy hollandi vontatógőzös Nieuwe Dieppe kikötőjébe vontatta. Osztende mellett a Brogthon angol gőzös már-már majdnem elsüllyedt, de a Larissa német vontatógőzös még idejében segitségére sietett és Hok van Holland kikötőbe vontatta.

Dr. Mita Aradski ügyvédi irodáját Novisadon, Massarykova ulica 7. sz. alól saját házába, Mite Ružića ul. 1. sz. (kath. templom-udvar) alá helyezte át.

Dr. Singer november 10-én Karavukovóra költözött és községi orvosi müködését megkezdte.

Legszebb karácsonyi ajándék egy müvészi fotográfia Reményitől.

Dr. Hirth Ferenc ügyvéd irodáját Poštanska ul. 1. sz. alá (Posta és Vörös-ökör iskola közötti utca) helyezte át.

Tolnai Világlapja karácsonykor hat melléklettel majdnem két kiló. Előjegyzéseket minden Literaria-árusitó elfogad.

Szinházi Élet karácsonykor 400 oldal kötve. — Előjegyzéseket elfogad a Literaria minden árusitója.

Uj tánckurzusok kezdődnek december elsejétől Landau Juliska táncintézetében, Pašićeva ulica 10.

Kraljevbregi pezsgő a vezető márka

Heller csokoládé-különlegesség érkezett. Feltünő olcsó árakban kapható *Weidingernél.*

Dr. Kengyelac Milivoj ügyvéd irodáját Vel.-Kikindáról Suboticára, Skotus Viator ulica 21. szám alá (a főposta közelében) helyezte át.

Gyomor-, bél-, máj- és epebetegek, valamint sárgaságban szenvedők a természetes »Ferenc József« keserüvizet teljes eredménnyel használják. Hires orvostanárok irják, hogy a *Ferenc József* viz hatásával rendkivül meg vannak elégedve. Kapható gyógyszertárakban, drogériákban és füszerüzletekben.

Női- és gyermekfehérnemüt a legjutányosabb áron a »Dama« fehérnemüszalon készit Tolstojeva (Ódor-u.) 21.

Roth Olga kozmetikai intézetében Kralja Aleksandra ulica 4 szám alatt, a Rossija-Fonciere palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcbőrhámlasztás alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolitása. Kaphatók saját készitményü kiváló hatásu kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő és szeplőkenőcsök.

Mielőtt vásárol jégszekrényt, sörapparátust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Braća Goldner jégszekrény-, fabutor- és rézárugyárától Subotica, Jugovićeva 25.

JUGOSLAVIJA

ÁLTALÁNOS BIZTOSITÓ TÁRSASÁG

Bácsmegyei főtelepei:

NOVISAD
Petra Zrinjskog ul. 36.
Telefon 55.

SUBOTICA
Kr. Aleksandra u. 7.
Telefon 330.

SOMBOR
Telefon 216.

KÖZGAZDASÁG

A jugoszláv erdőipar válsága

Jugoszlávia mai területén a nagy kiterjedésű erdőségek kitermelésére még a háboru előtt uj vállalatok alakultak azzal a céllal, hogy az itt kitermelt fával ellássák azokat az országokat, ahol erdőhiány folytán az erdőtermékekben is hiány volt. A háboru után ezeknek a vállalatoknak a száma, nemkülönben a régi üzemeknek kiterjedtsége lényegesen kibővült, mert a dinár akkori alacsony árfolyama különösen kedvezővé tette az elpusztitott területek erdőtermékekkel való ellátását. A kedvező konjunktura azonban csak igen rövid ideig tartott és főleg a jóvátételi szállitmányok megkezdése miatt és más okokból a jugoszláv erdőipar komoly válságba jutott. A mult esztendőben és az idén a vállalatok jelentékeny része, főleg a kisebbek, összeomlottak, vagy az erdővállalatokba fektetett tőkéjüket más iparághoz toltak át, mig viszont mások kénytelenek voltak üzemüket redukálni, elbocsájtották hivatalnokaik és munkásaik egy részét, miután a hivatalnoki fizetés és a munkabér leszállitására irányult törekvéseik sikertelenek maradtak.

A válságnak számos oka van. A hazai erdőipar már régóta nem képes a nagy termelési költségek miatt a külföldi vállalatokkal versenyezni, még kevésbé olyan országbeli vállalatokkal, a melyek hasonló válságon már tulestek. A dinárárfolyam az utóbbi években erősen emelkedett, különösen a lirával való viszonylatban, mig belföldi vásárlóereje aránylag kisebb. A termelési költségek a kiviteli vámok folytán, a névleges és tényleges árak emelkedése az adók, illetékek és a munkásbiztositási költségek következtében, megdrágultak. A belföldi erdőtermékszükséglet az épitkezési tevékenység szüneteltetése és a romániai tüzifabehozatal folytán, leapadt. Az egyedüli nagy vásárló: az állam a kiirt pályázatoknál sokszorosan több ajánlatot kap, mint amilyen a kereslet. Lehetetlen az áruraktárakat realizálni, mert azok drága pénzen és magas kamatterhek mellett képződtek, a melyek már azért is nyomasztó terheket jelentenek, mert itt nincsenek oly tőkeerős hátvédek, mint amilyenekkel a nagy külföldi vállalatok rendelkeznek. A kis vállalatokat érte aránylag a legnagyobb károsodás és ha ez a válság még csak kis ideig eltart, a kisebb vállalatok jelentékeny része eltünik a föld színéről.

Ez a sulyos válság érthető gondolkodásba ejtette a mértékadó köröket, mert gazdasági jövőnk perspektivája azt mutatja, hogy az erdészet és az erdőipar lesz a lakosság legfontosabb foglalkozási ága. Az utóbbi időben az a törekvés tapasztalható, amely a helyzet nehézségein enyhiteni akar. Igy az uj vasuti dijszabás bizonyos fuvardijtételeket leszállitott és védvámokkal nehezitette meg a tüzifa behozatalát. Sőt szó van arról, hogy a talpfa kiviteli vámját a belföldön felhalmozott nagy készletek miatt egyáltalán eltörlik.

Az erdőkitermelési vállalatok nagy része, épp a nagyvállalatok, ma is osztrák és magyar tőkecsoportok kezében van.

MŰLÁBAK, MŰKAROK
EGYENESTARTÓ FŰZŐK,
BETEGTOLÓ KOCSIK
EGYEDÜLI KÉSZITŐJE
SCHÖNBRUNN VÁLLALAT
SUBOTICA, PAJE KUJUNDŽIĆA ULICA 20.

Állami árleitések. *Épület és épületanyagok:* December 28-án a niksicsi épitésigazgatóság hidépitésre a Skakavica-folyón, előirányzott összeg 182.55 D, december 26-án a skopljei épitésigazgatóság az *Ucsumot* házjavitási munkálataira előirányzott összeg 223.056.38 D, december 28-ikán a hadügyminisztérium kér ajánlatot egy házépitésre a Horlán, a melyet az ismeretlen hatonák sirja mellé emelnek, előirányzott összeg 25.628.65 dinár, december 5-ikén Beograd város épitésvezetősége a külügyminisztérium garázsok épitésére, előirányzott összeg 175.487.50 dinár, december 9-ikén a sabáci gimnázium megnagyobbitására, előirányzott összeg 1,982.290.30 dinár, december 22-ikén a pristinai törvényszéki épület javitási munkálataira, előirányzott összeg 602.775.01 dinár, december 16-ikán a beogradi épitésvezetőségnél a patriarchátus kanalizációjának kijavitására, előirányzott összeg 137.237.35 dinár.

Noviszadon gőzfürész és ládagyár létesül. Noviszádról jelentik: A vukovári Steiner Mirko és Fiai cég noviszádi fióktelepének keretén belül a Veliki Limánon gőzfürész- és ezzel kapcsolatban ládagyárat létesit, melynek épitését már megkezdték és a jövő tavaszra már el is készül. Ennek az iparágnak a Vajdaságban eddig is hiányát érezték és az uj vállalat hivatva lesz a vajdasági ládaszükségletet is kielégiteni.

A vrsaci adófelebbezések és a pancsevói adófelszólamlási bizottság. Becskerekről jelentik: A vrsaci kereskedők és iparosok egyesülete azzal a kéréssel fordult a becskereki kereskedelmi és iparkamarához, járjon közbe, hogy a pénzügyminisztérium Vrsacra külön adófelszólamlási bizottságot nevezzen ki. Vrsac ugyanis a pancsevói pénzügyigazgatóság hatáskörébe tartozik és igy a harmadosztályu kereseti, valamint a jövedelmi adókivetések elleni felebbezéseket Vrsacról is a Pancsevón működő adófelszólamlási bizottság tárgyalja. Vrsacon körülbelül kétezer adófelebbezés történt és igy a vrsaciak jogos kérését a kamara támogatni is fogja.

A noviszadi henteseknek tilos marhahust árusitani. Noviszadról jelentik: A noviszadi rendőrfőkapitány rendeletet bocsátott ki, amelyben szigoruan megtiltja a henteseknek, dogy marha és borjuhust mérjenek ki.

Közlekedési torlódás az adriai vasutvonalakon. Az exportőrök az ország minden részéből panaszolják, hogy azáltal, hogy az export a kedvezményezett Adriai vasuti tarifát veszi igénybe, a Splitbe és Sibenikbe vezető vasuti vonalakon a forgalmat teljesen megbénító torlódás állott be, a mi főleg arra vezethető vissza, hogy a kikötőkbe érkezett áruk számára megközelitőleg sincs elég raktárhelyiség. A vasuti vezérigazgatóság ennek a megvizsgálására bizottságot küldött a kikötőkbe és ugylátszik az ott uralkodó viszás állapotok arra fogják a közlekedésügyi minisztériumot kényszeriteni, hogy tarifapolitikájával szakitva, Susakot is a kedvezményezett vasuti dijszabásban részesitse. Erre vall Radojevics Ante közlekedésügyi miniszternek a susaki községtanács polgármestere előtt e hét elején tett nyilatkozata.

SPORT

A DFC. kedden ismét játszik Szuboticán

A Sand kötötte le a prágai csapatot

A hires prágai proficsapat, mely szerdai játékával teljesen meghódította a szuboticai közönséget, Beogradból hazatérőben kedden, az állami ünnepen ujból vendégszerepel Szuboticán.

A DFC-t ezuttal ismét a Sand kötötte le, mely áldozatokat nem kimélve, a szuboticai közönséget hozzá akarja juttatni ahhoz a nagyszerü sportattrakcióhoz, amelyet szerdán, a hétköznap miatt csak ezer ember élvezett végig. A prágaiak a keddi mérkőzésen ugyanazzal a csapattal állnak ki, mint szerdán, a Less, Szedlacsek, Kannhauser, Patek, Bobor csatársorral, amely klasszis tekintetében ma első helyen áll Európában. A Sand szintén a szerdai csapatot fogja sorompóba állitani, amely remélhetőleg kedden már sokkal eredményesebben képviseli a DFC-vel szemben Szubotica futballsportját.

A mérkőzést, melyet Mázics a legjobb vajdasági biró vezet, kedd délután fél kettőkor kezdődik a Sand szegedi-uti pályáján.

—

Márlássy marad az MLSz kapitánya. Budapestről jelentik: Az MLSz ülésén viharos jelenetek közt tárgyalták Faragó tanácstagnak azt a javaslatát, hogy a válogatást vegyék ki Máriássy szövetségi kapitány kezéből és bizzák egy háromtagu bizottságra. A javaslatot hosszabb vita után elvetették.

KINTORNA

A rendőr meglát az uccán egy embert, aki a földön fekszik és sehogyan sem tud talpraállni. Megkérdi tőle:

— Mit csinál maga?

— Elvesztettem valamit

— Mit?

— *Az egyensulyt.*

*

Schön tata odainti magához a főpincért.

— Főur — közli vele — én mindig tiszteltem az aggkort.

— Miért tetszik ezt mondani? — kérdi rosszat sejtve a fizető.

— Azért, hogy megértse, miért hallgatom el őszinte véleményemet *erről a csirkéről.*

*

Grün ur nejével Párisban sétál és a Louvret keresik. Megszólal az asszony:

— Piacskám, te tudsz franciául, kérdezz meg egy rendőrt.

Grün büszkén odalejt egy rendőrhöz és megszólitja:

— *Parlez vous Français?*

*

A suszter a boltajtóban beszélget szomszédjával, a szabóval, amikor arra megy egy adósa az uj cipőben. A suszter keserüen jegyzi meg:

— Azért nyikorog a cipője, mert nincs kifizetve.

A szabó maliciózusan: *Akkor miért nem nyikorog a ruhája is?*

9817
Legjobb az idén
az uj Moravetz Album
Kapható minden jobb könyvkereskedésben.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. november 28.

Berlin deviza 740—742.5 milliárd márka, valuta 736.5—738.5 milliárd márka.
London deviza 274.
Newyork deviza 177.25.

—

Beograd, nov. 29. *Zárlat:* Páris 219.75, London 273, Newyork 56.42, Milanó 228, Amszterdam 22.72, Berlin 13.45, Bécs 7.9625, Prága 167.50, Budapest 7.91, Bukarest 25.50.

Noviszadi terménytőzsde, nov. 28. Buza: 1 vagon bácskai 257.50—262.50 dinár, 1 vagon szerémi 260 dinár. Tengeri: 10 vagon bácskai március—áprilisi 135 dinár, 1 vagon szerémi 110 dinár, 10 vagon szerémi februári, Ruma paritás 130 dinár, 7 vagon szerémi 100%-os kassza, december 15-étől 110—112.50 dinár. 2 vagon szerémi 150 dinár. Liszt: 3 vagon 0-ás GG. és 0-ás G. bácskai exportmalomból 418 dinár, 3½ vagon 0-ás G. bácskai, exportmalomból 410 dinár, 1 vagon 6-os minta 230 dinár. Irányzat: szilárd.

Budapesti terménytőzsde, nov. 28. A terménytőzsdén az irányzat szilárd, a kereslet exportcélokra változatlanul élénk ugy buza, mint rozs iránt.

Az amerikai piacokról egynapi tőzsdeszünet után ujabb drágulást jelentettek.

A budapesti tőzsdén már nyitáskor 2500—5000 koronával magasabb árakat kinálnak tiszavidéki buzáért. 390.000 koronát is fizetnek 77-es tiszavidéki buzáért budapesti paritásban, ez a tegnapi hivatalos jegyzést 2500 koronával haladja meg. Fejérmegyei buzát nyitás után 380.000 koronával kötöttek budapesti paritásban.

A rozsüzlet is rendkivül szilárd. A spekuláció fedezései miatt minden piacra került tétel ma is azonnal elhelyezhető, 247.500 koronás áron.

Csikágói terménytőzsde, nov. 27. Buza decemberre 165.25, májusra 161.5. Tengeri decemberre 73.375, májusra 79. Zab decemberre 38.75, májusra 43.25. Rozs decemberre 91.75, májusra 98.625.

Newyorki gabonatőzsde, nov. 27. Buza 185.75—185.25. Tengeri 98.375. Liszt 750—800. Az irányzat buzánál tartott, tengerinél szilárd.

GAZDASÁGI
9860 KÖNYVJEGYZÉKET
három dinár postabélyeg beküldése ellenében küld
GARAMSZEGHY DEZSŐ
könyvkereskedő, NOVIVRBAS

„LUKULO" CSOMAGOLT FŰSZEREK A LEGJOBBAK!

NYILTTÉR.

OBJAVA

30. novembra o. g. u 10 sati pre podne održat će se na Trgu Slobode javna prodaja jednog mrkog konja vlasništvo Margite Kasiba sa Kelebije, na teret i opasnost Maksima Šlangera trgovca drva iz Subotice uz intervenciju kr. javnog beležnika Dr. Radivoja Miladinovića.

Kupac imade kupovnu cenu isplatiti u gotovom novcu i snositi zakonitu pristojbu.

Dr. A Magarašević
advokat

10289

Poziv.

Udruženje za potpomaganje sklapanja brakova „Budućnost" poslednji put poziva članove, da svi oni, koji do 4-og decemra svoje knjige ne iznesu, smatraju se svojevoljno brisanima, te nemaju nikakve potražnje od udruženja.

Novi članovi se primaju.

Uprava.

—

Felhivás.

Udruženje za potpomaganje sklapanja brakova „Budućnost" utoljára felhivja tagjait, hogy akik december 4-ig könyveiket nem váltják ki saját, akaratukból itö ölteknek tekintetnek és az egyesülettel szemben semm követelni valójuk nincs.

Az egyesület uj tagokat felvesz.

10283 **Az elnökség.**

„NADA" Kiházasitó- és „DAR" Szülészeti Segély Egyesületek megalakultak és tagokat Harambašićeva ul. 25. sz. alatt (Jogakadémiával, volt Tanitónőképezdével) szemben még felvesz. 9201

Van szerencsém a tisztelt hölgyközönséget és női divatszalóntulajdonosnőket értesiteni, hogy a mühimzéshez a legujabb párisi és bécsi mintáim megérkeztek.

Tisztelettel
Korn József Novisad
10294 Trg Oslobodjenja 1

Pályázati hirdetmény

A novisadi zsidó hitközség elöljárósága pályázatot hirdet a pászka (macoth) sütési jognak bérletére. Részletes, mindenre kiterjedő ajánlatok f. é. december hó 10-ig adandók be a hitközség irodájába.

Felvilágositások ugyanott kérhetők.

10207 **Az elöljáróság**

Még 2 üzlethelyiség
örökáron eladó

a Rudics-utcában, gyümölcspiacon, jelenlegi bérlők Unger cipész és Zsivojin vendéglős. Bővebbet: **Földes ruhaüzlet, Főtér**

Értesitem a helybeli és vidéki nagyrabecsült megrendelőimet, hogy üzletemet

Zrinjski trg 2.

a zsidó templom mellé helyeztem át.

9561 **Róka ortopäd és mücipész**

Uj női kalapszalon!

Értesitem a n. b. hölgyközönséget, hogy Pašićeva ulica 9. (Edény-piac)

„PÁRIS"

cim alatt masamódüzletet nyitottam. Készitek a legegyszerübb kalaptól a legdivatosabb kalapokig, minden formában, szép és izléses kivitelben. Alakitásokat vállalok. Ugyanott tanulóleányok felvétetnek.

A n. é. hölgyközönség szives pártfogását kéri

Szendi Jolánka
10257 **„Páris" kalapszalon tulajdonosa.**

Jugoszláv, szerb és horvát

NEMZETI-ZÁSZLÓK

tiszta gyapjuból, szine nap és viz ellen garantálva van

60 cm. széles	90 cm. hosszu	Din.	45.—
75 „ „	120 „ „	„	70.—
100 „ „	150 „ „	„	100.—
120 „ „	200 „ „	„	150·—

a pénz előzetes beküldése mellett bérmentve, bárhova, utánvétellel 10 dinárral több, szállit

KLEIN és WINKLER Subotica, Trumbićeva ul. 22.

Egyedárusitók minden városban kerestetnek. 16101

DISTOL

egyedüli biztos szer marhák és juhok májmételykórja ellen.

Gazdák mentsétek meg állatállományotokat a pusztitókórtol

Juhok és kecskék gyógyitására szükséges:

20 kg élősulyig	2 gr	Distol	A és	Az	csomagolás
20—30 „ „	4 „	„	„		„
30—35 „ „	5 „	„	„		„
35—45 „ „	6 „	„	„		„

Marhák és bivalyok gyógyitására szükséges:

80-120 kg élősulyig	12 gr	Distol	B	csomagolás	
120-170 „ „	18 „	„	C	„	
170-220 „ „	24 „	„	D	„	
220-270 „ „	30 „	„	E	„	
270-320 „ „	36 „	„	F	„	
320-370 „ „	42 „	„	G	„	
370-420 „ „	48 „	„	H	„	
420-470 „ „	54 „	„	J	„	
470-520 „ „	60 „	„	K	„	

Örizkedjetek értéktelen utánzatoktól.

Csak „Distol" védszóval ellátott kapsulákat fogadjatok el. Az előirt mennyiségeket használjátok, különben hiába adjátok ki pénzeteket.

1 gr Distol ára 4 dinar

Kapható minden gyógyszertárban

Gyártja: KAŠTEL vegy- és gyógyszergyár r. t.
KARLOVAC. 7280

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!

A karácsonyi és ujévi szezónra 50% árkedvezményt adok

ugy francia, mint angol ruhák készitésénél a legutolsó modell szerint

JANUSKÓ PÁL női divatszalón, SUBOTICA
Jelačićeva ulica 1. Régi helyen 10305

2 éves száraz akác
BOGNÁRFA és KOMLÓKARÓ
minden mennyiségben kapható
Szemző Bélánál
Subotica 7310

Legelegánsabb uri és női cipőket
párisi divatlap szerint és a legolcsóbban
Tóth Antal cipészmester
készit.
Pašićeva ulica 6. 10272

BANGO
JOGI SZEMINÁRIUM
Budapest, IX. Ráday-ucca 14
SIKERESEN KÉSZIT ELŐ
VIDÉKIEKET IS! 1004

GÉNIUS OLCSÓ AKCIÓ
jugoszláviai vezérképviselete

VIG
KÖNYVKERESKEDÉS
SUBOTICA

Nádas Sándor:
Akiért csak a kezet kell kinyujtani
30 dinár
A nagy város minden büne, bája, babonázó romantikája benne izzik ebben a lenyügözően izgalmas, históriában.

Gobineau: A Renaissance
60 dinár
A világhirü szerző világhirü művének harmadik kiadása olcsó áron.

H. G. Wells: Tengeri tündér
33 dinár
Az ihlet és az alkotás legszerencsésebb szülöttének keresztelte el a kritika ezt a páratlanul szellemes, fantasztikus regényt.

Josef Conrad: Az árnyékvonal
J. Conrad egyik művészibb és legtitokzatosabb fantáziával megirt müve: egy halálhajó kisé tetlen küzdelme a szélcsendbe tikkadt tenger rémségeivel.

James Oliver Curwood:
Kazán a farkaskutya
27 dinár
Egy pompás, okos kutya ember és állatvilág közötti vergődését meséli el ez a történet. Középpontjában egy döbbenetes szinekkel festett állatszerelem áll.

Régebben megjelent kötetek:

Wells: Az álom	48·—	din.
Weber: Pompadour kalandjai	27·—	„
Dosztojevszkij: Fehér éjszakák	21·—	„
Benoit P.: Királynőszony szeretője	elfogyott	
Vautel: Önagysága nem akar gyereket	32·—	„
Michaelis Karin: Hét nővér	35·—	„
Bashkirtseff: Mária naplója	48·—	„
Benoit Pierre: A király gyűrüje	39·—	„
Spunda Franz: A halottbüvölő	48·—	„
Curwod: A farkasember	21·—	„
Wells: Bealby	33·—	„

Minden vevő, aki 30 dinárért vásárol, ingyen sorsjegyet kap. Főnyeremény: motoros kerékpár, nyeremények: gramofon, 80 köt. könyv, 19 tö.töto l.
10312

TÜZIFA ÁRAK:

		Házhoz szállitva
Elsőrendü hasáb bükkfa	100 kg.	35 D
Elsőrendü apritott bükkfa	„ „	40 „
Másodrendü hasáb bükkfa	„ „	30 „
Másodrendü apritott bükkfa	„ „	37 „
Tölgyfa hasáb	„ „	30 „
Apritott tö gyfa	„ „	36 „
Vékony gömbölyüfa	„ „	25 „
Vékonyfa alátüzeléshez összekötözve	„ „	28 „

BOSNA FATELEP, SUBOTICA
Teherpályaudvar melletti. — Telefon 512.
10198

Karácsonyi alkalmi vásár!

A t. közönség szives tudomására hozom, hogy a közelgő karácsonyi ünnepekre való tekintettel a nagybani áraknál is lényegesen olcsóbb árban kiárusitást rendezek

Tekintse meg kirakataimat!

140 cm. széles férfiszövetek	70	dinártól
Női kabátra velourok	140	„
Crepe de chine minden szinben	80	„
120 cm. széles, szines opál női fehérnemünek	25	„
Barchettek	14	„
Doublé flanellek	30	„
Sima és mintás szövetek	45	„
Kartonok és delinek	10	„
Zephirek, prima minőség	20	„
Pohártörlők	6—8	„
Törülközők, szalvéták	8-10	„
Férfi és női zsebkendők	4—5	„
Vásznak és chiffonok	10—12	„
Batiszt chiffonok	19	„
6 személyes fehér és kávés garnitura	100	„

A vásárló közönség szives pártfogását kéri, tisztelettel

Horovitz Mátyás Subotica, Aleksandrova ul.

Tekintse meg kirakataimat!

10293

HÁZASSÁG

Fiatal földbirtokos 35 lánc földdel megnősülne. Ajánlatokat »Hozomány mellékes« jeligére a kiadóhivatalba kérek. 10163

Házasságokat előkelő, egyszerü, vagyonos körökben diszkréten közvetiti *Faragó Jenő* irodája, Budapest, Népszinházutca tizenhat. Cégjelzéstelen levelezés. Fölvilágositás díjtalan. — Személyes megbizatás esetén előleges költség nincs!

Házasságot legjobb családoknál diszkréten elintézek. Előjegyzésben orvos, ügyvéd, földbirtokos, gyáros, nagykereskedő, bankigazgató, iparos, hivatalnok, urileányok, özvegy hölgyek. Cim: »Doktorné«, Szubotica, Agina ulica 11. 10307

Független, keresztény uriaszony vagyok. Földbirtokos-téglagyáros özvegye. Férihezmennék korrekt uriemberhez. Levelet »Balzac kor« jeligére kiadóhivatalba. Névtelen céltalan. 9369

Negyvenhétéves, keresztény, özvegy földbirtokos vagyok. Vagyonos. Jövedelmem tekintélyesnek mondható. Nősülni szeretnék. Keresek hozzámillő urhölgyet. Teljes cimü levelet »Másodvirágzás« jeligére kiadóhivatalba. 9368

24 éves földbirtokos vagyok. Vagyonom körülbelül egymillió dinár. Feleségül vennék egy hozzám illő földbirtokos leányát. Ajánlatokat teljes cimmel és fényképpel »Gondnélküli élet« jeligére kiadóhivatalba kérek. 10162

Fejkorpát és hajhullást
2 hét alatt garancia mellett megszüntet saját speciális módszerével
LAGNER IVÁN
Subotica, Pašićeva ul. 6. 4871

LEVELEZÉS

Csinos urilány — uriember komoly ismeretségét óhajtja. Levelet »Vigkedélyü« jeligére a kiadóba. 10241

Reflektor. Pista a csütörtöki cikk elkövetője. Nem baj. Senki sem tud semmit. Csókolom a csókok csókjával! Csókosan! Azértis! 10296

FOGLALKOZÁS

Helybeli részvénytársaság mérlegképes könyvelőt keres, ki perfekt horvát kereskedelmi levelező. — Ajánlatokat a fizetési igények meghatározásával »Önálló« jeligére a kiadóba kér. 10171

Jól jövedelmező üzlethez 30.000 dinárral társnő kerestetik. Csakis komoly 25—30 éves nőktől kérek ajánlatot. Varga, Karadžićeva ul. 9. 10177

Ältere Erzieherin mit franc. etwas serb. Klavier sucht sofort Posten. Adresse Zeitung. 10254

Asztalos kizárólag elsőrendü *butormunkás* állandó munkára felvétetik. — Braća Goldner, Subotica, Jugovićeva ul. 20. 10257

Fiatal intelligens urileány nevelőnői vagy házikisasszonyi állást keres, jó bizonyitványokkal. Cimeket a kiadóba kér. 10287

Utazó feltétlenül komoly, megbizható (lehetőleg nyugalmazott tanitó), ki a szerb-horvát nyelvet és magyart vagy németet teljesen birja, kerestetik. Ajánlatok »Biztos jövő« jeligére a kiadóba kéretnek. 10299

KARÁCSONYI és UJÉVI AJÁNDÉKOK
ékszerek, órák, disztárgyak
REPOVICS-nál
Aleksandrova 15. (Ruff mellett) 5 74

Gabona- és lisztszakmában jártas fiatalember keres mielőbbi belépésre malomban vagy gabonaüzletben állást. Szives megkeresést »Expeditor« jeligére a kiadóhivatalba.

Idősebb egyedülálló urhölgyet egy megállapodás szerinti összeg egyszer és mindenkorra való lefizetése ellenében magához venne egy Zagrebban saját villájában lakó házaspár, kinek a lefizetett összegért élete végéig rendelkezésére bocsájtana egy elegánsan berendezett 2—3 szobából álló lakást. Társalgás horvát, német és magyar nyelven. Egészséges hegyi levegő és festői kilátás. Cim a kiadóhivatalban. 10302

Keresünk
két ügyes öntőt
azonnalra.
Felveszünk **öntő, modellasztalos, géplakatos** és **vasesztergályos tanoncokat**
Ing. Kovács & Comp.
Novisad, Futoška kapija
10279

Deutsches Kinderfräulein wird zu 2 kleine Kindern gesucht. Anträge an G. Vujković, Ciril Metod trg 6. 10268

Ügyes füszerkereskedősegéd, beszél szerbül és magyarul, december 1-re állást keres. Esetleg teljes ellátással. Cimeket a kiadóba kérem leadni. 10186

Himzőnők és tanulóleányok felvétetnek. Cim a kiadóban. 10259

Gyógyszertárban gyakornoki állást keres 18 éves róm. kath. leány érettségi bizonyitvánnyal. Leveleket »Állást keresek« jelige alatt a kiadóba kér. 10133

Uj modern temetkezési vállalat
Müvészi kivitelü fa- és érckoporsók, állandóan raktáron. — Legolcsóbb árak. — A n. é. közönség szives pártfogását kéri **ARADSZKI RADÓ SUBOTICA**
Pašićeva ulica 12. (Fekete Dénes-ház) 9901

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és címszó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbítunk. Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

Üzleteinkben karácsonyra saját árban
karácsonyi vásárt
tartunk. Az árakat a mai viszonyokhoz mérten állapitottuk meg és amint az alábbi árakból látható,
versenyen kivüli árakat irtunk ki!

Valódi Borsa ino kalapok	**Din. 275·—**
„ **olasz** „	„ **?00·—**
„ **v lour kalap minden szinben**	„ **180·—**
Tiszta selyem divatnyakkendők	**68—100 dinárig**
Női flórharisnya, minden szinben	**28 — 40** „
Férfi zokni	**15— 38** „
Férfi fehér ingek	**75—150** „
„ szines „	**80—180** „
„ selyem „	**220 dinár**

Keztyük, botok, esernyők, a legdivatosabb sálak és ridikülök. — Valódi Benger Jäger alsóruhák.
BRAĆA LEHNER ALADAR
SUBOTICA
Kralj Aleksandra ul. .·. Karadjordjev trg.
10318

Tanulóleánynak urilányok felvétetnek rövid időre való kiképzésre Eszterka kalapszalonban. Aleksandrova ul. 9. 10129

Házmesternek felveszek gyermektelen házaspárt. Kőmüves előnyben. Cim a kiadóban. 10248

Sok munka miatt egy idősebb önálló ódássegéd kerestetik. Markovics Ferenc ékszerész, Sombor, Kralja P. 6. 10251

Hó- és sárcipők javitását elvállaljuk gummivulkanizáló mühelyünkben. Weigand & Co., Subotica, Paje Kujundžića ul. 4. 10252

Gabonaszakmában hosszu gyakorlattal biró, jelenleg vezető állásban levő önálló tisztviselő állást keres szakmabeli vagy malom nagyvállalatnál. — Megkereséseket »Mérlegképes 100« jeligére a kiadóhivatalba kér. 10235

Gabonabevásárlását vagy bevásárló telep vezetését nagy cégtől elvállalja elsőrendü referenciával rendelkező tökéletesen szakképzett gabonakereskedő. Meghivásokat »Képzett kereskedő 1925« jeligére kér a kiadóba. 10236

Babaklinika, babafejek mindennemü alkatrészek. Viszontelárusitóknak árengedmény. Javitásokat bárhonnan elfogad 4874
LAGNER IVÁN
Subotica, Pašićeva ul. 6.

Cukrászdába, büffébe és csemege-üzletbe egy ügyes kiszolgálóleány felvétetik. Fényképes ajánlat. Cim a kiadóban. 10253

Iskolázott géplakatos és vizsgázott soffőr, ki a villamosszakmában jártas, jó bizonyitványokkal, állást keres motorosmalomban vagy mint soffőr. Filipp Pál Pribicsevicsevo.

10300

Abszolut megbizható tartós elegáns „Wimpassing“ hócipő és galoschni!

Fahivatalnok magyar-szerb nyelvismerettel, 14 éves praxissal állását változtatni óhajtja. Megkeresést »Agilis« jeligére Kurir hirdető irodába kérek. 10118

Elsőrangu monogram- és magashimzőnőt keresek teljes ellátással, fizetés megegyezés szerint. Ajánlatok és egy sajátkezüleg készitett monogram Žiga Brichta, Vinkovci cimre küldendő. 10112

FIFI KÖLNI VIZ
Késziti PINTÉR gyógytár

Damburirozás, zsinórhimzés, lacet felvarrás stb. guvrirozás, gombbehuzás, selyemfestés, batikolás. Aida kézimunkaüzletben. Ceirkepiac, kisköz. 9632

Nam kell uj télikabát,
ha a régit átfesteti vagy áttisztittatja
Szudárevics Albert
ruhafestőnél
Skotus Viator ul. 34.
Főposta során.
Olcsó árak!
Figyeljen a cimre!
5510

Megbizható intelligens házikisasszonyt keresek, aki perfekt főzni tud, mindenes cseléd mellett. Cim a kiadóban. 10311

Mészégető mester állást keres mielőbbi belépésre. — Szives megkeresések: Papp Mátyás részére Knipp Simon vendéglő, Bajmok, kér. 10134

Raktárnoki vagy ehhez hasonló állást keresek december 1-re. Stipan Mandić, V., Fruškogorska ul. 22. 10286

Bécsi varrónő házakhoz ajánlkozik napi 60 dinárért, esetleg házon kivül is. Cimeket a kiadóba kérek. 9992

Pénzbeszedő, raktárnok vagy utazói állást keres óvadékkal nős kereskedő. Szives leveleket »15000« jeligére a kiadóba kérek. 10272

VÉTEL-ELADÁS

Jutányosan eladó Kamaráson villa 6 helyiséggel pincével 1800 □-öl telekkel; a martonosi határban 10 kat. hold szántó, elcserélném magyarországi 3¾ kishold szőlőmet jugoszláv ingatlanért vagy egyébb ellenértékért. Vracsarits, Horgos. 10261

Üzletfelosztás miatt elcsón eladó: legfinomabb levélpapirok, üzleti könyvek, noteszek, karácsonyi lapok, irómappák, emlékkönyvek és albumok. Különféle állványok, pultok, kirakat, cégtábla, iróasztal stb. nagyon olcsó áron. — Özv. Székelyné, Aleksandrova ulica, Halbrohr ház, a Manojlović iroda mellett. 10262

24 HP Ganz-féle forgóáramu villanymotor eladó. — Villanymalom, Mali-Idjoš. 10178

Tiszta méhviaszt iparosok és kereskedők részére legolcsóbb árban postán szállit L. Ritzmann nagyméhészet, Novivrbas (Bačka). 10285

Elsőrendü butor és teljes lakberendezés eladó. Modern és antique hálók rugányos ágybetéttel, futó, szalon és ebédlőszőnyegek, függönyök, carlsbadi porc. és kristályüveg készletek, játékasztal, jégszekrény zenemüvek, ingaóra, konyhafelszerelés és sok más lakberendezési disztárgy. Megtekinthető naponta 8-tól 18 óráig. Vidéki látogatók kéretnek jövetelüket 1 nappal előbb lehetőleg táviratilag jelenteni. Raichler, Sombor, Kralja Petra 60. 10284

30 HP szivógáz magánjáró cséplőgarnitura 40.000 dinárért sürgősen eladó. — Ivicz Péter B.-Petrovoselo. 10298

Cséplőgarniturát keresünk megvételre. Merkl Nádfonógyár, Sonta. — Ugyanitt eladó 40 amp. dinamo, 1½ tonnás Ford teherautó, továbbá prima dunai homok kocsirakományonként. 10303

Ingyen egy divatos sapka minden vásárlónak, ki ruhaszükségletét Földes Samu ruhaüzletében szerzi be. Jelenleg a Jugoslavenska Banka épületében, a főtéren. Az összes raktáron levő árukat: bőrkabátokat (Din. 975), szőrmegalléros és béléses télikabátokat, elegáns raglánokat (Din. 750), gyermekkabátokat, divatos nőikabátokat (Din. 700) és leányköpenyeket *20% árengedmény mellet* árusitom ki, üzletáthelyezés miatt. Hivatkozzon az ujsághirdetésre. 5984

Teljesen uj 6 HP Skoda benzinmotorok olcsón eladók. Weigand & Co. autógarázs Subotica. 10213

Hordók 25—30 literesek használtak de kitünő minőség és azonnal tölthető állapotban nagyobb mennyiségben igen jutányos árban kapható. Frank Sándornál, Vilsonova ulica 22. Subotičán.

Kis F. adásvétel és zálogintézet Subotica, Trumbićeva (Petőfi) ul. 11. Olcsón eladó ruhák, felsőkabátok, nőiingek, vászonkézimunkák, irógép cirilbetüvel, sülyesztővarrógép, különféle illatszerek, kávépótlék, butordarabok, utazóbundák, nagyobb mennyiségü tiszta gyapju férfi-női kabátszövet.. 8474

Uj zongorák pianinok, csakis elsőrendü világmárkák, a leghosszabb lejáratu részletfizetésre kaphatók 10 éves jótállás mellett. Legnagyobb választék az országban. Kaphatók Kain Lajos hangszerkereskedőnél Subotica Városháza. 2942

Eladó olcsón egy szán, egy gummikerekes hintó és különféle butorok. VII., Cvetna ul. 6. 10314

Aktiv, esetleg csendes társat
100—200 000 dinár
tőkével keres megalapozott kereskedelmi vállalat üzletkörének kibővitése céljából. Megkeresések: „Jól jövedelmező“ jelige alatt „Faust“ hirdetőirodába Novisad, Kr. Aleksandra ul. 12. küldendők
10280

KORZÓ MOZI

November 26—29
csütörtök—vasárnap
Vidámság, kacaj, szerelem és jazz-band!!
A
szezón kiváló vigjáték ujdonsága
Huszárszerelem
szellemes ötletekkel füszerezett vigjáték 7 elvonásban
Főszereplők:
Edith Meller, Georg Alexander
Hétfőn
QUO VADIS...?
Előadások kezdete hétköznap 4, 6 és fél 9 vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor

LIFKA MOZI

Egész héten
Paramount világfilm!
Szinezett jelenetek!
TIZPARANCSOLAT
2 részben.
Mindkét rész egyszerre.
Ének és zenekisérettel!
Előadások kezdete **naponta** 1/2 4, 6, 1/2 9 órakor

FIFI KÖLNI VIZ
Késziti PINTÉR gyógytár

Privát bélyeggyüjtemény eladó. Subotica, Palmotićeva ulica 79, Rothéknál. 8889

Eladó 30 HP Hofherr gyári magánjáró motor, 6-os Umráth 7 légkörös lokomobil, külön cséplők. Vadócz Karolynál B.-Topola. 9688

Eladó ház körülbelül 800 □-öl telekkel, vasut állomás mellett. Bővebbet M. Szedrésy, Gajdobra. 10277

UJ ARCBŐR
nyerhető garantált gyógy biologikus kagylózási szerrel, biztosan és ártamatlanul 10-18 nap alatt. Redők, foltok, repedezettség, hólyagocskák, pattanások, sárga foltok, az orr és arc vörössége stb. eltávolittatnak. Az uj bőr kiválóan széppé, bársony puhává válik, az arc pedig sokkal fiatalabbnak tünik föl. Din. 145. „Orthodor" készülék, melynek segélyével a legesunyább orr is rövid időn belül a kivánt alakba formálható. Din. 132. Schröder-Schenke legnagyobb kozmetikai vállalat. Páris, Zürich, Kopenhagen. Képviselő Milan Hojka, Zagreb, Kukovićeva ulica 8a. Kérjen árjegyzéket! 9'0

Családi házak belteren, két lánc prima szőlő városszélén házzal eladók. Butorozott lakások, szobák kiadók. Lakáscsere. Államhivatalnok estióraba levelezést, könyvelést, forditást elvállal. Bővebbet: Langné, Agina 11. 10306

Eladó ház évek óta fennálló jó vendéglő, füszerüzlettel kompjárás mellett. Tereczky Rudolf, Ada. 10269

Használt Fordson traktorok és autók vételével és eladásával legolcsóbban és legelőnyösebb fizetési feltételek mellett foglalkozik Földvári Béla, Staribečej. Telefon 83. 10204

Nea-Crem
legmegbizhatóbb arc- és kézápoló
KORONA GYÓGYSZERTÁR
VÁROSHÁZA
SUBOTICA

Eladó 30 HP Hofherr gyári magánjáró motor, 6-os Umráth 7 légkörös lokomibil, külön cséplők és lokomobilok. Vadócz Károlynál B-Topola. 9688

4 HP benzinmotor szalagfürésszel eladó. Subotica, Bajski put 40. 10313

4 cilinderes Siemens Halske agrigátor és egy komplett mozifelszerelés együtt esetleg külön-külön eladó. Kaszinó-bioszkop, Bačka-Topola. 10264

Borbélyüzlet kivándorlás miatt eladó. Béla Tumbász Crnojevićeva ul. 2. 10288

Jól bevezetett cukrászda vidéki városban bodegával eladó, esetleg bérbeadó. Cim a kiadóban.

Ház eladó, cserépzsindelyes, azonnal beköltözhető. VI. Praška ul. 18. 10266

12 HP német gyártmányu benzinmotor jókarban levő, eladó. Szivógázra átalakitva üzemben látható. Üveges Antal, Bačka-Topola. 10128

A n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy **Subotícán, Zrinjski trg 19.** szám alatt 9900 **perzsaszőnyeg, kézimunka és fehérnemü üzletet nyitottunk.** Elvállalunk perzsaszőnyegek készitését és szakszerü javitását, — mennyasszonyi kelengyék varrását és himzését, párnák és lámpák montirozását és festését a legmodernebb kivitelben, a legszolidabb árak mellett Szives támogatást kérnek
Thurzó Nővérek

Asztalos-műhely nagyközségben, 4 paddal, lakással, jól bevezetett cikkel, amely biztos megélhetést nyujt, nagy vevőkörrel, betegség miatt azonnal eladó és átadó. Bővebbet Lajčo Crnjaković bódés, Subotica, az állomással szemben. 10138

Eladó egy kifogástalan állapotban levő 6 HP benzin magánjáró motor körfürésszel felszerelve. — Buchner Frigyes, Kula.

Senta-Keviben első helyen praktikus gazdasági épületekkel 20 ker. lánc föld jutányos áron eladó. Bővebbet Burány Nándornál. 10131

265 kat. hold (á 1600 □-öl) I-a szántóföld gazdasági épületekkel és felszereléssel előnyös feltételek mellett szabad kézből eladó. Közelebbi felvilágositást ad: Szerb Bank r.-t. Pančevo. 10247

Jól bevezetett csinos kézimunkaüzlet elköltözés miatt átadó. Cim a kiadóban. 10187

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetüs és nagybetüs szó kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbélyegzett jeligés leveleket továbbitunk Kérdezősködésekhez válaszbélyeg mellékelendő.

CHAT NOIR
KAFFE RESTAURANT
a Bárány szállóval szembeni kis utcában (**Vojnovićeva u'. 3.**)
Abonama: havi 750 dinár, étlap szerint
Ebéd: menü 4 fogás 13 dinár
Vacsora: menü 3 fogás 12 dinár
MEGNYILIK DECEMBER 1-ÉN 2701

Vendéglősök és szállodások figyelmébe! Két elsőrangu főpincér nagyobb vendéglőt vagy szállodát keresnek, mint itcések. Óvadék 30—40.000 dinár. Átveszünk olyan vendéglőt vagy szállodát, amely teljesen el van hanyagolva. Választ részletesen. Cim: D. Milojević és társa, Virovitic, Gradjanska gostiona. 10215

6 lóerős motor generátorral, kőjárat, szalagfürész, mérleg olcsón eladó. Radács Potiskisvetinikola. 10182

Szuboticai Centralna Banka zálogosztálya Aleksandrova ulica 4. Állandóan folyósit kölcsönöket ékszerekre és mindenféle árukra. 8920

16 HP szivógázmotor teljesen üzemképes állapotban jutányos áron eladó. Holzhacker Boldizsár, Bajmok. 10135

Olcsó föld Bánátban 68 hold egy tagban, szállással, folyókuttal, belőle 30 hold prima legelő, állattenyésztésre nagyon alkalmas, családi körülmények miatt eladó. Felvilágositást a tulajdonos, Margita (Banat) vagy Karavukovo állomás főnöke ad. 9924

Használt 7 kg-os iparvágányt megvételre keresek. Cim a kiadóban. 10138

Komplett rézöntőde és gépmühely más vállalat miatt sürgősen eladó. Cim a kiadóban. 10194

Teljesen jó állapotban levő Ford teherautó eladó. Cim a kiadóban. 10091

Rövid zongora, keresztthuros, kitünő hangu eladó. Szilvásy F., Vilsonova ulica 36. 10267

Fiat-autó 501. tip. teljesen jó állapotban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 10179

Heumann Mór könyv-, zenemü-, irószer és papirkereskedését Karađorđev trg 12. volt „Národ" kávéház Kunetz-féle házba helyezte át.

Karácsonyi és ujévi
AJÁNDÉKNAK
olajfestmények
150 dinártól
márkás porcellánok, china-ezüst tárgyak csiszolt üvegbetéttel 50 dinártól beszerezhetők. — Ezenkivül ajánlom ujonan beérkezett müvészi kivitelü angol, dán, francia, német, bronz, márvány, fajanc és porcellán mütárgyaimat.
Balog Lina cég Subotica
Naponta friss olasz virág kapható.

Kötött jumper
igazi gyapjuból, minden szinben 34 din. Divatos mintákkal 62 din. Tekerő bluz vastag, kék gyapjuból 76 din. Divatos mellény 98 din. Előkelő, szép 150 din. Ujdivatu kötöttkabát 220 din.
Szétküldi: 1461
R. Stermecki nagyáruház
Celje No. 27. Slovenija
Árjegyzéket 1000 ábrával küldünk mindenkinek ingyen. Szövet, kam arn és más kötöttáru-mintákat csak 8 napi megtekintésre. Ha az áru nem megfelelő és nincs végből levágva, kicseréljük vagy a pénzt visszaküldjük. Rendelést 500 dináron felül bérmentve küldünk.
Kereskedőutazókat felveszünk! Kereskedőknek angro árak!

Barnaszén 26.— dinár métermázsája. Előjegyezni és befizetni a Centralna Banka pénztáránál Aleksandrova ul. 4. 10155

Eladó száz hektóliter 1923. termésbeli óbor. — Fodor Miklós horgosi szőlőgazdaságában, kisebb tételekben is. 10137

Jókarban levő 8-as és 9-es kötőgép eladó. Kellner Mór Senta, Branka Radičevića 17. 10199

28 lánc prima szántó szép szállással Mali-Idioš alatt olcsón eladó. Bömches közvetitő iroda Bačka-Topola. 10206

KÜLÖNFÉLE

Cipészek Szaklapja megjelenik havonta kétszer divatcipő és szabóminta melléklettel. Előfizetés félévre 50 dinár. Mutatványszám 10 dinár. Megrendelhető: Berger Sándornál, Staramoravicán. 10016

Hauser nővérek női divattermében, Karadžićeva ul. 9. sz. olcsó árakon készülnek elegáns francia toilettek és jelmezek. — Ugyanitt *Hnisz István* angol nőiszabó elsőrendü munkáit leszállitott árakon ajánlja. 10098

Főtéren butorozott szoba azonnal kiadó. Érdeklődni lehet Sokolska (Gombkötő) ulica 7. 10196

Butorozott szoba kiadó. Sudarevićeva ul. 14. 10201

Olcsó és jó *paplan* csakis Németh Margit üzletében, Subotica, Pašićeva ul. 8. kapható. Megrendelésre készitek pehelyből, gyapjuból és vattából, ugy ujat mint régit. Németh trafik, ...ény-piac. 6710

Elcserélnénk 1 szobakonyhás lakásunkat disznóólhasználattal hasonlóval. Egyévi ingyenes lakás annak, aki elcseréli. Transport-telep, Szegedi ut. 10260

Disznóvágást, husfüstölést elvállal Horváth Imre hentes. VI., Madjarska ul. 19. 9858

Uccai száraz pincehelyiség a beltéren kiadó. Cim a kiadóban. 10240

Patkánin patkányirtószer doboza 15 dinár, kapható minden gyógyszertárban és drogériában, továbbá a Torontáli Agrárbanknál Veliki-Bečkereken. 9313

Szemölcsök, alkalmatlan hajszálak végleges eltávolitása villannyal garancia melett. Bőrhámlasztó kurák és arcvasalás. Előnyös bérletrendszer. Csakis Mittler kozmetika. 10022

Zongorák, pianinók, legmodernebb és legfinomabb kivitelben Prágai zongoratermeiben Vel.-Kikindán kaphatók. E szakmában legrégibb és legolcsóbb beszerzési forrás hazánkban. Részletfizetésre is. 9959

Fehérnemü készités kézimunkával vagy géphimzéssel, filée, tire-file, toledo, aplikálás és egyéb kézimunkák Aida kézimunka üzletében. Csirkepiac.

Beltéren külön bejárattal butorozott szoba kiadó. I.. Trenkova ul. 9. 10316

Eltünt szeptemberben Pavlity János tizenegy éves fiu, barna ruhában, kék ing, szürke kalap. Aki tud róla, értesitse Pavlity Jánost, Obilićevo. 10270

Jégverem a beltéren kiadó. Felvilágositás Tóthnál Baruna Trenka trg 4. 10308

Magányos uriembernek butorozott szoba azonnalra kiadó. Ivanova ul. 10. 10271

Különbejáratu butorozott szoba azonnal kiadó. — VI., Frankopanska ul. 23. 10281

Diszkrét helyen teljesen különbejáratu butorozott szobát keresek. Cim a kiadóban. 10297

Figyelem! Nyugalmazott ezredes ad felvilágositásokat minden katonai ügyben: sorozás, aktiv szolgálat, idegenek felmentéséről, katonai szolgálati idő megröviditéséről, felmentés a katonai szolgálat alól stb. *Egyáltalán* mindenki, akinek dolga van katonai hatóságokkal, forduljon hozzánk. Nemzetközi tudakozó és bizományi iroda, Subotica, Kralja Aleksandra ul. kilenc szám. 10301

Képkeretkülönlegességek
festmények, gobelinek, fényképek szakszerü keretezése
Bachinger Frigyes
Lifka-Mozi Hungária-épület Sudarević ul. 34.
1318

A szerkesztésért felelős dr. FENYVES FERENC Subotica Nyomatott a kiadótulajdonos Minerva r.-t.-nál. Felelős kiadó: FENYVES LAJOS Subotica

Nem ujság a feminizmus

Irta: Baedeker

Már a XIV. században is aratott diadalokat és szenvedett vereségeket a nőemancipáció. Ezt a szót persze akkoriban még nem használták s épp oly kevéssé ismerték, mint suffragette-et vagy a huszadik század argot-jának egyéb nyelvgazdagodásait. De ami nem volt a közjogban s a magánjogi könyvekben, azért meg volt a lelkekben s az akkor még elnevezéssé nem értékült mentalitásokban. Már akkor is voltak férfimunkára és férfidicsőségre vágyakozó asszonyok, s olyan férfiak is, akik irigység nélkül tudták nézni egyik-másik nőszemélynek a tehetségbimbózását. Egy jófejü hölgy, *Novella d'Andrea*, oly kiváló tudóssá tanulta föl magát, hogy a bolognai egyetemen, amely már akkor is »numerus clausus« nélkül, azaz a türelmesség, szabadkutatás és liberalizmus jegyében virágzott, tanitási jogot kapott. Aligha volt ő ott az, amit ma és erre mifelénk nyilvános rendes tanárnak hivnak, de tény, hogy katedrája volt és tanithatott. Nos, ha csak rendkivüli tnár volt is, az is elég szép, sőt elég rendkivüli...

De hát mindenütt baj van, ahová asszony teszi be a lábát, még a tudomány csarnokaiban is, ha a kérdéses asszony szép. Novella kisasszony pedig szép volt, s a kortársak följegyzései szerint nyugtalanitó mértékben volt szép. S az eredmény az lett — ezt is a krónika mondja —, hogy a diák urak jobban figyeltek az előadó kecses mozdulataira, mint a tudós megállapitásokra, amelyek a büvös ajkakról elhangzottak, s az előmenetel, amelyet a jó fiuk az érdekes tanárnő tárgyából tettek, egyáltalában nem elégitette ki az egyetemi tanácsot. Ennek természetesen nem ő volt az oka, mert kifogástalan módszerrel s a kartársait fölülmuló lelkiismeretességgel tanitott, s kevés férfiprofesszor oktatott akkoron az európai univerziátsokon, akinek a tanmódja különb lehetett az övénél... Az örökniőség volt itt az akadály.

A diákok közül többen annyira beleszerettek a szép tudósba, hogy tudományos dolgozatok helyett forró lirai dalokat nyujtottak be hozzá, s ha a kérdéseire felelniök kellett, ugy pirultak — a zavartól s az ignoranciától — mintha félszeg gimnázisták s nem önálló és független egyetemi polgárok lettek volna. Nem sokkal jobban viselkedtek a többi professzorok óráin, kollókviumain és vizsgáin is, — ott kevésbbé pirultak, de szórakozottak voltak és készületleneknek bizonyultak, mert szorgalmas tanulás helyett folyton ábrándoztak, verseket irtak olasz s latin nyelven, a diákösszejöveteleken pedig több *bolognese scelte*-t ittak a nőprofesszor drága egészségére, mint az összes fakultások nagynevü celebritásaiéra együttvéve. El lehet mondani, hogy a tanitás szent ügye e hires egyetemen abban az időben a szó legszorosabb értelmében leányágra jutott, s az egyetemi tanács bölcsei valószinüleg csak azért nem nyultak erélyesebb rendszabályokhoz, mert a szép kollégába (akit még akkor nem neveztek barbár barátlatinsággal *collegina*-nak, mint most az orvosok a doktorkisasszonyokat) a tanár urak is szerelmesek voltak. Ezt ugyan nem irják a korabeli hirlapok (amelyek még nem léteztek) s nem örökitették meg a krónikák, de valószinünek tartom, mert az öregség nem véd a szerelemtől, s aki annyira megbabonázta a fiatalságot, nem hagyhatta érzéketlenül a tanár urakat sem.

A dolognak igy kellett lenni, mert különben mivel magyarázná az ember, hogy e veszedelmes hatás ellenére Novella d'Andrea urhölgy nyugodtan tanithatott s tudatosan vagy *nolle-velle* vidáman kacérkodhatott tovább az itáliai és külföldi »jeunesse dorée« tudományszomjas és szépségéhes fiatalságával? Ha a tanár urak szive is nem pörkődött meg egy kicsit, akkor hogyan történhetett, hogy nem próbálták megakadályozni az ifiak özönlését a nőkolléga előadótermébe, amely mindig zsufolva volt mig az övék kongott az ürességtől? Tőlük — mert a vén bolondok bolondabbak a fiatal bolondoknál — az emberi életkor legvégső határáig tanithatott volna a népszerü tanárnő (persze évről-évre kisebb hallgatóság előtt), de a diákok szerelmes viselkedése lassanként városszerte szóbeszéd lett. S mivelhogy a 14. századbeli pletyka épp oly hatalmas volt mint a mai, a szép tanárnő hamarosan a nyilvános diszkusszió homlokterén látta magát. Szülők, akik aggódtak a reményteljes fiaik jövője miatt, családok, amelyek arra spekuláltak, hogy valamelyik jobb házból való ifju oltárhoz vezeti a kisasszonyukat, kacér dámák, akiket a professzoruk kedvéért elhanyagoltak a bolognai diákok, mindezek beadványokkal kezdték ostromolni a tudományos intézet szenátusát, felelőssé téve azt a romboló hatásért, amelyet a veszedelmes perszóna a fiatal nemzedékre gyakorol. E memorandumok, tanácsiratok, fenyegető levelek és egyéb javaslatok egyöntetüen követelték, hogy a tudós nő tiltassék el a tanitástól, mivelhogy az elért taneredmény semmiképp sincs arányban azzal a pusztitással, amelyet Novella d'Andrea urhölgy a fiatal szivekben és idegekben véghezvitt.

Az egyetemi tanács kénytelen volt az ilymód eléjedobott problémával foglalkozni s nem zárkózhatott el a szanálás kötelessége elől. Hosszu, a késő éjjeli órákba benyuló viharos ülésen foglalkoztak a tudós urak a női kartársnak sorsával. Voltak ugyan, akik napirendre szerettek volna térni a kérdés fölött, mert irtóztak minden radikális megoldástól, s másrészt akadt olyan professzor is, aki a »vádlott«-at egyszerüen ki akarta tiltani a tudomány templomából azzal a hangzatos jelszóval, hogy az egyetem a férfiaké, s a nőknek ott éppen ugy nincs szavuk, mint az egyházban. (Mulier taceat in ecclesia!) A tanárok gunyosan lemosolyogták az inditványozót, mert tudták róla, hogy fülig szerelmes Novellába s hogy csak zsarnoki feleségének papucskormányzói befolyása vitte rá a javaslatra, amelynek az ellenkezője mellett drukkolt. Végre aztán a szenátus ugy döntött, ahogy a legtöbb tiszteletreméltó testület kétes esetekben szokott, — ugy, hogy a kecske is jóllakjon s a káposzta is megmaradjon. A határozat szerint a hölgy folytathatta a prelekcióit, de — *függöny mögött*, amely nem engedte, hogy lássa a tanitványait s hogy ezek láthassák őt. Hallgatóinak a száma természetesen megcsappant mingyárt, a nyárspolgármorál — mint majdnem mindig — most is győzött, s az egyetem folyosóin és termeiben a rend rövid idő alatt teljesen helyreállott. A tudós nőnek a hangja is kellemes volt, de az mégse vonzott annyi tudnivágyót a tantermébe, mint a kézzelfoghatóbb és szemmel látható bájak, amelyek a *Bologna grassa*-ban forradalmat csináltak. Akik hivek maradtak Andrea kisasszonyhoz, azok is elmaradoztak lassan, s néhány hét mulva már egészen fölösleges diszletté lett a függöny, mert a szép tanár se jelent meg, amikor látta, hogy a puszta falaknak adja elő a tudományát. A szép asszony démoni hatása eltünt, mint egy finom gyönge illat, amelyet bizonyos idő mulva csak nagyon raffinált érzékszervek vesznek észre.

Igy végződött egy tehetséges nőnek a tudományos karrierje... Valószinüleg férjhezment egy professzorhoz, aki kevesebbet tudott nála.

Ez a novella Önnek is tetszeni fog

Irta: Tamás István

Hosszu évekig rendesen hallott mind a két fülére, akár a többi emberek. Nem is tudta, hogy van füle, aminthogy nem vett tudomást a szeméről, a lábbujjáról és a kongói négerekről sem. A jobbfülét egy szombat este fedezte fel a kávéházban, amikor Marianne, a főjegyző leánya igy szólt hozzá:

— Kálmán.

Ő tovább mosolygott, nagyképüen, unatkozón, ahogy a jó társaságban illik.

— Kálmán! — kiáltott rá a nő.

A fiu zavartan felhorkant.

— Tessék?

— Jaj, de szórakozott maga, — durcáskodott a lány.

— Isten bizony, nem hallottam, — mentegetőzött és megdöbbent, mikor a mellette ülő lány hangja oly távolinak tünt fel, mintha a terem végéről suttogna feléje. Oly homályosak, kuszák voltak ezek a hangok, mint ködös, őszi este a város. Most jött csak rá: nem hallotta a zenét. Látta, hogy a cigány játszik, hajlong a pódiumon, valami lágy dallam zsongott körülötte, akár a füst és a meleg, *igy érzi az ember a muzsikát álmában vagy képzeletben*, — de ez nem természetes dolog, — gondolta. Azelőtt mindig tisztán kivette a nyafogó fuvolát és a brumogó bőgőst, most minden egybeömlött, mint a tenger.

— Szólt valamit? — kérdezte Kálmán felrezzenve a lánytól és mikor az nevetve nemet intett a fejével, dühösen belezörgött kisujjával a jobb fülkagylójába, akár a telefónba, ha sokáig jelentkezik a központ.

*

Alig egy hónap mulva megkérte Marianne kezét. A leány igent mondott és a szülők kétségbe voltak esve. Őrült attak indult meg Marianne ellen. Először az anyja huzta be a kis éléskamrába, ahol bizalmas családi ügyeiket szokták megtárgyalni.

— Nézd, bogaram, mi a te javadat akarjuk és hogy boldog légy. De ez a Kálmán nem hozzád való. Lump és nincs neki semmije. A szerelem elmegy és a szegénység gyülöletes. Mikor én a te idődben voltam...

De Marianne konok és kitartó maradt, mint maga a szerelem.

Aztán a nagyanyja esett neki.

— Aranyoskám, ez nem jó parti. Ott van a gazdag Barátos gyerek, aki imád téged, a tenyerén hordana. Jó fiu, szorgalmas, miért nem választod azt?

— Mert nem szeretem.

Nagyanyó összecsapta ráncos kacsóit.

— Jaj, lelkem, majd megszokod. Én is megszoktam a boldogult nagyapádat. A nő sorsa az, hogy lemondjon a vágyairól — és kenetteljesen megcirógatta a lány szöszke haját.

Estére eljött a keresztszüle is. Nagyon tapintatosan viselkedett, egy szót sem szólt az esetről, csak ugy nagy általánosságban beszélt.

— A fene egye meg azt a szerelmet! — müindulatoskodott — csak elcsavarja a lányok fejét, aztán fuccs! kiröpül, mint a madár! — és motollászó kezeivel illusztrálta a csalfa szerelem madár képében való távozását.

Ám Mariannenél minden célzás, könyörgés és fenyegetés süket fülekre talált. Ugy eltemetkezett a szerelembe, mint a strucc, amely a homokba dugja a fejét. Neki Kálmán kellett, ha összedül az egész világ akkor is és két hét mulva megtartották az esküvőt.

*

Házasságuk második hónapjában Kálmán felfedezte a balfülét is. Moziban ültek és a felesége szerelmesen hozzábujva sugta:

— Édesem.

— Igen, majd holnap — mondta a férfi bólintva.

Az asszony értetlenül nézett rá. Azt hitte, hogy tréfál az ura. Az utóbbi időben sokszor oly furcsán viselkedett. Rendszerint nem válaszolt a kérdéseire, bujkált előle és egyszer, amikor egyedül volt, meglepte amint az asztalraborulva sirt. Az ő erős, szép ura!

— Kisapám! — cirógatta hizelegve.

A férfi érezte a simogatásból, hogy az asszony most szólt hozzá, látta a szája mozgását is, de hiába erőlködött, hogy megértse, a hanghullámok elsimultak a füle előtt, lágyan, mint mikor szellő fut át a vizen és nem hallotta a szavakat. Verejtékcseppek gyöngyöztek a homlokán.

— Ne beszélgessünk annyit előadás alatt — mondta rekedt keményen és Marianne ijedten egyenesedett hátra a székén.

— Ideges. A sok gond viselte igy meg — villant át rajta fájdalmasan — *miattam!* — és ott, a sötét páholyban, zeneszó mellett elérzékenyülten megcsókolta a férfi kezét.

*

Az idei farsangot nagy, végetneméző bálokkal köszöntötte a város. Este a kaszinóban, megjelent a helyiérdekü jótársaság szine-java. Kálmán feleségével egy fiatal hadnagy táncolt. Kipirultan tértek vissza az asztalhoz és a fiatalember feltünően sokat foglalkozott Marianneval. Látta: a hadnagy odahajol a feleségéhez és suttogva nevetgél. Kálmán homlokán kidagadtak az erek.

— Rólam beszélnek — gondolta és emberfeletti figyelemmel leste a szájuk mozgását, hogy elfogjon valami titkos üzenetet. Arról már letett, hogy a fülei segitségét is igénybevegye. Irtózatos pillanatok voltak ezek: körülötte a néma világ, amely népes, mint Babilon és süket, mint a puszta. Hirtelen vadul felkapta a fejét és dühösen összerázta, akár az orvosságos üveget használat előtt. És tényleg, ó, egy pillanatra valami zug a megmozdult az agyában, mint a lejárt óra, amely ha megrázzák ismét nekilendül és ketyeg pár másodpercig.

Valaki a vállára ütött.

— Hogy vagy cimbora! — örvendezett a rég nem látott barátja és leült melléje. Kálmán kedvesen megölelgette, aztán, *mintha csak tréfás mókából tenné*, tölcsért csinált a tenyeréből és ugy tartotta oda fülét a beszélőhöz:

— Mi az? Mit mondtál?

És mindaketten jót nevetek a sikerült ötleten.

— Az elvem — mondta diskurzus közben Kálmán — hivatalos ügyekben és a magánéletben is: csak minél kevesebb szószátyárkodás! Beszélni ezüst, hallgatni arany!

Később bevonultak a különszobába és kártyához készülődtek.

— Játszunk inkább társasjátékot! — inditványozta a hadnagy és az asszonyok örömmel megélienezték.

Kálmán közbekiáltott:

— Távirósdit!

Az ajánlatot egyhanguan elfogadták. Kálmán boldogan fellélegzett. A távirósdi egy roppant egyszerü és ostoba némajáték, kis cédulára pár sort ir mindenki és ez körbe jár, addig mig valaki nem tudja folytatni a szöveget. De ennél a játéknál *nem szabad* beszélni. És Kálmánnak ugy felragyogott az arca, mint aki valami nagy veszedelemből menekült meg. Mint a halálraitélt szökevény, akinek sikerült ismét egy kis egérutat nyernie.

*

A botrány a hivatalában tört ki, amikor az igazgatója már harmadszor szólt hozzá, anélkül, hogy választ kapott volna. Elöntötte a méreg.

— Hé, maga süket! — orditotta magából kikelve és Kálmán gépiesen olvasta le a szájáról ezt az izzó, véres szót: *s-ü-k-e-t*. Ó, ezt a szót már megtanulta a tükörből. Látta, hogy a kollégái mind felugráltak az iróasztal mellől, izgatottan ágáltak és várták az inzultust. De Kálmán leeresztette mind a két karját, mint egy megvert kisfiu és csöndesen csak ennyit mondott:

— Igen, én süket vagyok — és levette kalapját a fogasról.

*

Künnt csavargott a pályaudvaron. Szerette a vonatok rohanását és az éles, hosszu füttyöket, amelyek apró sikollyá halkultak, mire hozzá értek. Ez a vad lárma szordinóban zsibongott körülötte, de *mégis hang volt*, amely ugy jutott el a tudatához, akár a vakember hályogos szemén át a napfény.

A gyöngék bibliájával csititgatta a lelkét:

— Hány ember él boldogan, akinek a vonat elvitte a lábát? Hányan születtek nyomorékan, csonkán és mégis kaptak asszonyt? És a pupos gyufaárus, akinek két szép gyermeke van?

Egészen felvillanyozódott.

— Tulajdonképpen nem is olyan borzasztó az egész — vigasztalta önmagát — csak Marienne meg ne tudja! — és nagy kerülővel, lassan, bizonytalanul hazafelé indult.

Az előszobában egy idegen férfi bunda lógott. Az igazgatójáé. Kálmán megremegett, mint akit fejbekólintotttak. Lábujjhegyen lopózott az üvegajtóhoz. Bent a felesége tárgyalt az igazgatóval. Széles gesztussal magyarázott és Kálmán odatapasztotta fülét a kulcslyukra. Aztán a mozdulataiból próbálta megérteni, mint mond... Lábujjhegyre állt, leguggolt, kétrét görnyedt, de hiába.

— Hátha egész más ügyben? — reménykedett lihegve és ekkor a pillantása találkozott a felesége tekintetével. És ekkor látta, hogy minden elveszett: az

asszony szemei csordultig voltak iszonnyal és Kálmán tudta, világosan, menthetetlenül: Marianne, aki mindig *az ő makulátlan, stramm, daliás urát* imádta, soha többé nem fogja szeretni. Eszébe jutott az a jelenet, mikor még legényember korában bemutatták neki a főuccai könyvkereskedő fiát és Marienne önző derültséggel mondta: »süket, mint az ágyu!«

Hirtelen megcsendült a jobb füle. Megpróbálta a kisujjával elhallgattatni, mintha félne, hogy odabennt is meghallhatják. De az annál hangosabban csengett. Kálmán segitséget keresön nézett körül. A kis asztalkán megpillantotta a felesége kalaptüjét. Először csak a végét dugta be a fülébe. És ekkor harsány, éles kiáltás hallott. Földöntuli izgalom boritotta el, mint aki valami csudát müvel és lázasan, ügyetlenül az egész tüt benyomta a fülébe, hogy csak a piros, kis borostyángombfej állott ki, akár egy egzotikus disz. És ekkor minden hang, ami fél év óta benrekedt a füleiben, egyszerre zugva, pörölve, tolakodva nekiindult. Hallott csudálatos énekeket, hárfákat, sirást, hegedüt, autóbugást és a felesége kacagását. Elöntötték, elárasztották, leteperték a hangok, rátérdeltek a mellére és csiklandozták, hogy nevetnie kellett irtózatosan.

— Na ne — mondta röhögve és gyöngéden kiemelt kettőt a hóna alól. De a helyükbe még többen jöttek, ezren, százezren és Kálmán felpüffedt a sok nevetéstől, akár a disznótoros ebédek után.

— — — — — — — — — — — — —

Az asszony ugy vetette rá magát a vértócsában fekvő férfire, mint aki fejest ugrik.

— Édes, *édes* uram! — jajveszékelte holtraváltan és Kálmán mindenttudó mosollyal hunyta be a szemét.

Ez a hang, amit hosszu idő óta először hallott a feleségétől, fagyott meg utolsónak a lelkében. Mint egy fotográfia, amit sikerült átmentenie a másvilágra.

*

Itt most véget ér a novella. De mivel tudom, hogy széplelkü olvasóim közül sokan elégedetlenek lesznek a tragikus befejezéssel, számukra irtam egy másik fejezetet is, amelyben minden jóra fordul. A nyájas olvasó belátására bizom a hős sorsát és a költői igazságszolgáltatást. Mindenki ugy fejezze be a történetet, ahogy szájize szerint valóbb. Méltóztassék tehát visszatérni eddig a mondatig:

... és levette kalapját a fogasról.

*

Bódultan kószált az utcákon. Minden összeomlott benne, mint földrengéskor a hegyek, völgyek, városok. »Uj életet kezdeni« — gondolta és ugy dobolt a szive, mint alázatos ajtókopogtatás. De hogy *kezdhet* ő? — kinozta magát — a süket? A sikkasztó, az igen. A gyilkosnak is vannak még reményei, a haldoklónak is, minden nyomorult nációnak csak neki nem.

Valaki beléje ütközött.

— Hoppá — dadogta Kálmán ijedt bocsánatkérőn a felesleges ember alázatával és felnézett. Feje fölött egy orvosi cimtábla aranybetüi ragyogtak, mint izzó szemek.

— ... fül és gégeorvos — olvasta szórakozottan, azán sikoltva: *fül* és gége — és már rohant is felfelé a lépcsőkön.

— Dobhártyainfekció, — mondta az orvos.

Tiz percig tartott a mütét. Mikor felkelt az operációs székből, halálraváltan kérdezte:

— Remélhetek?

És olyan jó volt, olyan ünnep volt *hallani* az orvos harsány, tüszögő nevetését:

— Ezért volt ugy megijedve?

Nagy bakugrásokkal rohant haza. Utközben feldöntött egy bámészkodó csibészt. És olyan boldog öröm volt *hallani* a káromkodását:

— A fene egye meg, nem tud vigyázni!

Otthon, a folyosón kellemes ételszag fogadta és a konyhából menyecskésen bekötött fejjel siletett eléje a felesége.

— Jó töltött káposztát csináltam, — ujságolta hizelegve.

Kálmán csak ugy szokásból ujra kérdezte:

— Mit?

— Töltött káposztát! — mondta a felesége emeltebb hangon, mire Kálmán felháborodott, nyakoncsókolva tiltakozott:

— Mért kiabálsz, ugy? *nem vagyok én süket!*

Adyt forditja szerbre

a közoktatási minisztérium egy költő-hivatalnoka

Nikolics-Raszinszky költő, tisztviselő és előadómüvész előadássorozata a vajdasági középiskolákban

Bozontos, nagy haja merészen áll az égnek, kemény gallérja a mult században lehetett divatos, kézelője nagyon is régi és mindezekhez az obligát »rossz zsakett« és előttünk van a költő, szinte forsriftmässzig előállitva Murger »Bohémek«-jéből, vagy valamelyik nagyon romantikus Jókai regényéből. Egy csésze tejet rendel a kávéházban és ir folytonfolyvást ir csodálatosan szép, szinte cizelláltan finom betükkel rimes verssorokat elegáns miniszter-papirra a márványasztalon. — A becskereki középiskolákban a müvészetekről és a müvészi beszédmódról tartott eőadást *Nikolics-Raszinszki* Miladin, aki a közoktatásügyi minisztérium megbizásából járja be most a Vajdaság városait, Raszinszki előadásait szavalással füszerezi, hogy igy a müvészi előadást nyomban érzékeltesse is az ifjusággal. A minisztériumi előadómüvész több magyarból forditott verset is szavalt az iskolákban, sőt saját Ady-forditásaiból is volt néhány vers müsoron. Mindez épen elég volt ahhoz, hogy Raszinszki Miladinra felhivja a magyar ujságiró figyelmét annál is inkább, mert ő maga is kifejezte azt a szándékát, hogy szeretne összeköttetésbe jutni a jugoszláviai magyar saitóval.

A csésze tej és a rengeteg miniszter-papir mellett M. Raszinszki közvetlenül, örömmel beszél. Elmondja, személyi adatait és mellékel hozzá egy névjegyet, amelyen teljes neve és cime ilyenképen szerepel:

Miladin K. Nikolics-Rasinski
knyizsevnik
činovnik min. prosvete, umetnički recitator
Adresa: Hotel »Takovo«, Beograd.

Magyar forditásban igy hangzik Nikolics-Raszinszki terjedelms foglalkozása: *»irodalmár, tisztviselő a közoktatásügyi minisztériumban, müvészi előadó«*. Hozzátartozik még a nacionálához, hogy Raszinszki csak irói álnév. Nikolics ur a szépirásu, rendszerető miniszteri tisztviselő és Raszinski, a nagyhaju, bohém költő kerültek össze egy érdekes és egészen eredeti egyéniségben, amelyben, hol az egyik, hol a másk rész uralkodik, cselekszik és beszél másik fél énjét maga alá gyürve.

A hivatalnok-költő nyelvismerete szerben kivül csak a tört németig terjed és a beszélgetés azon indul, hogy miképen fordithatott Nikolics-Raszinszki Ady-verseket szerbre, amikor egy szót sem tud magyarul. Igy mondja:

—A »Matica Srpska« kiadásában megjelenő *Letopis* 1913-iki évfolyamában *Manojlovics* Tódor irt egy tanulmányt »Magyar lirikusok — Ady Endre« cimmel és ugyanabban az évfolyamban jelent meg *Maletin* Markónak egy cikke is, amelynek »Ady — magyar hős« a cime. Ez a két tanulmány ismertette meg velem Adyt, akit abból a néhány versből is, amelyet főként nyers forditásban olvashattam, a világirodalom egyik legeslegnagyobb egyéniségének tartok, olyannak, akhez hasonlót Franciaországtól keletre egyetlen ország sem mondhat magáénak. Azokat a verseket, amelyekhez igy közvetve jutottam, átültettem szerbre. Leforditottam: A Hortobágy poétája *(Pesnik sa Hortobadja)*, Soha többet *(Nikad više)*, A Szajna partján *(Na obali Sene)*, Vén faun üdvözlete *(Pozdrav starog fauna)*, Leda a hajón *(Leda na ladji)*, Temetés a tengeren *(Pogreb na moru)*, Máriától és Veronikáig *(Marija i Veronika)*, Vér és arany *(Zlato i krv)*, A szivárvány halála *(Dugina smrt)*, Mi urunk a pénz *(Naš gospodar novac)*, Élet és karnevál *(Život i karnevál)*, A halál rokona *(Rodjak smrti)* és a Szeretném, ha szeretnének *(Voleo bih, da me vole)* cimü verseket. Mostani tura befejezése után még néhány Ady-verset szándékozom szerbre átültetni az 1913 után megjeent lkötetéből és azután *kiadok egy szerb-nyelvü Ady-antológiát.*

— Jelenlegi utazásom célja hogy elméletben és gyakorlatban megismertessem a tanulóifjuságot a szép és teljes beszéd müvészetével, mert szerbül nagyon kevés ember tud helyesen beszélni. A példákat előadásaimban a legkiválóbb szerbhorvát költők müvéből és a világirodalom legszebb remekeiből veszem: Goethe, Schiller, Schland, Heine-forditások németből, néhány modernebb francia, és magyarból *Petőfi: Őrült*-je és az *Apostol* — előbbi Jovan Jovanovics *Zmaj*, az utóbbi Blagoje *Brancics* forditása — *Arany Toldi*-jából részletek (forditotta J. J. Zmaj), végül a saját *Ady*-forditásaim.

— Utazásaimat Szlavóniában kezdtem, onnan jöttem a Vojvodinába, ahol Szuboticán, Szomborban, Vrsacon, Belacrkván, Velikikikindán és Velkibecskereken tartottam előadást, innen Novibecsejre, Szentára, azután Noviszadra és Szremszki-Karlovcira megyek, mindenütt előadást tartok valamennyi közép- és polgáriiskolában, államnyelvi és nemzetiségi tagozatokban egyaránt.

— Én szerb vagyok — teszi hozzá — és patriota, de, ha müvészetről van szó, nem ismerek különbséget semmiféle nemzet között. A müvészi értéket minden nemzet számára élvezhetővé kell tenni.

Megkérdezem, hogy ezek az elvek kifejezésre jutnak-e előadásában a különböző nemzetekből összeállitott szavalási programmon felül. Erre a kérdésre nem kapok egészen határozott feleletet, de annál határozottabban és nagyobb örömmel adja át a közlésre két Adyfordtását és ismételten kifejezi örömét, hogy végre összeköttetésbe juthatott magyar ujsággal és magyar közönséggel.

Itt adjuk az egyik verset eredetiben és Raszinszki forditásában.

Eredetiben igy hangzik:

Breton parton sujt maid az álom
S alszunk fehéren és halottan
Tengeres, téli szürke tájon.

Jönnek erős, breton legények
S fejkötős komoly, szüz leányok
S fölzeng egy bus, istenes ének,
Köd és zsolozsma. Zug a tengeren,
Vörös bárkára visznek minket
Könnyel, virággal, félelemmel.

S téli orkán vad szele dobban
Vörös bárkánk tengerre vágtat
S futunk fehéren és holtan.

A forditás szövege a következő:

Zimi, u morskom sivom kraju
Gde dršće prozirna tama,
Oboriće nâs san u vaju,
Tu, na bretonskim obalama,
I s tugom što nas od sveg' deli,
Kao bol spavaćemo: mrtvi i beli

I snažna bretonska momčad će stići,
I s njima odvažne devojke i lepe
Sa velovima belim, i svečanim mirom
Sa jekom tužna Pesma će se dići,
I pobožno će oriti se širom...

I dok u magli psalmi ječaju bôni,
A s njima glasa sve more zuji, bruji,
Na barkama crvenim odneće nas oni
Sa strahom, cvećem suzama mnogim,
Ne sluteć da idu u susret oluji; —

I zaoriće zimski orkan burni —
I dok se valovi divljom snagom bore,
U tom času, kroz taj haos tmurni,
Naša crvena barka jurnuće u more,
I dok nas lom talasa od sveg' na svetu deli,
Mi ćemo broditi kao bol: mrtvi i beli.

A beszélgtés, de főleg a közlésre szánt versek kaligrafikus leirása nagyon sokáig tartot és Miladin N. Raszinszki csésze teje tökéletesen kihült. A költő nem jött zavarba, hozatott hozzá forró feketét. Gondoltam, hogy összeöntve langyos kapucinert fog készitení, azonban Raszinszki ur ugy látszik az étkezésben is önálló egyéniség: először kiitta a hideg tejet és nyomban utána a meleg feketét . . .

k. m.

Figyelmeztetjük!

hogy 1 pár „Kulcs“ jeggyel ellátott harisnya (vörös kék vagy arany jeggyel) annyi ideig tart, mint 4 másik pár. Próbára vegyen egy párt és Ön is meggyőződik erről.

Harisnyák „KULCS“ nélkül hamisitottak. 10162—2

VÉDJEGY: VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVA

Az előkelő és művelt világ csak és kizárólag

Eau de Cologne Original Farina Gegenüber

gyártmányt használ

KAPHATÓ EREDETI GYÁRI ÁRON MINDEN ELŐKELŐBB ÜZLETBEN

VÉDJEGY: VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ ETIKETTRE RAGASZTVA

Utitarisznya

Temetők, olasz temetők...

A génovai Camposanto galériájában, a Magnini-család porai felett fáradtan, nyöszörögve üldögél egy fehér, sovány, Homérosz-fejü öregember. Nagyon görnyedt, nagyon fáradt, szeme lecsuklik, szája lomhán, ernyedten nyitva marad, karjában az ólmos tehetetlenség, bal lábát pedig már nem tudja felemelni a lépcsőre: összerogyott az élet utolsó lépcsőjén. Nincs tovább. Nincs több élet, nincs több erő, nincs több tüz, vénhedten, lagymatagon, ráncosan, szárazon esik össze a test, mely eddig acélos életet hordott magában, most üres, ostoba és céltalan, mint gyümölcshéj, melyből hiányzik a mag.

Alatta ez a felirás: *Tutti convegnon qui da ogui paese.* Mindnyájan ide kerülünk, ebbe az országba. Mindnyájan meghalunk! — kiált ránk ez a márvány türelmetlenül és vigasztalanul és az ijedt szomoruság egy éles mozdulattal széthasitja a hangulatcsipkéket, a mesék és ábrándok selyemszálu függönyeit, melyeket a valóság rideg fénye elé akasztottunk ablakunkra.

— Igen, meghalunk, de előbb ilyenek leszünk: vének, csunyák, gyengék, céltalanok. Előbb belátjuk, hogy ostobaság volt eddig felkusznunk, mert a szivárványok nem érnek le idáig, a legfelsőbb lépcsőig sem. Ha lenézünk, hát értelmetlen törtetésnek, bárgyu, vak viaskodásnak tünik az élet, nem értjük miért is kusztunk, kinlódtunk eddig, hiszen itt, az utolsó lépcsőfokon a csunya tehetetlenség, a fáradt, tompa közöny fogad, mely aztán belelök a semmibe, a multba, a feledésbe. És mindnyájan ezt a céltalan kapaszkodást csináljuk meg és végül mindnyájan idekerülünk a sivár, sorvadós öregségbe, az utolsó lépcsőre, amely után már semmi se jön. Ez hát az élet, a nagy Élet, ezért kellett a harc, a hit, a szerelem, a kinlódás, a gyermek, a gyilkolás, a betegség, a gyönyör, a falánkság... Látjátok: tutti convegnon qui da ogui paese!

Ez a görnyedt, vánnyadt, erőtlen szobor lázit és harsányan hirdeti keserüségét, mint forradalmi szónok. Körülötte csupa hideg, néma angyal, ábrándos Krisztusok, fájdalmas Máriák, cifra keresztek, meg érzelgős szimbolumok, melyek vigaszról, feltámadásról, belenyugvásról susognak, hallgatnak, ábrándoznak. A monisztikus világnézet minden harcias pogánysága ime mégis megfér ájtatos, jámbormosolyu, kőbeöntött fohászokkal. Ugylátszik, nemcsak a halottak békülnek meg a temetőben, hanem a sirkövekbe formált gondolatok is.

*

A milánói temető egyik feltünő helyén hatalmas siremlék torpantja meg a vándort. Nagy, puha, piros kő az alap, melyben zöldes-fekete bronzalakok mozognak: két ember és két ökör. Szántanak éppen a vörhenyes földben. A hátsó férfi erősen tartja az ekét, kiált is valamit az ökröknek, hogy hé, ráró, csak egyenesen. Elülső társa kinlódva huzza az ökröket, arca boszszusan vonaglik, karizmai duzzadnak, ő is huzza az igát, miközben kemény káromkodásokat harap szét fogai között, de az ökrök, különösen a belső, rakoncátlankodnak. A belső, mely a vörös alapkőhöz dörgölődzik, amint mondom, különösen csökönyös, félreforditja fejét s nem akar huzni. Elől az ember azonban csak huzza, huzza az igát, hiszen szántani kell, ha csökönyös is az ökör, ha mindjárt kinlódás is a munka, nemsokára dél lesz s addigra már a határkőig fel kell szántani. Dolgozni kell, ilyen az élet, ez a kötelesség.

Az első percekben csak ezt a verejtékes vivódást látjuk, az emberek igyekezetét, szivós akaratát, feszülő erőkifejtését, a munkának ezt a hálátlan, izzadós, fogcsikorgatós megmozdulását, melynek mindennapos ismétlődéséből tevődik össze az első pillanatra s nem vesszük észre a puha piros hátteret, mely lágyan simulva, szinte alattomosan védi a kinlódó, fekete alakokat. A piros kő a rögös szántóföldből felemelkedik s egy kis emelvényt alkot. És ekkor vesszük csak észre, hogy a felemelkedő alapzaton, a fekete emberek és ökrök felett egy puha hölgy fekszik egészen ugy, ahogy a szfinkszek szoktak. Az a puha piros hölgy a háttérben nem egyiptomi szfinksz, frissebb és modernebb, de azért szfinkszi mivoltát könnyü kitalálni. Kérdőjel ő az élet felett.

— Miért?

Arcán mondern, cinikus mosoly terpeszkedik, amint lenéz a kinlódó, izzadó, mocskos emberekre.

— Miért? Igen, igen, hát miért? Itt a kérdőjel, de hol a felelet? Miért az élet, a munka, a szántás, az aratás, a nyakas ökrök rángatása, a kemény föld feltörése? Miért? Hát miért izzadni, fáradni, hahózni, vetni a barázdákba, kaszálni, épiteni és betüket róni? Miért az élet, a kinlódás, a kötelesség, a kifáradás? Miért?

De a fekete emberek nem hallják a miérteket.

*

Körülnézek s szinte csodálkozom, hogyan szabad ilyen lázadozó miérteket orditani a keresztek és gótikus kápolnák szomszédságaiban? Hogyan szabad választ követelni az élet nyugtalanitó talányára, mikor a hit vigasza, a feltámadás reménye uszik ebben a langyos, őszi temetőben?

De ez a nagyszerü emlékmü nagyszerü müvészi alkotás, ha elgondolása nem is keresztény. Az olasz temetőknek ugylátszik, csak müvészi cenzoraik vannak. Milyen haragosak például Michelangelo istenei és szentjei, milyen kemények Mantegna Madonnái, mennyi fojtott vágyakozás lüktet Coseggio oltárképein, hogy Rubens duzzadó érzékiségéről ne is beszéljünk — sehol se találjuk meg a keresztény gondolatot és világnézetet, mégis tömjénes, szent helyen őrzik őket. A kereszténység egykoron *csak* müvészetet kért a müvészektől. A müvészet az isteni dolog volt, mert minden müvészet — a rinascimento keresztény gondolkozása szerint — istentől eredt. Aquinoi szent Tamás mondja, hogy a legfőbb szépség istenben van s minden, ami e földön szép, az istentől származik. Minden müvészet, még a pogány is.

Szentgeleky Kornél

Oskolamesterek

A lutheránus iskolában reggelenkint megjelent egy nagyon kövér, elhanyagolt külsejü ur, megragadta a nádpálcát és végigverte a gyerekeket. A nagyon kövér urat Szilvássy urnak hivták, ő volt a tanitó, habár a kvalifikációját inkább gyakorlati uton és szokásjog alapján szerezte, mert azt megelőzőleg más polgári foglalkozást üzött. Az volt mégis a hite, hogy nagyon jó tanitó. Igy tartották a feljebbvalói, még inkább a nebulói, akiket jó időben kiengedett a templomkertbe hancurozni, mig ő átnézett Somlyai urhoz, a sarki füszereshez, akinek engedélye volt kismértékben való szeszárusitásra.

Ezt a homályos, hideg boltot nevezték általában tót kaszinónak. Ma is végigborzong a hátam, ha rá gondolok, olyan barátságtalan és misztikus volt. Rideg a helyiség és ridegek a benne levő népek. Somlyai ur mogorván bámult maga elé, a szót harapófogóval kellett kihuzni belőle. Somogyi ecetgyáros az Amerika-fertályban már csak eléggé savanyu ember volt, de Somlyai ur azt is verte. A bolt előtt megszaporitottam a lépéseimet, hogy minél előbb tul legyek rajta, a veszély izgalma azért odavetitette a tekintetemet. A boltosné még nyáron is nyakába vetve hordta berliner kendőjét és sárga arcával ugy nézett ki az egészséges járókelőkre, mintha meg akarna valakit harapni. Tréfásan ezek soha nem nevettek, este nyolc után zárták a boltot, mert hátha átküld még Várady néni egy skatulya gyufáért! Aztán visszavonultak a hálószobájukba, amely épp olyan kedélytelen volt, mint az üzleti helyiségük, lefeküdtek, talán még álmodtak is szinesebb világról, hogy reggel megint kezdjék elölről a szürke napot.

Itt szeretett időzni Szilvássy Mihály, a lutheránus oskola mestere, minekután szárnyukra eresztette a gyerekeket akik majd leverték hancurozás közben a lábáról a megfontolt és tudós Jeszenszky Nándor szerzetes urat.

De a mestert nem zavarta Somlyaiék fanyarsága, amely valóban, a somhoz hasonlitott. Nem zavarta a Marczi szamarat sem, annak az idegei kötélből voltak megszervezve és bölcsen osztotta be a napját, a várost egyaránt, hogy merre hordja a vizet. Lévén ő a becskereki vizvezeték. Mindig papucsban járt és mezitelenek valának dusszörü lábai, amelyek fogvicsorgatásra ingerelték az én Treff vizslámat. Nem bántott az a jámbor állat a világon senkit, csak a Marczi lábát kapta a szájába anélkül, hogy megharapta volna.

— Ágyik á rosztopcsint á rummal! — szólt be arramenet a boltba Marczi, minekután türelmes állatait, nevükön szólitva őket, megállitotta.

A néhány percnyi pihenőre szüksége volt, de meg vallotta is, hogy a tót kaszinóban történő látogatással a felekezethez való tartozandóságát igazolja.

Marczi, ha szigoruan veszem a dolgot és ezen az alapon akarom karakterét megrajzolni, világpolgár volt, mert amikor Amerikában igyekezett kielégiteni a szomjuhozókat, épp ugy betért a Budzsák sarkán Schlesingerhez is, már pedig azt aligha lehetett a lutheránus hivek közé sorolni. Tótok — ahogy Becskereken az evangelistákat nevezték — egyébként is csak a templomuk körül laktak.

Azonfelül eltagadhatatlan vonzalmat érzett Marczi a göröggel nem egyesült vegyeskereskedések iránt is, valahányszor eszébe jutott az a lángelme, aki a rosztopcsinnak a rummal való összeházasitását diktálta. Lelkiekben mégis Somlyai ur vezetett, mert ott ült Szilvássy oskolamester ur, akit meg lehetett interpellálni.

— Mit csinálják a gyerekek, tekintetes ur!

— Megvannak.

— Derék, nagyon derék, csak szigoruan a kis bitangokkal!

Mindig az volt az elképzelésem, hogy Szilvássy ur a Marczi biztatásából merit erőt, valahányszor megforgatja a nádpálcát. Marczi tagja volt az egyházközségnek s mint ilyen, tudott módot találni, hogy beleszóljon az ügyekbe, sőt fizetésemelés idején az ő szavazata is döntő lehetett.

A lutheránus fiukat mindig irigyeltem a sok szabadságért. A megveretés mellékes volt, szóba se jöhetett, hiszen végeredményben egyre ment, hogy hol kap ki az ember. Engem ugyanis a Rédl Ferenc tanitó ur szokott megverni a belvárosi községi elemiben.

Az az idő járta, amikor a pedagógia bottal dolgozott és az elmékből senki se tudta kiradirozni az elképzelést, hogy lehet a gyerekkel másképpen is bánni. Lám, a vizslát se dresszirozták korbáccsal, a jó szó, a szoktatás, az ételtel való kedveskedés valóságos tudósokat teremt soraikban. De a tanitó urak hősök voltak, gyerekekkel és feleséggel rendelkeztek odahaza s ami ingerültség felhalmozódott, bennük, azt az iskolában adták ki. Gyerekbolond voltam mindig, volt már alkalom rá, hogy befolyással legyek a magamén kivül másokra is, de én még sose használtam testi fenyitéket. Embernek tudom nézni a gyereket is, akinek lehetetlen megbecsteleniteni az önérzetét — még ha a virgácsnak helye is volna, — pofonnal.

Talán Rédl tanitó urnak köszönhetem ezt, aki rajtunk adta ki minden dühét. Csak bejött az iskolába vérbeborult szemmel — mert a kocsmák sosem engedték, hogy kialudja magát — s akit hangosan talált, azt citálta ki. Hat nádpálcaütés volt a porció.

A vérem ma is hevesebben lobog, az arcom belepirul a megszégyenitésbe, amikor rágondolok és leirom ezeket a sorokat. Nem mulhat el az érzése soha, itt nincs lelki megbékélés, — habár bosszu nincs és nem volt addig sem, amig élt. Azonban voltak vitáink később, amikor már a magam szárnyára eresztődvén, kezdtem a kocsmákat járni és egy asztal mellé jutottam hajdani pedagógusommal.

— Szerbusz, — verte poharát a poharamhoz, — most már felnőtt vagy, visszategezhesz.

— Szerbusz, — válaszoltam uj palackot hozatva a megtiszteltetésre s immár baráti alapon folyt a diskurzus.

— Emlékszel? — kezdte.

— Emlékszem, sokkal többre, mint amennyit elképzelsz és dühbe hozott most is az ostoba vadságokkal. Az ártatlanul kapott pálcaveréseimet nem törli le rólam már senki, de szeretném megmenteni az utódaimat a brutalitástól. Nézd, édes öregem, szeretlek és azok mondják, hálás is vagyok, de komoly lélekkel ajánlom, ne verekedj az iskolában, mert ugy kihuzlak a placcra, hogy sose tanitasz többet az életben.

— Megtennéd?

— A magam szenvedéseire gondolok és megteszem. Minden egyes ütésért kapsz a lapban külön hasábot. A minap a Kozma-kávéházban hosszasan csevegtem a kaszirnővel, aki a likörös üvegek mögül szokott mosolyogni a vén buzás Don Juanokra, megcsipkedtek érte, hogy egyszerre bele akarok cseppenni az életbe, — pedig ártatlan voltam. A kaszirnő iskolatársam volt az elemiben, Storch Olgának hivják, emlékezhetsz rá. Én ma sem felejtem el, mennyire megverted egyszer — amugy, férj módra, mert valami nagyon is naturális kérelme volt. Amit pedig teljesiteni kell, kedves bátyám, mert megbetegited a gyereket. De te megverted s ott fetrengett szegény a szennyben. Hát erről beszéltünk az Olgával, ő sem felejtette el. Azért ajánlom jó lélekkel, hogy ne verekedj.

Pedig micsoda más emberek voltak a többiek! Baaden igazgató, az öreg Fröhlich, Brájier Gyula, — megjelenésre, modorra is előkelő urak.

Egyszer kiöntötte előttem szive bánatát Rédl.

— Én vagyok a világ legszerencsétlenebb teremtése. Még nem volt olyan tanulóm, aki elvitte volna az érettségig. Szerezd meg legalább te.

Elkéstem ugyan vele, de megszereztem. Aztán elszaladunk egymástól, az államositással idegenbe helyezték, régen megcsalt, — nem tudom, akadt-e párom az ambiciója kielégitésében.

Torontáli.

„Elüzött a földem“

Vajdasági magyarok panaszkönyve Amerika rejtelmes földjéről

Az Amerikába szakadt vajdasági magyarok fájdalmas odisszeájáról szakadatlanul érkeznek hozzánk a panaszok. Az ismeretlen poklok mélységeiben kinlódó emberek segitségért kiáltanak! Vajjon akad-e, aki meghallja ezeket a kétségbeesett jajkiáltásokat és *segiteni tud rajtuk?*

*

A rejtélyes »kegyelmes« ur. A magyarokat Braziliába szállitó kivándorlási ügynökök őrületes iramu akciója ismét példátlan szélhámosságot eredményezett. Magyarországnak az összeomlás óta nincsen követsége. A braziliai fővárosban, Rio de Janeiroban már évek óta Hollandia követsége látja el Magyarország diplomáciai képviseletét. A hollandi követség felügyelete alatt müködik *Wawra* Lajos tiszteletbeli magyar konzul, akinek hatásköre csak utlevelek láttamozására és kereskedelmi ügyletek lebonyolitására szoritkozott. Annál nagyobb feltünést keltett október derekán több braziliai napilap közlése, hogy önálló követség létesül Rio de Janeiroban és a követ, *Füllinger* Vilmos már meg is érkezett.

Az állitólagos kinevezésről szóló hirt követő napon a *Notte* cimü lap terjedelmes interjut közölt a »rendkivüli követ és meghatalmazott miniszter őexellenciájával.«

— Azzal a tervvel jövök, — mondta az állitólagos követ, — hogy Braziliába minél nagyobb tömegek kivándorlását biztositsam.

A *Notte* interjuja óriási izgalmat keltett a braziliai magyarság körében, mivel ez a nyilatkozat méltó ugyan egy kivándorlási ügynökhöz, de nem egy követhez. A Braziliai Magyarok Egyesületének vezetői nyomban a holland követségre siettek, ahol kiderült, hogy *az álkövet kétségtelenül szélhámos.*

A braziliai hatóságok természetesen nem jártak el a kivándorlási szervezet exponensével szemben.

*

Amerikában is van adóstatárium. A demokrácia tengerentuli földje sem mentes az európai betegségektől. Ott is ismerik és nyögik az adót és pedig semmivel sem kiméletesebb formában a mienknél. Az adóprés körül folyik a csata főkép az Unió államaiban és ugy Washingtonban, mint az ország többi részeiben nagy elkeseredéssel tárgyalják. Az egyenes jövedelmi adó alól eddig mentesitették a legszegényebb munkásembereket, most azonban azokra is könyörtelenül rásózták a fizetési kötelezettséget. Ez a helyzet elsősorban a bevándorolt európaiakat érinti, akik éppen munkaalkalmat, megélhetési bázist keresnek Amerikában. Alig, hogy magukra huzták valamelyik gyár szurtos munkászubbonyát, máris adóval sujtják, még pedig mindig visszamenőleg. Nemfizetésről szó sem lehet. A nagytőkés gondoskodik róla, hogy munkásai eleget tegyenek az adókitevő határozatnak, mert hiszen az ő adója fokozatos csökkenését is jelenti a szegény munkás éhbérének pontos levonása.

*

Hetven munkást deportáltak Virginiában. Észak-Amerikában hónapokkal ezelőtt hajtóvadászat indult meg a bevándorolt munkásokra. A kormányzói hivatalnoksereg nem törődik az állam alkotmányával és egyre-másra fogatja el azokat a munkásokat, akik ellen irigységből névtelen levelek a legképtelenebb vádakat emelik. Ha felrobban egy hid, megfazul egy sinpár bevándorolt munkásokra fogják, sőt ujabban azzal is megvádolták őket, hogy egy vasuti szerelvény olajkenőtartályait kiüritették. A gyanu mindig a bevándoroltakra terelődik. Ilyenkor elfogató parancsok jönnek és mindig *tiz-husz munkás bebörtönözésével végződik a nagytőke akarata.* Eddig hetven munkás áldozata van ennek a pribék-rendszernek, csupa bevándorolt, köztük sok magyar, akiket lakatlan területekre deportáltak. A magyar lapok igen éles hangon tárgyalják a tarthatatlan állapotokat és azt jósolják, hogy ha a hatóságok nem hagynak fel ezzel a politikával, akkor igen könnyen lázadások követhetik az eseményeket.

*

Ötszázhetven bevándorolt a szabad ég alatt. Ez a fejezet azoknak az elégedetleneknek szól, akik a lakásmizériáról panaszkodnak. Izelitőt ad Amerika felfogásáról a lakásprobléma ügyében és egyuttal élénk szineket az ott uralkodó humánus felfogásról. A Fairmont Big Vein Cral Co. Clarksburg W. Va hoszszunevü telepén foglalkoztattak ötszázhetven bevándorolt munkást. Hiányosan felszerelt lakást is juttattak a modern rabszolgáknak. A munkások hónapokig türelmesen dolgoztak a telepeken, majd amikor a munkájuk szaporodott, béremelés iránti kéréssel fordultak a telep gazdáihoz. A bért nem javitották és amikor a munkások továbbra is kitartottak kérésük mellett, elbocsájtották őket. Uj munkásokat hozattak, a régieket kilakoltatták a szabad ég alá. Az ötszázhetven család, aki mind hagyott odahaza legalább egy meleg viskót, most már két hónapja szabad ég alatt tanyázik Amerika hatóságainak emberies jóvoltából.

*

Brazilia és az utódállamok. Brazilia kormányának egyik legutóbb nyilvánosságra került nyilatkozatából megtudjuk, hogy elsősorban az utódállamok kisebbségi lakosságának meghóditására törekszik. Ilyen irányban Brazilia agilis bécsi konzula el is szólta magát egyik nyilatkozatában, amelyben kijelentette, hogy Jugoszlávia, Románia és Csehszlovákia területéről a kivándorlók utleveleik láttamozása végett kénytelenek Bécsen átutazni, mivel itt van a központi kivándorlási iroda a dunai államok számára.

— Talán elég, ha felemlitem — mondotta a konzul, hogy tavaly Bécset érintő jugoszláv, magyar és romániai kivándorlók száma 30.000 volt. A kivándorlók tulnyomó ré*szben magyar nemzetiségüek voltak.* Ez a szám a konzul szerint igen könnyen megduplázódhatna, ha Beográdban és Budapesten főkonzulátusokat állitana fel, akik szembeszállhatnának a lapokkal. A braziliai akció kiterjed az összes dunai államokra, amelyeket már a közel jövőben el fog árasztani a bécsi konzul ügynöksége. Brazilia kormánya a legraffináltabb módon iparkodik a lakatlan területeket benépesiteni. Az egyenlitő forró, mocsaras vidékein, az Amazon folyó mellett elszórt vad indián törzsek laknak. A legtöbb kivándorló egy-két esztendőn belül elpusztul a fazendákon, — állapitják meg a Braziliából érkező levelek és laptudósitások.

Mesterházy Ambrus.

TERE-FERE

Latin beszéd az automobilról és a pötyögős nadrágról. Oxford és Cambridegyetemein forrongás van: a rektor mind a két univerzitáson gyökeres ujitással lépett elő.

Oxfordban a diákoknak megtiltották a gépkocsi és motorkerékpár használatát. Cambridge még tovább ment, amennyiben az autótilalmat kiterjesztette a polgárokra is, akiknek este 6 óra után tilos autózni.

Amelyik diák indokolt esetben használni akarja gépkocsiját, vagy kerékpárját, annak külön folyamodnia kell a dekanátushoz és évente egy font sterlinget leszurni.

Az élet mind a két egyetemi városban megcsöndesedett. Nyugodtan tanulhatnak a diákok.

Ha számba vesszük, hogy magában Cambridgeben 1500 autó és motorkerékpár kering, a tilalom indokoltnak tetszik.

Az oxfordi dékán, Welff tanár évnyitó beszédében, melyet ősi szokáshoz hiven latinul mondott el, kikelt az automobilok ellen.

— *Qual vias, nisi diro periculo, reddunt insuperabiles.*

Az oxfordi dékán pedig a fekete kávét, a bő, pötyögős nadrágokat, a szines zekéket, szapulta, szintén latinul. Dicsérte a tanuló ifjuságot, hogy kevesebb bort és sört iszik, mint annak előtte *(minus vinc, minus cervisiae bibitur),* de váltig panaszkodott, hogy a »megfőzött keleti füvek párlata« divatba jött.

Amint mondotta:

— *Plus orientalium herbarum decoctarum.* (Ez a feketekávé.)

Majd igy folytatta:

— *Videmus studentes nostros variis et pictis vestibus exornatos, immo vero braccas gerentes qual ambitis latitudine barbariores sunt quam quascumque olim grebant Daci aut Sarmata.*

Vagyis, a diákok nemcsak cifra zekéket hordanak, hanem olyan bő és pötyögős nadrágokat, melyeket a diákok és a szarmaták se vettek volna magukra.

Milyen gazdag a latin nyelv. Még tán a bubifrizurára is van benne kifejezés.

*

Irók kálváriája. Szegény irók! Mindenütt őket siratják, mindenütt mozgalom indult érdekükben, de valóság az, hogy soha mostohább korban nem tengett az irodalom, mint ma.

Franciaországban Gastone *Richard* körkérdést intézett ismert irókhoz az irók anyagi helyzetéről. A válaszok szerint a francia iró még csak nem is nyomoroghat abból az összegből, melyet könyveiért kap.

Pierro *Benoit* ezt irja:

— Nézetem szerint az irók helyzete siralmas.

Marcelle *Berger* a körkérdésre igy válaszol:

— Azzal a gondolattal foglalkozom, hogy nemsokára fölcsapok disznókereskedőnek.

Albert *Savine*, egy ismert, kitünő iró, az angol irodalom egyetlen jeles népszerüsitője Franciaországban, 67 éves korában közkórházban fekszik nyomoruságban. Ő forditotta először franciára *Tolsztoj* és *Wilde* müveit, küzdött eszméikért, kiadóvállalatot alapitott, mely nemsokára megbukott. A háboru után sorsa még szomorubb lett. Egész nap a könyvtárban üldögélt, hogy ott melegedjék, naponta egyszer evett, de insége ellenére is folyton dolgozott, s Kipplingtől, Welsstől, Mark Twaintől, Conan Doyletől, Stevensontól 67 kötetet jelentetett meg. Három hónappal ezelőtt a földalatti villamosról leszállván, eltörte cimbcsontját. Erre a szegények kórházába szállitották, mert annak a francia irónak, ki munkás életében 180 kötetet irt, nem volt annyi pénze, hogy otthon ápoltassa magát.

*

Német köztársasági idillek. Németország a papiron demokratikus köztársaság s szakitott a mult minden előitéletével és rangkórjával. De a valóság mást mond.

Ime két kis idill.

Egy bajor városkában Beethovenhangverseny van. A terem zsufolásig megtelik. Az első széksorban ül egy monakói hercegnő, kékvérü leányával.

A hölgyek kissé előbb érkeztek s hogy a hangversenyteremben se maradjanak tétlenül, kiveszik kistáskájukból himzésüket, szorgosan himeznek, a tömeg nagy bámulatára.

Kellő időben belép a karmester. Kezdenie kellene a hangversenyt, de vár. A hangversenyrendező türelmetlenül nézi, vajjon a hercegnő és leányai befejezték-e munkájukat.

Aztán félóra mulva, anélkül, hogy a közönség a türelmetlenség legkisebb jelét adta volna, a hercegnő ölébe teszi himzését, a karmester megkezdi a hangversenyt...

Goethe és Schiller a szász-weimari nagyhercegek kriptájában nyugszik.

Turisták látogatják a nevezetes kriptát, mely a két legnagyobb német költő hamvait rejti magában. Csakhogy a kripta zeg-zugos, sokáig kell bolyongani ott, mig ráakadnak. Egy őrhöz fordulnak.

Az őr felelet helyett rámutat a falon lógó kartonlapra, melyre ez van nyomatva:

— Itt tilos beszélni!

Végül mégis csak megtalálják Goethe és Schiller kriptáját, Károly, Ágoston, Sándor és Frigyes nagyhercegek koporsói között.

Mikor a turisták a kriptából kijönnek, megkérdezik az őrt, miért ez a beszédtilalom.

— A parancs parancs — válaszolja az őr. A nagyhercegek koporsói előtt senkinek sem szabad beszélni . . .

*

A nyomorultak hőse élt. Henri de *Almeras*, a kitünő történetiró ,ki Carlostro, Corday Sarolta és Sade Marquise történetet irta meg, érdekes cikkben számol be arról, hogy a Nyomorultak hőse, Jean *Valjean* csakugyan élt és Victor Hugo, a legnagyobb romantikus nyilván az életből kapott ösztönzést regényhőse megirásához.

1825 októberében Beanne nevü város lakói csodálkozva hallották a hirt, hogy egyik 75 esztendős polgártársuk, kit általános tisztelet övezett és mindenki uriembernek tartott, a fegyházból szökött fogoly.

Ez az öreg ur száz aranyat adott kölcsön egyik unokaöccsének, aki ismerte az ő multját. Hogy ne kelljen viszszaadnia a kölcsönösszeget, az unokaöccs elárulta őt, följelentette. Mikor az öregurat kihallgatták, az köntörfalazás nélkül bevallotta az igazságot.

A vidéki csendőrség azonban megkönyörült rajta s pusztán formaságból hagyta neki meg, hogy menjen Toulonba, ott jelentkezzék a rendőrségen, mert azt hitte, hogy közben majd kereket old. Kisérőt se adtak melléje. Az öregur Toulonba utazott, jelentkezett a rendőrségen.

Itt se igen törődtek vele. Egy irodába küldték. Oda is elment, megmondta a nevét, közölte szökése történetét. Régi, megsárgult könyveket lapoztak föl, megállapitották, hogy az öregur 48 esztendővel ezelőtt csakugyan megszökött a fegyházból. Nem szivesen tartóztatták le. Ő követelte, hogy nyissák meg a börtön ajtait. Magára öltötte fegyencruhát .

Az eset akkoriban föltünést keltett, mindenki részvéttel fordult feléje, kegyelemre terjesztették föl. A kegyelem csakhamar megérkezett, az öregur ujra kiszabadult. De szabadságát már nem igen élvezhette, mert az izgalmak következtében pár hét mulva meghalt.

Minden arctisztátalanságot
tehát szeplőt, kiütést, mitesszert, vörös foltot stb. szavatoltan eltávolitja a párizsi emulzió
Visagine Adelina Patti
az egyetlen tökéletes és ártalmatlan arcápoló, amely az arcnak hosszu időre fiatalos és friss külsőt biztosit. Naponta számos köszönőlevél. Kapható minden gyógyszertárban, illatszertárban és drogé iában. Üvegje 30 dinár. Jugoszláviai főlerakat: Zagreb, Gajeva ul. 8. 9665

A római szent Jeromos intézet problémája

A mostani nagy politikai szélcsendben a beográdi sajtót és a politikai köröket nagyon élénken foglalkoztatja az a háboruság, amely a Vatikán és a római jugoszláv követség között heteken át tartott. A háboruságnak az előzményei a következők voltak:

A Vatikán elrendelte, hogy a szent Jeromos-intézet eddigi rektora, Biasiati és vicerektora, Butkovics *azonnal hagyják el helyeiket* és az intézet vezetését adják át a szentszék által kinevezett igazgatónak.

A Vatikán mellé akkreditált jugoszláv követ azonban *Moskotello* követségi titkár utján azt követelte a szentszéktől, hogy mivel a rektor és a vicerektor elmozditása nem a vatikáni követség beleegyezésével történt, a Vatikán azonnal adja ki az intézet kulcsait, ellenkező esetben a követség kénytelen lesz a *Quirinál és a római kormány segitségét kérni.* A jugoszláv követségnek ez az erélyes fellépése nagy feltünést keltett Rómában és a Vatikán szokásához hiven, az erélyes nyomás ellenére sem volt hajlandó álláspontjából engedni és az elmozditott rektort és vicerektort nem akarta állásukba visszahelyezni.

A Vatikán álláspontja a szent Jeromos-intézet kérdésében a következő:

A szent Jeromos-intézetet V. Miklós pápa alapitotta *Piri fidelium votis cimü 1453-ban* kelt bullájával. Az alapitó-tagok között nagy adománynyal szerepelt egy *Jerolim* nevezetü szlovén is, aki a Campus Martiuson templomot emelt, amelyet ma is szent Mária-templomának nevezenek. Jerolim a templom mellé menhelyet is épitett, amelynek az volt a célja, hogy a *Rómába járó délszláv zarándokoknak legyen hol megpihenniök.* Ebből a menhelyből alakult ki azután a szent Jeromos-intézet, ahol ma jugoszláv papnövendékek nyernek kiképzést. Különösen VI. Pius pápa fejlesztette ezt az intézetet abban az irányban, hogy ez a délszláv papnövendékek római theológiája legyen. Az intézetet közben többször bezárták, amig 1901-ben XIII. Leó pápa *Slavonum gentium* nevü bullájával véglegesen a kiváló délszláv papnövendékek otthonává és nevelőintézetévé tette. A bulla értelmében az intézet feletti főfelügyeleti jogot *a pápa személyesen látja el,* a közvetlenebb ellenőrzés céljából a pápa egy kardinálist állit az intézet élére. A kardinális a bulla szerint nem lehet akadálya annak, hogy az intézetet vezesse. Mussolini 1924 január 17-iki levelében is, amelyet a jugoszláv kormányhoz intézett, igy fogalmazza meg a szent Jeromos-intézet müködését, s ezen levél a jugoszláv kormánynak ugyanazokat a *tiszteletbeli jogokat biztositja,* mint amelyeket az osztrák-magyar monarchia gyakorolt annak idején.

Smodlaka jugoszláv követ ezzel szemben azt az álláspontot képviselte, hogy *az intézet rektorának kinevezésénél, meg kell kérdezni az SHS-kormány vatikáni képviselőjét is.*

A viszály legközvetlenebb oka az volt, hogy Biasioti rektor négy *horvát növendéket kicsapott az intézetből, akiket azonban a pápa a püspökök intervenciójára ujra felvett az intézetbe.* Ezzel *Biasioti* számára a helyzet lehetetlenné vált s a pápa a rektort azonnal felmentette.

A marokkói halálmezőkön

M. J. francia légionárus második cikke.

II.

Konstantinápolyban

A *Madonna* már jól beuszott az éjszakába, amikor Dán Márk barátommal elhagytuk a fedélzetet és levonultunk közös hálófülkénkbe, amelynek berendezését főképp burgonyás zsákok képezték. Társaink már mélyen aludtak, mire mi is lefeküdtünk, azonban órákig nem jött álom szememre. Hat óra lehetett, amikor a hajósziréna éles sikoltozása felvert szendergésemből. A többiek már mind talpon voltak. Amikor a fedélzetre értünk, csodás panoráma nyilt elénk, magunk előtt találtuk a Balkán kapuját: Konstantinápolyt, piszkos házaival, magasba nyuló minaretjeivel, ősi császári palotájával, amelynek kupolája vakitóan verte viszsza a kelő nap aranysugarait. Néhány perccel később hajónk horgonyt vetett Európa legpiszkosabb kikötőjében.

Elsőknek értünk le a partra, de nem kellett azon töprengenünk, hogy mivel töltsük el az időt a hajó indulásáig, mert amint mögöttünk hagytuk a hajóhidat, kiderült, hogy már nem is vagyunk a magunk urai. Szuronyos feketék vártak bennünket, akik kisérőnk intésére körülfogtak bennünket és betereltek a francia különitmény laktanyájába. Mocskos, büzös uccákon kanyarogtunk félórán keresztül, mig célhoz értünk. Megérkezésünk után ismét leigazoltatnak valamennyiünket és apróra kikérdeztek családi viszonyaink, vagyoni állapotaink, volt foglalkozásunk felől. Csak ekkor tudtam meg, hogy társaságomat Dán Márk barátomon kivül egy volt miniszteri titkár, egy leszerelt román főhadnagy, két hentessegéd, két orvostanhallgató, egy kőmiveslegény és egy kéményseprő képezte. Amikor a laktanya-parancsnok kellően tájékozódott kilétünk felől, átkisértek bennünket egy másik terembe, ahol tiz percnyi időt kaptunk, hogy végkép elbucsuzzunk polgári szabadságunktól. Mire leérhettünk a laktanyaudvarba, már egyenruha feszült rajtunk.

A laktanyából szöknünk kellett, hogy körülnézhessünk a városban. A kapuban fekete őr állt, aki nyomban fegyveréhez kapott, amint feléje tartottunk. Még sem adtuk fel tervünket. Átmásztunk a kőfalon és minden cél nélkül indultunk el a keskenv uccán. Szennycsatornákon, szemétdombokon keresztül kijutottunk a tengerpartra, amely legforgalmasabb része az egykori török fővárosnak. A rakodómunkások ezrei nyüzsögnek a kikötőben, a lármától nem értettük egymás szavát. Egy fiatal gyerek vonta magára figyelmünket: felső testével kinyult a viz felé és botjával a vizben uszó hulladékokat próbálta kihalászni. Csak a parti oszlophoz erősitett vékony spárga tartotta, amely mélyen belevágott a derekába. Percekig uszott a levegőben, mig sikerült egy darab viztől szétázott kenyeret elkapnia.

— Adjunk neki egy frankot, — ajánlottam társaimnak, mire a gyerek legnagyobb meglepetésünkre magyarul válaszolt:

— Bizony, jó lenne dinnyére!

Magyar gyerek volt Erdélyből, apjával került ki hazájából, de apja a nyáron meghalt és igy minden támasz nélkül magára maradt az idegen metropolisban.

— Ezért kell nekem halásznom, — mutatott nevetve kampós botjára, amikor elmesélte élete szomoru történetét.

Összenéztem Dán Márkkal. Ötven frank volt minden vagyonunk. Felét odaadtuk ennek a tizenkét éves szerencsétlennek, aki nyár óta maga keresi, halássza kenyerét.

Késő délutánig csavarogtunk, majd visszatértünk a laktanyába, hogy megtegyük előkészületünket utunk folytatására.

Este hétkor elindult a *Madonna.* A fedélzet tömve utasokkal. Ének, zene, tánc, az egyik matróz a kötélhágcsóra kapaszkodva francia kuplékkal szórakoztatta hallgatóit. Mi fáradtan lebujtunk fekvőhelyünkre és mire felébredtünk, Afrika partjai már feltüntek a láthatáron.

III.

A tüzvonal mögött

Casablankában szálltunk partra. A város tökéletes háborus képet nyujtott. Mindenfelé katonaság, a kövezeten hatalmas társzekerek csikorogtak, megpakkolva lőszeres ládákkal, máshelyen öszvérekkel ágyukat vontattak, fáradságtól kimerült katonák lődörögtek, tépett, bemocskolt ruhájuk elárulta, hogy Marokkóban nem valami pompás élet a katona élet. Távolról fegyverropogás hallatszott, ujoncok gyakorlatoztak. Mi az nap pihenhettünk. Másnap korán reggel azután fegyvert kaptunk és kivezényeltek bennünket is a hegyek alá.

Nyolc napig tartott a kiképzés és nyolc napig egyebet sem csináltunk, csak lőttünk. Sörösüvegekre kellett céloznunk: mesterlövészek váltak belőlünk. Minden légionárus egy Tell Vilmos. Káplár volt a kiképzőnk. Valamikor fegyenc lehetett, bagnó-szökevény, csuklóján még látszott a vörösstráf, amit a bilincsvas rajzolt rá. Kiméletlenül hajszolt bennünket. A negyedik napon már azt hittem, leszakad a vállam, szemeim kidülledtek, a fejem állandóan zugott, beteget akartam jelenteni. A káplár kiröhögött:

— Mit akarsz? Hogyan lehetsz beteg, amikor a fejed még helyén van? Majd ha lehullt a nyakadról, elhiszem, hogy beteg vagy...

Az idegen légió a társadalom söpredéke, a szennycsatornája. Kalandorok, gonosztevők alkotják a zömét, az a kevés kalandvágyó, az élettel még könnyelmüen bánó fiatalember, aki idecsöppen csak ugy tud felszinen maradni, ha alkalmazkodik a tömeghez, ha eltitkolja becsületét, itt csak az tud érvényesülni, csak az számithat barátságos bánásmódra, aki legalább is háromszoros apagyilkossággal dicsekszik. A tisztek persze mások, de viszont nem törődnek a legénységgel, azt rábizzák az altisztekre, akiknek legnagyobb része azzal érdemelte ki előléptetését, hogy kegyetlenségben, durvaságban tultett társain. Az kap kitüntetést, aki fogával tépi ki a berber-fogoly torkát.

KÖNYVEK

Pajzán históriák

Egybengyüjtötte nemes Balzac H. ur

Balzac ur, aki ezen jeles munkátskát szerzette, tünődő és tündöklő elméjü férfiu vala. Életét jobbára alant töltötte, mint valami buvár, ama rettenetes mélységü tengernek fenekén, amelyet minden halandó kebelében hordoz. Az léleknek vala ő buvára, meg ama másik csillagos égboltozatnak, amely a lélek tengerének tükörén visszaverődik. Sokáig kereste titkát ama haszontalan és örök időtől imádott lénynek, amelyre az férfiu minden idealizmusát rapazarolja s amely tsak egyetlen állapotában tud szent maradni: az anya állapotában. És megvilágosita sok bonyodalmakat és bele láta sok asszonyi állatnak az lelkébe boldogult Balzac ur.

Igen nagy mester vala Balzac ur s hozzá hasonlatos stilusbéli mester vajmi ritkán születik. Trufái és pakotsai olyan tsemege, amelyet tsak az fog igazán megbecsülni, aki jobban szereti az szép mondatokat az világ minden marháinál.

A Dante-vállalat költségin száz irott képek ékesitik ezt a könyvet, amely 65 dinárokat kóstál.

(g.)

*

Jaques Bainville: Franciaország története. A francia könyvpiacon néhány hét alatt százezernél több példányban fogyott el ez a munka, amely szigoruan tudományos mü létére érdekesebb olvasmány minden regénynél. *Bainville,* akinek könyvét az Athenaeum adja most ki magyar nyelven, egyike a francia politika legismertebb publicistáinak és tárgyilagosságát talán az jellemzi leginkább, hogy könyvét a francia radikális sajtó elismerése avatta egészen szokatlan méretü könyvsikerré. Az ötszáz oldalas kötet ára 94 dinár.

*

Dumas-sorozat. Dumas regényeire nem kell a nagyközönség figyelmét külön felhivni, hisz valamennyi a legkeresettebb olvasmányok közé tartozik. A Dante-könyvkiadóvállalatot ez inditotta arra, hogy a francia romantikus regény nagymesterének legjelentősebb müveit sorozatos kiadásban bocsássa az olvasók rendelkezésére. Egyszerre négy Dumas-regény jelent meg most a könyvpiacon. *A régens leánya* szövevényes meséü történelmi regény, amely a francia reneszánsz ideiében játszódik le. *A jóval orvos* egyike a legkitünőbb kalandor-regényeknek, amely érdekes meseszövésével mindvégig lebilincseli az olvasó figyelmét. Ára 53 dinár. *Éva* cimü regényében Dumas a francia forradalom hőseit szerepelteti bámulatosan éles megrajzolásban. Mindvégig történelmi adatokra támaszkodik, amelyek közé izgalmasan szép mesét szőtt. A könyv 47 dinárba kerül. *A királyné futárja* cimü regény zárja be a sorozatot, ez a hires Dumas-regény, amely *A három testőr*-rel tart szoros rokonságot, 56 dinár.

*

Koppányi Tivadar: A biológia modern problémái. Az »Élet és Tudomány« kitünő kötetei között, amelyek a modern tudomány legérdekesebb kérdéseivel ismertetik meg a magyar olvasóközönséget most jelent meg *Koppányi* Tivadarnak, a szemátültetési kisérletei révén világhirü és jelenleg a chikagói egyetemen kisérletező fiatal tudósnak munkája *A biológia modern problémái* cimen. Nincs még egy tudomány, amelynek annyi uj, meglepő és még még nagyobb meglepetéseket tartogató problémája lenne, mint az élettudománynak, amely testi mivoltunkkal s általában az élők világával foglalkozván, ügyesen adja elő az élettudományban legujabban felvetődött vagy megérlelődött kérdéseket: az átöröklés, megujulás, átültetés, a szervezet öregedése és halála, az állatlélektan, a szexuális élet problémáit. A magyar közönség igen jó felvilágositásokat szerezhet belőle a modern biológia fontos eseményeiről

*

Verona: Yvelise. Guido da Verona szenvedélyes és merész regényeit jól ismeri a magyar olvasóközönség. Az *Yvelise,* amely most jelent meg az Athenaeumnál *Éber* László forditásában, méltón csatlakozik az eddig hozzánk jutott Verona-regényekhez. Ismét egy izgalmasan és eredetien fölépitett történet ad alkalmat az irónak arra, hogy a fojtottan parázsló és mindig kitörésre váró szerelem mozgóképsorozatát lepergesse előttünk s néhány különös és szenvedélyes ember testi és lelki szerelmén át bevilágitson a vér és a lélek legrejtettebb titkaiba. A merészen kiélezett és végsőkig feszült helyzetekkel senki sem tud káprázatosabban játszani, mint Verona, de nemcsak játék ez, hanem az élet fölfokozott igazsága és komoly müvészet. A külsőleg is igen szép kötet ára Jugoszláviában 58 dinár.

Minden könyvujdonság

és bárhol hirdetett könyv kapható a „Literaria" Mavro Heumann könyv- és hirlapterjesztő vállalatnál, Subotica, Karadjordjev trg 12, postafiók 76

és a

„LITERARIA"

10063

minden árusitójánál!

Kérjen könyvjegyzéket!

GRAFOLÓGIA

Az iráselemzésre tintával irt sorok alkalmasak. Életkor, nem és hivatás megjelölésével. Az elemzés dija 20 dinár, levélben 50 dinár.

*

NINON. Apró betűk, kecsesek és kerekdedek. A vonalkulcsolások finoman iveltek, mint a dedikáló fényképe. Nagyon szép arc, nagyon szép irás. Régi aranykeretes francia miniatürök lehelletnyi szinezésére emlékeztet. A mai »eton«-frizura groteszk idejében milyen megnyugtatólag hat ez a koronás szökeség. Kellemes érzés látni az irást és mellette az irója arcképét. Már elmult harminc éves — a negyven határán utazik —, de még könnyü visszanézni. Az érzés, a levegő, a szemek acélos nézése nem érzi a kort. Nagyon ismerős arc — valahol láttam — *Versailles!* — igen, Versailles jut eszembe. A nagy falú gobelinek rokoko pásztorjátékai, — milyen kék volt akkor az ég — a felhők, mint tömöritett vattacsomók szálltak a kékségben — a márvány szökőkut oldalán Ámor incselkedett és a magasba szökellő vizsugárban szivárványát fürdette a Nap. A *gavotte* lépteire táncoltak a dámák. A mosolyuk kedves, mint a zene üteme, a léptük kecses, gondtalan, mint az életük. Onnan ismerem Önt, asszonyom! Vagy a *Loire* völgyéből. Ódon francia kastélyok családi képtárai — egy urnő a sok közül. Gyönyörü szája köré fanyar vonás ágyazódott — az urához adták, mást szeretett. Hü volt és vallásos. Csak az álmai, a vágyai szálltak messze. Az *abbé* azért feloldozta. Meghalt hitvesi hüségben. A *nép románcot faragott* életéből, szerelmes párok elrándulnak a kriptájához és sziveket vésnek a neve alá. Az igazság, asszonyom, hogy Ön itt él az Ur 1925-ik esztendejében jó könyvek között, megelégedetten, okosan. A jelen adva van. A mult szép volt. Vannak benne álomszerü részletek. Nyár, tengerparti fürdőhely. A zene a fürdők örökösen divatos keringőjét játssza, a »Herkules-fürdői emléket«. A fák közül itt-ott előcsillan egy lámpa, amint a gyenge esti szellő simogatja a fák leveleit. Jól esik sétálni és hallgatni egy férfi gordonka-szerü hangját. Késő éjjel bemenni a Kur-salon zongoratermébe és vadul belevágni a zongorába. Azután nézni a férfi érdekesen eres kezét, amint megpihen a billentyükön, alig érintve, lágyan, elfojtottan — Chopin Nocturne. Az utazás is érdekes. Uj arcok néhány órára egymás mellé kényszerülve. Nem történik semmi — egy kézcsók, az arc elmosódik, de a száj, amint ráhajolt a kézre, már is érzi perzselő melegét. Hogy életében voltak szerelmek. Nem baj, asszonyom. Maga okos, józan, éleslátó. A planéta ugy mondaná: *szerencsés a szerelemben.* Én ugy mondom: *szerencsés az életében.* Helyes érzéke van, sok hasonlatosság a Pompadour előrelátásában, adminisztrativ készségében. Nyugodtnak temperélja az életét, vigyáz arra, hogy szép álmai legyenek. Jó éjszakát, asszonyom.

ELLA. Oh, tudom... a leveleknek sorsuk van. Sokáig élnek fiókok mélyén, a gondolat apró gyöngyszemei lassan megsárgulnak, amint elhalványul a szavak jelentősége is. Mosolygunk azon, ami valamikor mindent jelentett számunkra. Minden régi levelet megilletődve olvasok. A beküldött 1860-ik évben kelt szerelmes levelet nem analizálom. Hagyjuk az elmultakat. Helyezze vissza abba a régi dobozba, — nincs értelme, hogy rég porrá lett áradozó szavak mögött az igazságot keressük. Asszony irta — vigyázva füzte a betüket, okosan, tudatosan még akkor is, amikor azt irja, hogy elvesztette a fejét. Lehet! Asszonyoknál semmit nem tudhatunk bizonyossággal.

KIVÁNCSI ASSZONY. Az elemzés hetekkel ezelőtt megjelent.

ZS. 23. Levele nem érkezett meg.

R. ASSZONY. Finomlelkü, érzékeny, kissé csalódott, kevés önbizalommal rendelkező, gyenge idegzetü, rezonábilis természet. Környezetével elégedetlenkedő, az egész élete belső lefojtások, alkalmazkodás, beletörődés végtelen sorozatából tevődik össze. Más volt az elindulás, máshol tart most. Kissé illuziót, kedvet vesztett, akiben csak ritkán lángol fel az önbizalom, amikor már nehéz játszania az élet komédiáját. Nem tudom, merre fog fejlődni, de életében a nagy változások, kirobbanások korszaka feltétlenül elkövetkezik

GRÓFNŐ, NOVISAD. Nem a nagyon okos lányok fajtájához tartozik. Fellengzős, okoskodó, könnyen befolyásolható, kényelemszerető, nehezen mozduló. Hiu, akarnok, aki rajong a külsőségekért és az élet lényegét a formaságokban látja. Vigyázva irt, különben is ha cselekedeteit átgondolja önmagába mélyedő óráiban, tud finom, közvetlen, alkalmazkodó is lenni. Alaptermészete jó. További fejlődése a környezetétől függ.

VÉNKISASSZONY. Okos, gyakorlati gondolkozásu, ügyes, rendszerető, izléses, kissé nehezen barátkozó, éles kritikai érzékkel rendelkező, akiben végtelen sok gyengédség van. Befelé élő, érzéseit, indulatait kitünően tudja leplezni, éles logikáju, teoriában nagyszerü adminisztrátor, de a valóságban nem tudja elképzeléseit a maguk koncepciójában keresztül vinni. Szorgalmas, aktivitásra hajló természet. Életvitelében, természetében »nem vénkisasszony.«

JÓ SORS KELL, SEMMI EGYÉB. Hangulatok hatása alatt álló, könnyen befolyásolható, szenzibilis, idealizmustól tulfütött, intenziv lelki életet élő egyén. Nagy belső vivódásai, állandó lelki problémái, gondjai vannak. Alaptermészete jó, kitünő feleség-tipus. Hibái: meggondolatlan, könnyelmüsködésre hajló, improduktiv, elégedetlenkedő, semmihez sincs elég kitartása és minimális az Ön fegyelme.

30-AS ASSZONY. Ingerlékeny, türelmetlenkedő, nagylendületü, szeszélyes, nagyon jószivü, rapszódikus, kiszámithatatlan, nagy intelligenciáju, kulturált, mindenről megvan a maga egyéni véleménye. Ideges szivdobogása van, kissé hipokonder. Kifelé igyekszik rendszert, harmoniát teremteni életében, befelé nagy rendszertelenség, aggodalmaskodások nyugtalanitják.

ALFA ROMEO. Ugy van kisbarátom! Ez a rovat a jóbarátok rovata. Elcsevegünk egymás életéről és szeretiük egymást az iráson keresztül. Kedves levele örömet okozott. Higyje el nem frázis, amikor azt mondom, hogy minden sor amit leirok, a szivemből fakad. Minden bajt szeretnék meggyógyitani. Tudom, hogy gyenge vagyok hozzá, de komoly igyekezet van bennem. Ezt megérzik az emberek, őszintén, talán még szeretnek is.

KERESD AZ ASSZONYT. Őszinte leveléért hálás köszönet. A férfi irásában sajnos értéket nem látok. Azt hiszem az ön egyhangu életében, korlátozott élethetőségei között nőhette ki magát értékké. Intelligens átlag ember. A férje irása — ne haragudjon, de értékesebb. Érzéseit és indulatait befelé vezeti le, de néha kirobban belőle a nyers indulat és a maximumig fokozódik. Alaptermészete jó — sok csiszolatlan érték van benne. A *többi amiről* irt — elmult — helyesen cselekedett. A férj e fájdalmát megértem, mert szereti magát. A további életét látom, hogy helyes ösztöneinél fogva, jól fogja berendezni. A multat hagyja — nem érdemes ráemlékezni.

HÁT NEM LESZÜNK BOLDOGOK. Ebben az esetben tényleg indokolt az elhatározása, de ajánlom, hogy alaposan és objektiv helyről érdeklődjön az ottani viszonyok felől, mert egy ilyen életre való elhatározásnál a legapróbb körülményeket is számitásba kell venni. Klima, kereseti viszonyok, elhelyezkedés, lakáskérdés, megélhetés stb.

T. MARKIZE OHIO. Levelét nem kaptam meg.

SZ. M. Kiforratlan, hangulatok hatása alatt álló mélylelkü, jószivü, jókedélyü, nevető, zenétszerető, jó megfigyelő, könnyen nevető, hamar siró, — kislány.

ILONKA O. Érzékenykedő, hiu, felületes, kényelemszerető, rendszertelen, álmodozó, aki az elképzeléseit elmondja vagy leirja és ezzel kimerül a produktivitása. Jól beszélő, de körülményes. Kü'önösebb értéket nem látok. Az ilyen tipusu férfiakat nem szabad komolyan venni.

F. I. TOPOLA. Nagyon intelligens, okos, éles logikáju, nehezen barátkozó, van benne energia, de nem használja fel helyesen. Különben is rosszul adminisztrálja önmagát. Gyors felfogó és áttekintőképességü. Mély lelki válsága van, melyből legalább egyelőre nem látja a kivezető utat. Nagy jövőjü.

ANYA. Gyenge fizikumu, határozatlan, könnyen befolyásolható, enervált, aki a legkisebb gondot sem birja. Álmatlan, állandóan kimerült, kötelességtudó, becsületes, aprólékos, széplelkü, de fásult. Semmiféle rossz tulajdonságnak nem látom a stigmáját. Nagyon sok csalódáson, megaláztatáson ment keresztül.

HAMUPIPŐKE. Finomlelkü, tépelődő, gyenge energiáju. Felszines, türelmetlenkedő, kapkodó, határozatlan. Jószivü, könnyen meghatódó. Legyen nyugodt. Maga is megtalálja a boldogságát. Nagyon jó, alkalmazkodó, becsületes feleség lesz. Jusson eszébe az a régi közmondás a türelemről.

NAUTILUS. Intelligens, kitünő zenei készséggel rendelkező, jól beszélő, ambiciózus, széles látókörü, korrekt. Hibái: nem mindig átgondolt, következetlen, problematikus, kényelemszerető, passziv természet.

KÉTELKEDŐ. Nagy lendületü, formakedvelő, de a formákat inkább másokban tiszteli, mint önmaga alkalmazkodik hozzá. Nem mindig őszinte, következetes, körülményeskedő, bizonyos dolgokban kicsinyes, jókedélyü, aki ugy veszi az életet, amint van. Optimista, epikureista hajlammal. Nagyon jószivü, könnyen meghatódó, jóindulatu.

PESSZIMISTA. Szeszélyes, ingerlékeny, makacskodó, nem adja önmagát, sok imitáló készség van benne. Intenziv lelki életet élő, intelligens, fölényeskedő, ötletes, szarkasztikus, kissé felületes, de lényegében értékes egyéniség irása. Kár, hogy nagyon formázottan irt.

KIVÁNCSI, NOVISAD. Formázott irását nem tudom analizálni, másikat kérek.

P. GIZI, NOVI-VRBAS. A levélbeli analizis ára 50 dinár.

PETROVOSELO, M. Intelligens, korrekt, mélylelkü, becsületes, szorgalmas, Kötelességtudó, hirtelen indulatu, hamar higgadó, bizonyos dolgokban kicsinyes, lényegében jó ember, különösebb rossz tulajdonságok nélkül.

FEKETE 23. Küldjön még 20 dinárt az elemzésért.

OMNIA VINCIT AMOR. Előző levelét nem kaptuk meg.

ASSZONY AKAROK LENNI. Elemzése már a november 1-i számunkban megjelent.

KIVÁNCSI. A grafológia kiskátéja jövő hó elején jelenik meg. Előjegyzések a *Kurir* könyvkiadó vállalathoz küldendők. Egy kötet ára 25.— dinár. Csak előjegyzettek kaphatják. Könyvkereskedői forgalomba nem kerül.

Verssor az uccazajban

Irta: Babits Mihály

Fény fény de rettenetes
lángoló betük transzparensek
mint a szégyen fénye bennem
ráng ráng az emberi hús
millió sok millió
„— számon kivül maradtak; Ixion —“
óh versekkel zsongó pokol-láz
zsufolt agyam azelőtt
minden vers egy szent ajtó volt
templomokba de most
becsukódtak a templomok s én az uccán
meztelen leragadva futnék
hiába én testvéreket
keresnék de minden találkozás
csak lökés és akadály
harc ucca tolongás lárma
fény fény de rettenetes
lángoló betük transzparensek
meztelenségeimre
engem számon tartanak óh ha
azok közé veszhetnék akiket
csak az Isten tart számon
mint tenger csöppjét s part homokját
s ruhám lenne az egész Mindenség!

„A Mistinguett revü“

A „Moulin Rouge“ nagy téli revüje

Páris, 1925 november

Az az őrült nagy konkurrencia, amelylyel Páris revü-szinházai egymáson állandóan tul akarnak tenni, mindig ujabb és ujabb meglepetéseket hoz a közönség számára és valahányszor egy uj revü bemutatóját nézzük végig, meg

Mistinguett

kell állapitani, hogy az utoljára látott az, amely ugy kiállitásban, mint technikailag vezet.

A »Moulin Rouge« most bemutatott nagy téli revüjében talán még felül is multa azt a nagy várakozást, amelyet a közönség hozzá füzött. Ennyire pazar kiállitásra, ennyire sok látnivalóra a

Mlle Lucienne Delahaye

közönség nem volt elkészülve. Ötven képből áll a revü, ötven nagyszerübbnél nagyszerübb látnivaló, tánc, a felvonuló nők ruhákban és ruha nélkül. Valósággal kifárad a szem a sok csillogástól...

Mindent felhasználtak: ezüstöt, aranyat, gyöngyöt, csipkét, tollat, virá-

got, szóval mindazt, amit a modern iparmüvészet diszitésül alkalmazhat.

A szereplők a Soeurs *Irvin*, a két táncosnő, Lucienne *Delahye* az énekesnő, a *Jackson* girl-ök nagyszerü összetanultsága és a *Forde* Sisters, a kiváló angol táncosnők méltóak a pompás kerethez. Ugyanugy a férfiak, a nagyszerü humoru Drean és Tom Thyl, az elegáns Henri *Garat* és a többiek mind, mind.

A toilettekről irni, felsorolni mindazt a ruha-remeket, a stilruhák tömegét, amelyekkel fürdőket, virágokat, cigarettákat, madarakat jelképeznek, szinte a képtelenséggel határos.

Misses Ethel et Marion Forde

Az első rész közepén jelenik meg először Mistinquett. Tiz *nagyszerüen levetkőzött* girl hozza strassal átszőtt mousslin capejének óriási uszályát, mely szemet bántóan csillog és alóla egy fehér virág stilruha bontakozik ki. A Jackson Girl-ökkel lejt egy pompás táncot Mistinquett gyönyörü halványlila tollruhájában, helyesebben tolluszályában, mert kosztümjük egy feszes gyöngygyel himzett trikóból és egy marabu-uszályból áll.

Az első rész fináléjában az összes szereplők megjelennek. Az egész szinpad szélességében emeletnyi magasságu lépcsőzeten szoronganak a girl-ök, középen utat engedve Mistinquett-nek, ki egy fantasztikus gyöngy és toll fejdisszel gyönyörü gyöngy és csipkestilruhájában hajtat le a lépcső aljáig, ahol a férfiszereplők várják, hogy vele együtt eltáncolják az első rész utolsó táncjelenetét.

Mlles Marcelle et Genevieve Irvin

A második részben először mint drámai szinésznő mutatkozik be, később egy bakfis szerepében elragadóan kedves. Egyik képben egy fehér charmense lovagló ruhát visel, mely marabuval szegélyezett uszályos szoknyából, feszes kabátból áll. Fején fehér cilinder. Az utolsó képbeni vörös ruhája, óriási mintegy egy méter átmérőjü, ugyancsak vörös kalapjával a legfantasztikusabb, a legötletesebb stilruha.

B. I.

BLONDEL
KÉPKERET
VITRIN

melyek speciálisan berendezett saját üzemünkben készülnek

ALKALMI
AJÁNDÉK TÁRGYAK
LEGOLCSÓBBAN
BRAĆA KUNETZ
főtéri üzletében szerezhetők be
ALAPITTATOTT 1884. 9294

FILM

A csonka Tizparancsolat

A Paramount filmgyár világattrakciója, a *Tizparancsolat*, világkörüli utján eljutott Szuboticára is. Régen láttunk már filmet, amely ennyire lenyügözött volna bennünket epikus szépségével, technikai tökéletességével, mint a Tizparancsolat. Egy darab, amelynek minden jelenete abszolut müvészi, amelyben még azok az elkerülhetetlen sablonos film-közhelyek is oly drámaian vannak megjátszva, ahogy azt eddig csak szinpad tudta a nézőnek adni. Szerelem, halál, pénz, ezek a főmotivumai a történetnek, amelynek — jó szinészeiért — erkölcsjavitó, naiv tendenciáját is meg lehet bocsátani, annyira a lelkünkre megy ezer szépségével. A néző a felvonások alatt elfelejti, hogy moziban ül, elfelejti, hogy Szuboticán van, a mese olyan kábitóan ömlik, mint a vizesés. Szép, szebb, legszebb! Szinte azt is mondhatnónk: nem érdemlünk meg ennyi élvezetet! Valószinüleg ez a belátás vezette a filmkölcsönzőt is, aki az eredetileg kétrészes, gyönyörü filmet, *egészen önkényesen, saját — müvészinek éppenséggel nem mondható — izlésétől vezettetve megcsonkitotta és »kijavitotta«*, ugy, hogy *egy* előadásra is alkalmas legyen.

Körülbelül három felvonás hiányzik a szuboticai Tizparancsolatból, bibliai és más jelenetek, ugy, hogy a csonka filmet kegyetlenül széttrancsirozva, az elejét a végére, a végét az elejére ragasztva, játszották a Lifka-moziban, — felemelt helyárak mellett.

A filmkölcsönző barbár társszerzőségére nem tudunk eléggé sulyos és elitélő jelzőket találni. Az üzlet ma — sajnos — nagyon beleszól minden müvészi kérdésbe, teremt és parancsol, de a pénz urai legalább mindig tudták, hogy hol a határ és ahol a müvészet tilosra állitotta a szemaforokat, ott ők is megtorpantak. *Csak egy lelketlen és kapzsi filmes kapható arra, hogy profitéhségből lemészároljon, valósággal megkasztráljon egy abszolut irodalmi filmremeket.*

Meg kell még emlékezni a szokatlanul intelligens filmfeliratokról, amelyek kifogástalan magyarsággal, élvezetesen és helyesirási hibák nélkül voltak megfogalmazva.

(t. i.)

*

AMERIKA LEGSZEBB LÁNYA. Ruth *Malcomson*, akiért most a legnagyobb filmgyárak versengenek, a helyi szépségversenyek győztesei közt rendezett szükebb versenyből mint a szépek szépe került ki és elnyerte az *Amerika kisasszony* cimet. Szépségének mértékét megkapjuk, ha összehasonlitjuk azokkal a méretekkel, amelyeket már régebben állapitott meg egy szakértő bizottság az ideális, tökéletes női szépségről. Hüvelykmértékben igy alakulnak a számok:

A legtökéletesebb nő		*Ruth Malcomson*
12½	nyak	12½
34	mell	34
26	derék	26
34	csipő	34
20	felső comb	20
14	térd	14
13¼	lábikra	13¼
8	*boka*	7½
10½	felső kar	10½
9	első kar	9
6	kézcsukló	6
5 láb 6 h.	magasság	5 láb 6 h.
133 font	suly	133 font

Látnivaló, hogy miss Amerika csakis bokában különbözik a legtökéletesebb szépségtől. Nem csoda, ha tengernyi szerelmes levelet és házassági ajánlatot kap. Az sem csoda, hogy női körökből sok támadásban részesül. Szemére vetik, hogyan adhatta oda magát szépségversenyeknek. A kisasszony, aki 19 éves, a newyorki Libertiben kijelenti, hogy a legszigorubb vizsgálatnak is alávetheti az életét. Soha nem vétett illem és erkölcs ellen. Philadelphiában él, mint nagyvárosi leány, de soha nem ivott cocktailt, nem szitt el egy cigarettát sem. Mindennap olvassa a bibliát és a templomkórusban énekel. — *Mama azt tartja, hogy az én korombeli lányok* — mondta a kis nő — minden éjjel tiz órát aludjanak, vagyis legalább kilenc óra jusson az alvásnak. Tej, viz, gyümölcs az erősitő szerek. Hajamat nem nyiratom rövidre. Korán kelek. Negyedóráig sétálok. A reggeli nap nagyon jót tesz a teintnek. Jól megreggelizem, sok gyümölcs és legalább egy pohár tej. Tiz órára alig eszem, legfeljebb egy pohár tejet iszom. Ebédre hus, burgonya, főzelék, saláta, édesség. Jól eszem, aztán a testvéreimmel mosogatunk. Jó könyveket olvasok. Udvarlóim nincsenek. Az ilyesmi árt az egészségnek. Féltiz órakor lefekszem. Mama azt mondja, hogy vallásos nevelésemnek köszönhetem egészségemet és szépségemet. Ha a mama mondja, akkor pedig mérget lehet rá venni.

London 78 esztendős uj Lord Majorja az örök fiatalság titkairól

London, november hó

London a világ legnagyobb metropolisa minden év novemberében uj polgármestert választ. Heteken át folynak az ünnepségek mig az uj Lord Mayort hivatalába beiktatják. Délelőtt tartják meg a Lord Mayor Showt este pedig a Guldhalli nagy lakomát és ezután végérvényesen elfoglalja állását Sir William Pryke London uj polgármestere, akit a céhek bizalma emelt a fényes tisztségbe.

A Lord Mayor Show a szigetországnak egyik legősibb ünnepsége. Felvonulnak a polgármestert választó céhek vezetői régi angol viseletben, előttük az egyes iparágakat szimbolizáló hatalmas társzekerek népséggel teletömve.

Hat esztendő óta nem volt olyan hideg angliában mint a mostani az ünnepi felvonulás napján. A tizenegy mérföld hosszu utvonalat mégis ellepték a százezrek, a milliók. Lilára fagyva állnak várják az uj polgármestert és kiséretét.

Tizenkét órakor indult el a menet a Guildhalltól a régi városházától és csak három órakor érkezett vissza a Mansion Househoz a polgármester palotájához, miután bejárta az egész Cityt.

Lovas és gyalogos rendőrök szoritják a tömeget a járdára. Munkanélküliek orditva kinálják az ünnepség hivatalos programmját. Londonban majdnem mindennap van valamilyen nagy felvonulás, utcai ceremónia. A kiváncsiaknak mindig programmot nyomtatnak, hogy pontosan kitudják élvezni az ünnepség minden mozzanatát.

Lovas lándzsás katonák nyitják meg a menetet, utánuk tüzérek következnek, majd tiz különböző katonabanda vonul fel diszbe öltözve. Jönnek a repülők, Anglia legjobban dédelgetett katonái, cserkészek és a tengerészkadettek. Nagyszerü kép, csudás muzsika, ötezer katona feszes vigyáz lépése koppanva dalol a kövezetén.

Éljenzés hallatszik, feltünik az első hatalmas landaulette benne a város főtisztviselői régi tizenhatodik századbeli diszruhában. Az első céhfogat a cipészek és a gumigyárosok testületének feldiszitett kocsija. Majd jönnek a kertészek, pompás krizantemok lengenek a hideg téli szélben. A britt dominiumok valóságos fiok Wembley kiáltást rendeznek London uccáin. Ausztrália szekere zsufolva a legfinomabb gyümölcsökkel. New Zeland ökrökkel, tojással büszkélkedik; India fogata mint egy bombay-i kis palota. Jönnek az alabárdosok sisakkal, vértekkel felcicomázva. Az uj polgármestert, aki London város hires ünnepi hintójának bársonyán ül és a finom velencei ablakokon keresztül mosolyog, integet polgártársainak, zugó taps fogadja.

Este a Guildhallban volt nagy vacsora, amelyen összes külföldi diplomatái résztvettek.

Az uj polgármester hetvennyolc esztendős. Aki látta nem akarja hinni, fiatalosan mozog. Szigoru arcu, soha sem mosolygó öreg angol ur. Négy évvel ezelőtt ütötte a király lovaggá. A polgári életben nevezte ki Sirnek a City leggazdagabb vaskereskedője, aki mielőtt diszes állását elnyerte volna sherifje volt a Citynek.

Érdekelt nyolcmillió ember hetven nyolc éves kormányzója. Meg akartam tudni mi a titka szellemi és testi fiatalságának. London uj Lord Mayorja szivesen mesélt életéről, napiprogrammjáról és az örök fiatalság titkairól.

— Nem gondoltam egy percig sem arra, hogy visszautasitsam a választók bizalmát öregségem miatt. Mindig egészséges, nyugodt életet éltem. Ennek köszönhetem, hogy most hetvennyolc éves koromban is fiatalnak ézem magam. Nyolcórát alszom naponta. Sohasem szenvedtem álmatlanságban. Nem eszem sokat, nagyon mérsékletesen táplálkozom. Tartózkodom a zsiros ételek fogyasztásától. Főleg fehér hust eszem, a disznó- és a marhahustól orvosi tanácsra tartózkodom. Inni is alig iszom, néha egy kevés wiskyt. Nem kedvelem sem pezsgőt, sem a bort. Természetesen azért hivataloskodásom ideje alatt a vendégeimnek állandóan rendelkezésükre áll majd a pezsgőm és boraim, de én továbbra is tartózkodni fogok a szeszes italok fogyasztásától. Egy szenvedélyem van: *a szivar*. Reggelim és dinnerem után elszivok egy jó havannát és napközben is sokat dohányzom. Az egészségem szerencsére nem szenvedi meg. Elődöm hires atléta volt, nagyszerü kerékpáros. Én sajnos nem sokat értek a sporthoz. Tenniszeztem valamikor régen és tiz éve elmult már, hogy kezembe vettem a golf ütőt.

— A virágokat mindennél jobban szeretem. Kerti házamat a legszebb virágok övezik. Minden reggel hét órakor kelek fel. Hat-hét mérföldet sétálok a parkban, azután megreggelizek, majd a kertben szivom a friss levegőt. Nem rohanok a városba mert öregedő embernek a legmegnyugtatóbb és legjobb orvosság kint élni a szabadban. Tizenegy óra előtt soha nem megyek sem hivatalomba sem üzletembe. Nem szeretem a sietséget.

— Mindenkinek, aki soká akar élni egészségben csak azt tanácsolhatom, hogy keljen korán, töltsön annyi időt a szabad evegőn, amennyi csak módjában áll, egyék józanul, igyék keveset és koncentrálja munkaidejét.

Boldog London. Gazdagság, jólét, öröm városa, ahol a polgármester a polgárokat arra tanitja, hogy kell sokáig élni. Kioktatja, hogy ne dolgozzanak sokat, inkább sétáljanak parkokban, hogy hosszu életüek legyenek. A gazdagságnak a pompás angol életnek nincs jobb tükre mint a hetvennyolc esztendős polgármester nyugodt, kedves csendes szavai.

Korda Tibor.

Ritka alkalom mindazoknak, kik butort akarnak venni. Lásd az „Atlas“ d. d. Novisad, Šumadijska ul. 10. (a Haltéren tul) hirdetését

Szerkesztői üzenetek

B. R. Higyje el, az asszony sorsa nem olyan szomoru, a férfié nem olyan derüs, mint ön nekikerekedésében elképzeli. A nő életpályája nem csupa lemondás és a férfié nem az örömök virágoskertje. A nő, ha hivatását nem ismeri félre, nem lát rabságot a házasélettel járó korlátozottságban, a férfiunak pedig az ugynevezett szabadsága nem fenékig tejfel. A férfi jogai, amelyeket ön panaszol, csekély rekompenzáció a kötelességek terhéért és az asszony függő viszonya onnan ered, hogy az élet harcát a férfi vivja meg érte. Egyébként a nőn mulik, hogy ebből a függőviszonyból hatalmi pozíciót teremtsen magának. Az az asszony, aki ugy érzi, hogy a családi élet börtön az ő számára, nem feleségnek való.

Sz. B., Bellsese. Aki az orvosi fakultást elvégzi és a szigorlatokat leteszi, doktori diplomát kap, azonban orvosi gyakorlatra csak egyévi kórházi prakszis után van jogositva.

Becskereki. Ha utlevele külföldön lejár, az ottani jugoszláv követség meghosszabbitja az érvényét.

Rendes olvasó. Szombor. Calais északfranciaországi kikötőváros, a Calais-szoros partján. A London—párisi vonalon Calais-n vezet keresztül a legrövidebb tengeri ut. A világháboruban Calais az angol hadsereg főtáborhelye volt.

J. B., Novigradac. Horvátországban még az osztrák magánjog van érvényben, azonban az illető végrendelet még eszerint is érvényes. Az, hogy a fivérei által adott nyilatkozat eltünt, nem változtat a jogi helyzeten és azon, hogy fivérei kielégitést kaptak. Édesanyját ön a végrendelet értelmében köteles eltartani. Az ügy egyébként annyira komplikált, hogy ügyvéd nélkül nem intézhető el.

F. P., Pcselics. Az állampolgársági törvény meghozatala után ezeket a kérdéseket egyöntetüen rendezik és önök megkapják az állampolgárságot.

F. J., Sztaramoravica. Képeket ráma nélkül vámmentesen kivihet az országból. Az okiratokat szintén kiviheti. A kutya vámmentesen szállitható.

W. O., Belacrkva. Most már nem vesznek fel mérnököket Kina részére. Forduljon a bécsi követséghez.

M. I., Maliidios. Arra, hogy gyermekét az állami gyermekmenhely felvegye, a legegyszerübb mód, hogy a községi jegyző értesiti az állami gyermekmenhelyet, hogy ön a gyermeket nem tudja eltartani és a menhelybe akarja adni. Az esetben, ha hely van, a menhely felveszi a gyermeket.

K. S., Titel. Északamerikában a legelterjedtebb lapok egyike az Amerikai Magyar Népszava (Newyork 24 Union Square). A Délamerikai Magyar Ujság Rio de Janeiróban jelenik meg.

D. G., Vrsac. A mohamedán vallásra való áttérés most már meg van nehezitve. Ma már ahhoz, hogy valaki mohamedán hitre térjen át Boszniában kell illetőséget szereznie.

B. E. A kövérség ellen nem áll módunkban kurát ajánlani, ilyen kura csak orvosi tanácsra és ellenőrzés mellett ajánlatos. Egyébként megnyugtatjuk: a soványság divatja mulóban van.

Előfizető 167. Az emlitett csillagjós cimével nem szolgálhatunk.

I. S. Minthogy ön Magyarországon kötelezte magát vámőri szolgálatra, ott mint katonaszökevényt tartják nyilván. A legcélszerübb tehát, ha itt marad és érvényesiti itteni állampolgárságát.

P. A., Szenta. A noviszádi kereskedelmi- és iparkamarához forduljon felvilágositásért.

Kiváncsi. A Petrolin-hajszer megszünteti a hajkorpát és a korai őszülést, a szuboticai Herzl-drogéria állitja elő.

Inczi. Az is résztvehet a Bácsmegyei Napló márciusi sorsolásán, aki a lapot példányonként vásárolja.

R. K., Pacsir. Csak az adós tulajdonát képező ingóságokat vagy ingatlant lehet az adósság fejében lefoglalni. Amennyiben olyan vagyont foglaltak le, ami nem az adósé, igényperrel lehet élni, aminek alapján a biróság feloldja a vagyont a foglalás alól.

Festékes. Forduljon a szuboticai Kurir lap- és könyvterjesztő vállalathoz, amely a kérdezett szakkönyvek dolgában készséggel utba fogja igazitani.

W. L., Wien. Az Eskontna i Pucska Banka beolvadt a horvát Eskontna Bankába. A részvényeket vagy beváltják, darabonként száz dinárért, vagy pedig kicserélik a zagrebi Eskontna Banka részvényeire.

K. I., Bacskopetrovoszelo. A biztositásra nézve még nincs döntés.

Zenész. Nyilvános helyen csak olyan zenészek játszhatnak, akik tagjai az országos zenészegyletnek. A helyi hatóságok ebben csak miniszteri rendeletet hajtanak végre.

S. M. L. A Magyarországra optáltak ittartózkodási határidejének meghosszabbitására még nem történt intézkedés.

Rabok között . . .

Látogatás a szombori fogházban

A fóuri kastélyra emlékeztető, gyönyörüen parkirozott szombori megyeháza mögött fehérre meszelt ódon, külsőségeiben is kifejezően komor épület fekszik. A társadalomtól elkülönitett bünözők szomoru épülete ez: *a szombori ügyészség fogháza.* Vasárnap szokatlanul élénk és mozgalmas a zimankós reggeli órákban az ügyészségi fogház előtti udvar. A »bennlakók« hozzátartozói népes csoportokban várják, hogy a rabokkal beszélgethessenek és átadhassák a hazulról hozott élelmet. Rövid várakozás után megérkezik a szombori ügyészség szimpatikus vezetője: *Kupuszarevics* Mihály dr. államügyész. Engedélyt kérünk tőle, hogy megtekinthessük az ügyészségi fogházat. Az államügyész készséggel tesz eleget az ujságirók kérésének és vele együtt belépünk a rabok épületébe.

Szuronyos fogházőrök, lezárt cellák, erősen rácsozott ablakok, bántó siri csend jelzik: fogházban vagyunk. Egyemeletes épülettömb, közepéből torony nyulik ki. A toronyóra, mely most üti a féltizet. Hirtelen eszembe jut, hányan és hányszor számolták már ennek az órának az ütését várva a szabadulás óráját.

Az államügyész szives kalauzolása mellett kezdjük meg a szombori fogházban látogatásunkat. Sorba kezdjük. Az első hely hová bennünket vezetnek, az orvosi ambulancia. Rend, tisztaság honol benne. Különben nevezetes ez a pár lépéses szoba. Nemrégiben hires foglya volt, ki egyik napról a másikra került ide, a királyi palotának beillő megyeházából: Sztojkov Mózes, Bácsbodrogmegye mindenható alispánja töltötte itt vizsgálati fogságát.

Tovább megyünk, a fogház kórháza a következő cella. Egy asszony fekszik benn az ágyon. Az államügyész atyailag érdeklődik, nincs-e kivánsága, panasza? Fázik. Kéri az ügyészt, hogy fütsenek. A fogházfelügyelő az államügyész utasitására jegyez. Egy órán belül meleg lesz a fogház kórháza.

Bemegyünk a kápolnába, előbb a szerb vallásuak kápolnáját tekintjük meg, majd a katholikusokét. Még a fogházi kápolnán is meglátszik, hogy nem szabad emberek imádkozóhelye. A kis bünösök celláit járjuk sorra, apró lopások, betörések hősei vannak itt egy cellában. Nem először kerültek ide és ki tudja, talán nem is utoljára. A női bünözőkhöz érünk. Szerbek, németek, magyarok. Itt nincs kisebbségi kérdés, egyformán rabok a különböző nációk. Egy 17 éves nőre hivja fel az államügyész figyelmünket, notórius bünös, vagy tizedszer van már itt. A következő cellában katonásan jelentkezik a »szobaparancsnok.« Létszámot jelent, vagy tizen sorakoznak mögötte. Nem sulyosan elitéltek, kisebb bünösök, egykét »mázsások« és pár hónaposak. A mázsa szó itt évet jelent.

A földszintről az emeletre megyünk a »nehéz fiuk« közé. Az államügyész előre bejelenti, hogy most aztán jönnek a nagy bünösök. Első cella az emeleten egy szombori »hochem«-é. Még vizsgálati fogságban van csak, biztos a rehabilitációjában, ezért ugy üdvözöl bennünket, mint ismerősöket, kik direkt az ő kedvéért jöttünk ide látogatóba. Az ügyész megkérdi: van-e kivánsága, panasza? Fölényesen német biccent fejével.

A 25-ös számu cella ajtaja nyilik, Kupuszarevics államügyész fegyveres fogházőrrel és a fogházfelügyelővel lép be. Itt vagyunk a legsötétebbek, a gyilkosok, az embervértő szennyeskezűek között. Sorban állnak. *Gyurkov, Pető, Horvát* és *Vlak.* Gyurkov az anyósát ölte meg. Előrehajló homloka, sötét kicsiny szemei, hegyes álla, született gonosztevő tipusa, aki talán nem is haragudott az anyósára. Pető Imre még klasszikusabb példány. Gorillára emlékeztető homloka, erősen tetult nézése, a lelki és testi degeneráltságot hirdető nyeregorra, zavaros szemei az országutak rémét idézi föl bennünk. Valóban: felugrott egy kocsira és agyonszurta a szegény kocsist pár dinárért. Életfogytiglani lakó marad a börtönben, legközelebb már Mitrovicán fogyasztja a levegőt. Horvát kicsiny, duzzadt ajka első tekintetre is elárulja a gyilkost. A legjellegzetesebb alak mégis Vlak Sándor. Egy egész szállásnépet gyilkolt le 1918-ban, a gazdag *Szerenics* Antalt és familiáját irtotta ki cinkostársaival. 1924-ig lógott álnéven, mikor *Martinovics* szombori főkapitányhelyettes egy más ügyben elfogta és ráismert. Kötél vár reá és jellemző, hogy a börtönben sem tört meg. Mikor az ügyész kérdezi, miért van itt, a világért sem árulja el tettét. — »*gyanusitottnak*« mondja, — egész különösen hangzik — még jogerősen életfogytiglan elitélt rabok sem árulják el, miért ülnek a cellában. Egyik azt mondja, hogy »egy kis veszekedésbe keveredett«, a másik meg »halálozás« miatt került a négy fal közé.

A fiatalkoruak cellájában megint sulyos elitéltekre találunk. Egyik gyilkosság miatt, a másik rablás miatt, a harmadik nagyobb lopásért és betörésért, a negyedik gyilkosság kisérlete miatt tölti büntetését.

Az emeletről megint a földszintre kerülünk, megnézzük a kosárfonót, a seprükészitőt. Vasárnap van, ilyenkor a rabok sem dolgoznak, de a műhelyeken meglátszik a komoly munka nyoma. A konyhában katonásan jelentkeznek a szakácsok, kik szintén a rabokból kerülnek ki. Minden parancs vagy kérdezés nélkül a kezüket mutatják az ügyésznek, mert mindenkor megköveteli, hogy tiszta kézzel főzzenek. Gulyás föl egy nagy bográcsban. Izletes illattal párolog. A fehér szakácsruhában levő rabok főztjét bátran meg lehet izlelni. Egyik asztalon a kenyéradagok fekszenek. Félkilót kapnak azok, akik nem dolgoznak, negyedkiló »zulag« jár a dolgozóknak. A kenyeret finom, fehér buzalisztből sütötték.

Utoljára az »intellektuellek« szobájába látogatunk be. Ezeknek van a legjobb dolguk. Ők az irodában dolgoznak és a grafológiát meghazudtoló kalligrafikus irással jegyzik a cellák előtt kifüggesztett táblákra a rabok pedigréjét.

Mikor a fogházlátogatást befejeztük, felmegyünk az államügyész szobájába. Kérdésünkre elmondja, hogy 125 rab van itt a szombori fogházban. Az átlagos létszám 120—130. Mindent elkövetnek a rabok sorsának enyhitésére és megjavitására. Nehéz munkát végeznek, négy ügyész helyett csak ketten vannak, ő és *Tyovics* Mladen ügyész. A szombori törvényszék az ország legnagyobb törvényszéke, igy érthető, hogy tul vannak terhelve munkával. A szombori törvényszékhez tartozik a medjumurjei törvényszéki kirendeltség is. Az ott elitélt rabok szintén a szombori fogházban töltik büntetésüket. Ezért a fogház tulzsufoltsága. A rabokra 15 őr felügyel, 2 őrmesterből és egy kulcsárból áll a személyzet és Elbaszarevics István fogházfelügyelő dirigál sok szigorral és megértő emberséggel a fogház lakói felett.

Mikor dél felé elhagyjuk a fogház épületét, az őr feszesen szalutál. A látogatásnak vége, a beszélgetni akarók csoportja is megritkul. Egy fogházőr rabot kisér ki a városba. Boldogan szivja a szabad levegőt.

Mi is, akik csak látogatóban voltunk a szombori fogházban, fellélegzünk, mikor a szombori fogház fehérre meszelt épületét magunk mögött hagyjuk.

(cs. b.)

SAKK

143. számu játszma.

Aljechin — *Marschall*

(Vezércsel.)

1. d2—d4 d7—d5
2. c2—c4 Hg8—f6

A centrumnak ez a feladása nem ajánlatos.

3. c4×d5 Hf6×d5

Előnyösebbnek tünik fel V×d5.

4. e2—e4 Hd5—f6
5. Ff1—d3! e7—e5

Komplikációk előidézését célozza, világos azonban tempó előnnyel elfoglalja a centrumot, amit később nagyon szép nyerésre használ fel.

6. d4×e5 Hf6—g4
7. Hg1—f3

Nagyon merész volna f4, mert sötét Fc5 lépéssel tartósan akadályozná a rövid sáncot és támadáshoz jutna.

7. ... Hb8—c6
8. Fc1—g5 Ff8—e7
9. Fg5×e7 Vd8×e7
10. Hb1—c3 Hc6×e5
11. Hf3×e5 Vd7—e5
12. h2—h3 Hg4—f6
13. Vd1—d2!

A vezér e3 mezőre megy, ahonnan az előnyomulást hathatósan támogatja.

13. ... Fc8—d7
14. Vd2—e3! Fd7—c6
15. O—O O—O
16. f2—f4 Ve5—e6
17. e4—e5! Bf8—e8
18. Bh1—e1 Ba8—d8
19. f4—f5! Ve6—e7
20. Ve3—g5 Hf6—d5
21. f5—f6 Ve7—f8
22. Fd3—c4 Hd5×c3
23. Bd1×d8 Be8×d8
24. f6×g7 Hc3×a2+
25. Kc1—b1

Vesztésre vezetve F×a2??

25. ... Vf8—e8
26. e5—e6!! Fc6—e4+
27. Kb1—a1 f7—f5
28. e6—e7+ Bd8—d5
29. Vg5—f6 Ve8—f7
30. e7—e8 V+ és két lépésben matt.

139. számu feladvány.

Anderssentől

Sötét: Kc4, gy: e5 (2).

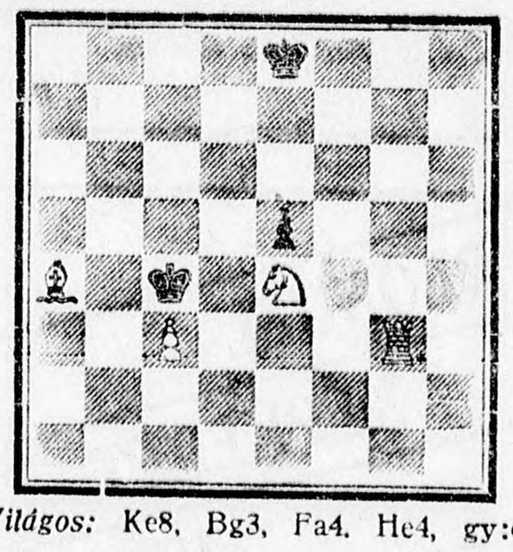

Világos: Ke8, Bg3, Fa4, He4, gy:c3 (5).

Világos indul és 3 lépésben mattot ad.

MEGFEJTÉSEK.

A 138. számu feladvány helyes megfejtését eddig Ortmann Fidél, Osijek, küldte be.

FELHIVOM FIGYELMÉT!

versenyképes áraimra, 12 kirakatomban elhelyezett prima

ÜVEG ÉS PORCELLÁN

áruimra, a Kr. Aleksandra ul. 7. (kapu alatt) valamint a főüzletben, Žitni trg 15

A legelőnyösebb kiszolgálás!

Óriási választék! 10278

HERMANN LÖWENBERG NOVISAD,

üveg és porcellán nagykereskedés, Žitni trg 15

Szótag-keresztsorosrejtvény

A szótag-keresztsorosrejtvényt, ugyanazon szabály szerint fejtjük meg, mint a rendes keresztrejtvényt. Itt azonban egy kockába nem egy betűt, hanem egy szótagot irunk. A szavak a helyesirás szabályai szerint bontandók fel szótagokra. — Pl.: kö-kör-csin, ha-la-dás, i-gaz-mon-dás stb.

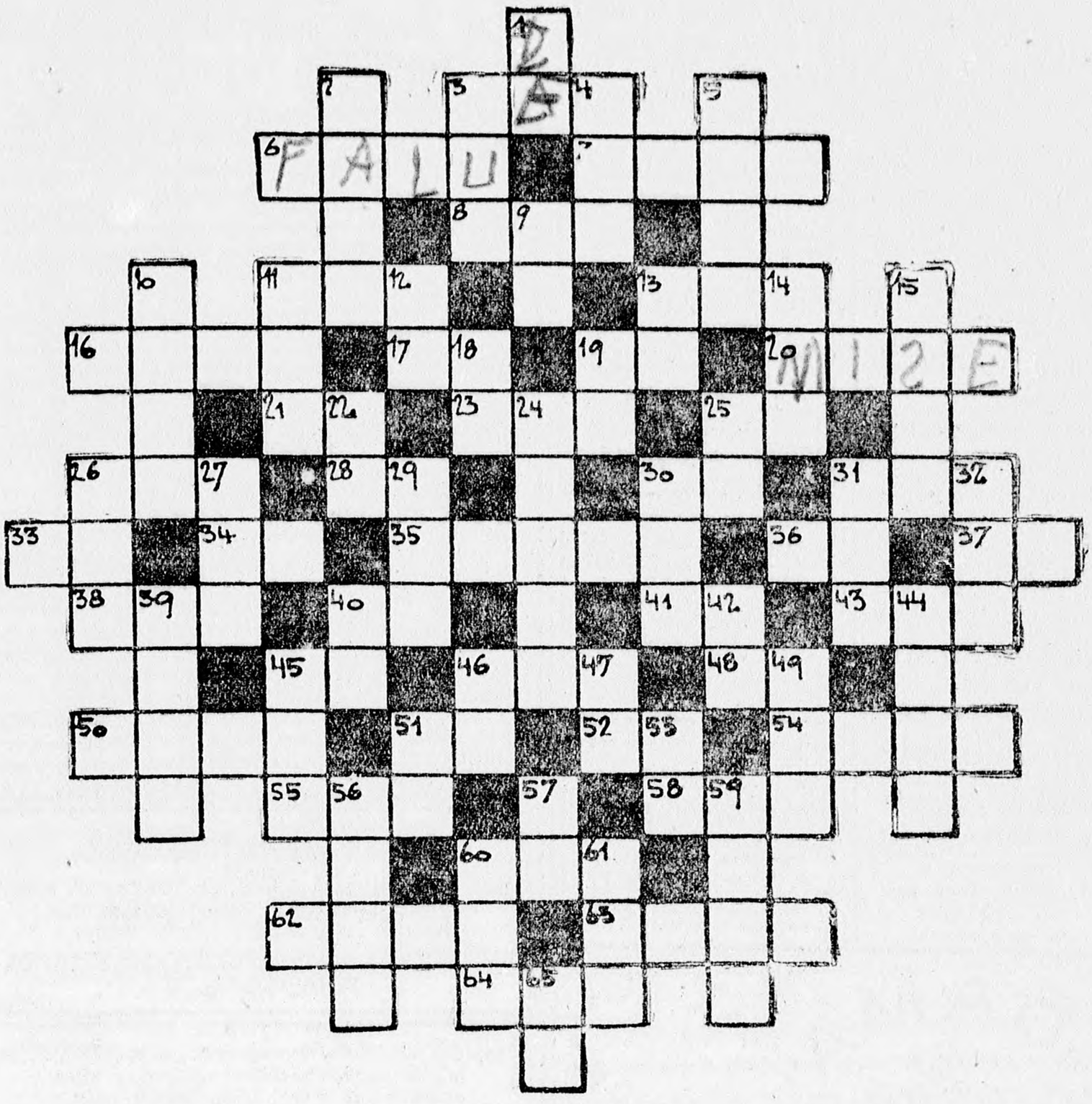

Vizszintes:

3. Igy hivják a ferde tornyot
6. Kisebb várost hivnak igy
7. Elkorcsosult — más szóval
8. Drágakő, melynek a felszinen valamely kép van kivésve
11. Zamat, illat — más szóval
13. Akivel harcban állunk
16. Hires olasz szabadsághős
17. Nagyanyáink ezen szötték a vásznat
19. Árpádházi király
20. Egyházi szertartás idegen szóval
21. A világtörténelem egyik szaka
23. A katonakürtös fujja
25. Narkotizálásnál használják
26. Ilyen gyürüt ad a fiu a lánynak
28. A képviselőházban fontos tisztség
30. Kicsinyitő képzők
31. Aki nem jár biztosan
33. Ilyen rózsa is van, illata bódító
34. Sváb női név
35. Az első utazó, aki Tibetet felkutatta
36. Kocsi-ut szélén van
37. Háziállat becézve
38. Valódi, tényleges, ésszerü — közhasználatu szóval
40. Ilyen bor az egri bikavér is
41. = Részlet
43. Kémiai elem
45. Mikor még a bajusz divatban volt, ezt az igét is sokat használták
46. Estély idegen nyelven
48. Ostoba szinonimája
50. Kis gyerekek étele
51. Kivánság szinonimája
52. Török édesség
54. Megrögzött más szóval
55. Igy hivják a katonaságnál még be nem tanitott lovakat
58. A középkorban ide zárták az erkölcstelen nőket
60. Detronizált portugál király
62. Tejeskofákat hivják igy
63. Költői müfaj
64. Égetett cukorfajta

Függőleges:

1. Kalászos növény
2. Határmegállapitásnál használják
3. Női név, hires gyermekmese hősnője
4. Gondolat, ötlet, más szóval
5. A tenger sok helyen ilyen
9. Gyerekek öröme
10. Szólásmód. Hiábavaló beszédre mondják
11. Igy bucsuzik az olasz barátjától
12. Ilyen verőket látunk aratáskor
13. Német folyó
14. Ennyi erős bortól is be lehet rugni
15. A szocialista pártnak sok van
18. Kicsinyitett férfinév
19. Kiméletlenül behajtják
22. Sok beteget találunk itt
24. Tartomány Afrikában
25. Földmüves szerszám
26. Szórakozóhely
27. Csatorna más szóval
29. Pestmegyei nagyközség
30. A kereskedelem és az ipar érdekeit szolgálja
31. Ilyen fenyő is van
32. Kémiai elem
39. Elemzés — idegen szóval
40. Itató edény
42. Ami szent, ami sérthetetlenre mondják
44. Az inas ruhája idegen szóval
45. Vigyázz, ne legyen sok adósságod, mert ilyenre vetköztetnek.
46. Aztán elhagyja aikadat a ...
47. Ilyen iskola is van
49. Az iskolát is igy hivják
51. Költői müfaj
53. Régi ürmérték
56. Leonardo hires festménye
57. Perben fontos a vallomása
59. Nemesen gondolkozó és viselkedő emberre mondiák
60. Molnár Ferenc »Liliomá«-nak egyik nőalakja
61. Ellop envhén kifejezve
65. A róka ilyen

A legszebb női bundák
és szőrme dolmanok legolcsóbban beszerezhetők
Návay István és Kopilovits Balázsnál
Subotica, Somborski put 2
Mikádó kabátok bélelése 350 dinártól feljebb 8688

Rejtvény.

A mult vasárnapi számban közölt rejtvény helyes megfejtése:

„Nyakatekert"

Helyesen fejtették meg 82-en. Könyvjutalmat nyertek: 1. Borsódi Ferenc Vel. Bečkerek, Sv. Markovića ulica. 2. Hős. Gyula Debeljača. 3. Schmidt Pipi, Vel. Kikinda. 4. Klein Bözsi Vel. Bečkerek Brig Ristića 41. 5. Szücs Lászlóné Novi Szivac. 6. Rudics Mária Subotica, Radekova ulica 7.

Rejtettkép.

Hol van az elrejtett táncos?

A mult vasárnapi számban közölt rejtettképen a hatytyut megtalálták 138-an.

Az első dijat, a nagyitott fényképet Herzog Margit Vel. Bečkerek, Skerlićeva ul. 2. nyerte meg, aki küldjön be egy fényképet a kiadóba.

A második dijat, egy monogramot tiz különböző fazonban, a hozzávaló dörzsölővel, Leopold Sámuel sentai üzletéből, Grünwald Aranka Subotica nyerte meg, aki szíveskedjék velünk közölni, hogy milyen névre óhajtja a monogramot.

A harmadik dijat, egy doboz valódi Astra körömlakkot, Nagy Bertalan suboticai gyógyszertárából, Vass Ilonka Nova Kanjiža nyerte meg, aki küldjön 10 dinár portóköltséget a kiadóhivatalba.

Keresztsoros rejtvény

A mult vasárnapi számban közölt keresztsoros rejtvény megfejtése:

Vizszintes: 1. Bek, 4. Gioliti, 8. Lantenis, 10. Ark, 11 Éle, 12. Spaa, 13. Dans, 15. Tus, 16. Ant, 18. Mez, 19. Elsas, 21. Furia, 22. N. P. (Nansen Pater), 23. Is, 24. Tág, 27. Ost, 29. Hám, 31. Ama, 32. Szó, 33. Emi, 34. Elő, 35. Eri, 36. No, 37. Ime, 39. B. T. 40. Paletta, 43. Elnéz, 44. Ost., 45. Ita, 47. MTK, 48. Ahá, 49. Mac, 50. Ful, 52. Age, 53. U.S.A. 54. Nán, 55. Agy, 56. Nobel.

Függőleges: 1. Bot, 2. Elegans, 3. Kin, 4. Garas, 5 Inka, 6. Tiéd, 7. Islam, 8. Lapu, 9. Zene, 12. Staféta, 14 Szalámi, 16. Alapos, 17. Tanitó, 19. Ein, 20. Sós, 25 Amen, 26. Galop, 28. Szemenszedett hazugság, 29. Herba, 30. Amit, 37. Illó, 38. Etet, 41. Ae, 42. T. Z. (Thury Zoltán), 45. Imam, 46. Akác, 50. Fauna, 47. Leány.

Helyesen megfejtették 112-en. Könyvjutalmat nyertek: Mara Živanović Novisad, Paš ćeva ul. 16. Kristály István Padej, Bánát. Hütter Klári Subotica, Bene Sudarevićeva ul. Holstein György V. Bečkerek, Pašićeva ul. 16. Gálffy Ottila Subotica.

TÜKÖR-
BORITÓ MUHELY
Toilett, szekrény, kézi, egyszerű és
CSISZOLT
tükröket készit, rongált és vakult tükrök
JAVITASÁT és ÜVEGCSISZOLÓ
munkát vállal mérsékelt áron
DROBAC SZIMA
VEL.-BECSKEREK
(a szerb templom mellett) 4209

Graham kenyér
gyomor- és cukorbajosoknak, naponta friss
karlsbadi kétszersült
kapható 8216
MAYER ALFRED
villanyerőre berendezett üzemében
Subotica Kalasiskola mellett

Fiatal füszer- és vegyesárusegéd
szerb, magyar nyelvtudással azonnali belépésre teljes ellátással
felvetetik
TREUER FERENC
TEMERIN 10203

Jelzálogkölcsönt
bármily összeg erejéig, olcsó kamat mellett hosszabb időre közvetit
BÖMCHES EMIL
közv. irodája, Bačka Topola. 10205

SZÜCS, SZŐRME-
ÁRUHÁZ
NETTEL és FARKAS
Kr. Petra 27. NOVISAD Telefon 187.
Központ: WIEN
a legnagyobb választék kész női- és férfi szőrmekabát, valamint nyers szőrmeáruban, a legolcsóbbtól a legfinomabbig.
NAGYBAN KICSINYBEN
9432

Az Ön kocsija 1926

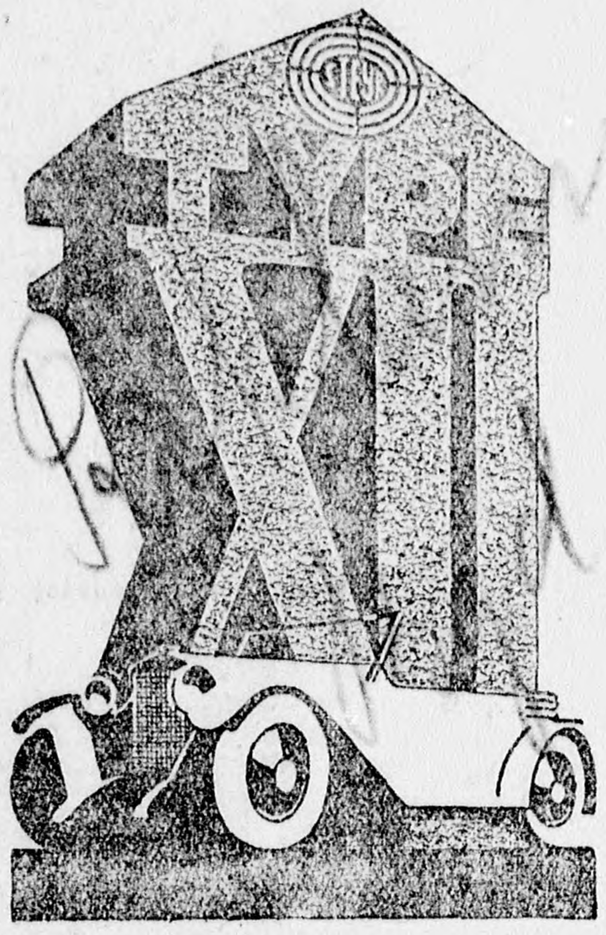

$^{6}/_{30}$ *PS — 1 $^{1}/_{2}$ liter henger*

„STYERWERKE“ VEZÉR-KÉPVISELETE

Ferrum D. D. BEOGRAD Skopljanska 18. ZAGREB Mažuranićev trg 3|a.

10-48

MEGJELENTEK A

Minerva Naptárak

1926-ra

Vajdasági Magyar Naptár
Jézus Szent Szive Naptár
Gazdák Naptára
Petőfi Naptár
Kis Naptár

Minden naptárban kalendárium, római katholikus protestáns és görögkeleti ünnepek, izraelita naptár, az ünnepnapok vörösbetüvel való feltüntetése-katholikus, protestáns és pravoszláv vasárnapi zsoltárok feltüntetése, a nap kelte és nyugta, a hold kelte és nyugta, a hold járása, megbizható időjóslás, verses százesztendős jövendőmondó, az 1926. év csillagászati és kortani jellemzése, az ünnepek dátuma, az állami ünnepek, iskolai szünetek, a nap és holdfogyatkozás, a bolygók és az uralkodó bolygó járásának magyarázata, a névnapok betüsoros jegyzéke, pontos vásári jegyzék. A naptárak szines, mélynyomásu, művészi kemény fedőlappal vannak ellátva.

Naptáraink szétküldése csak viszonteladók részére már megkezdődött s a rendeléseket a beérkezés sorrendjében expediáljuk.

SIESSEN MEGRENDELÉST TENNI!

MINERVA NYOMDA R. T.
SUBOTICA

AKÁC és TÖLGY KOMLÓRUD
AKÁC és KÖRIS BOGNÁRFA
AKÁC SZŐLLŐKARÓ
minden mennyiségben,
jutányos árban szállit prompt
KISS PÁL és Tsa cég, SOMBOR
Telefon 233. — Sürgönycim: KISSKOMP.

10072

MALOM-BERENDEZÉSEKET
Hoffherr-Schrantz-Clayton-Shuttleworth Rt. gyártmányát
Német és osztrák gyártmányu Diesel és gyujtó golyós
NYERSOLAJ-MOTOROKAT
Asztalos és bognár
SZERSZÁMGÉPEKET
MOTOROS EKÉKET
Trstenik—Dubljei gyártmányu
MALOMKÖVEKET
szállit a legjobb minőségben versenyképes árban és kedvező feltételek mellett a képviselet
KOSTA BÜRGER
Veliki-Bečkerek.
6042

Uj női fodrász reklámárai:
Ondolálás Din. 10.—
Fejmosás Din. 10.—
Manikürözés Din. 8.—
Hajvágás Din. 8.—
Hajfestés Din. 80-140
Samojlo Krnajac
Paja Kujundžića ul. 3.
964

Supr.
FARKAS ANDRÁS
KÁRPITOS - DISZITŐ tapétázási vállalat
SUBOTICA
Cara Dušana ulica 5. szám
Vas Ádám mellett
Tanonc felvétetik.
8204

Kereskedők figyelmébe!
KARÁCSONYFA DISZEK
KARÁCSONYI és UJÉVI KÉPESLAPOK
KARÁCSONYI PAPIRÁRU
1926-os FALI REKLÁMNAPTÁRAK
továbbá mindennemü papiráru, iskola- és irószer a legnagyobb választékban
RUDOLF POLAČEK
ZAGREB, I.
papirnagykereskedés és képeslapkiadó
Jurišićeva ul. 24
Postafiók 34
Kérjen árjegyzéket
10273

Plisszirozás legszebben
Gombbevonás leggyorsabban
Gépajour legolcsóbban készül
S. AD. ENGL
varrógépüzletben
Rudics-utca sarok
9869

Vizsgázott
stabil-gépész
12 évi gyakorlat al állást változtatna. Malom és téglagyári üzemekben teljes jártassággal bir. Ajánlatokat „BEGA“ hirdető, Veliki-Bečkerek továbbit. 10146

„DAMA“ FEHÉRNEMUSZALON

Felhivjuk a hölgyek figyelmét a nálunk készült fehérnemükre.

Készitünk saját, vagy hozott anyagból: intézeti és menyasszonyi kelengyéket, garniturákat stb. a legszebb és legizlésesebb kézimunkával; azsur, tüazsur, filétirré és himzésekkel

Tolstojeva (Ódor) ul. 21. sz. alatt

Keresünk azonnali belépésre perfekt gyors- és gépiró német levelező
tisztviselőt esetleg tisztviselőnőt
Ajánlatokat a fizetési igény megjelölésével „Nagyobb vidéki gabonacég“ jeligére a kiadóhivatalba kérünk
10258

Győződjék meg róla, hogy
olcsóbban
kap I-a keményfa hálószobát bármilyen festettnél is.
ERDÉLYI ANTAL
lakásberendezési vállalatánál Subotica IV., Sudarevićeva ul. 4 sz.

BÜKKHASAB
házhoz szállitva 100 kg 36·— din., apritva 100 kg 42·— din. bécsi diókoksz 100 kg 100·— din. I-a ritányi kovácsszén a legolcsóbb napi áron, kerítéshez tölgyfaoszlop minden nagyságban olcsón kapható. — Mindennemü fuvarozást olcsón vállal.
RADOMIR PALJIĆ, SUBOTICA
Telefon 839. Teherpályaudvar. Telefon 839.
10077

Irodafőnök

a gabona és lisztszakmából, perfekt könyvelő és levelező, diszpozicióképes, zagrebi exportcég részére m előbbi belépésre kerestetik. Az á lás prokurával és megfelelő jövedelemmel van egybekötve. Ambiciózus, tehetséges, nőtlen, 30 éven aluli reflektánsok küld ék be kimeritő ajánlatoikat referenciákkal és fényképpel a Zagreber Tagblatt kiadóhivatalába 6562 sz. alatt.
10274

Füzőkülönlegességek
toilett füzők elsőrendü drillből már 250 dinártól, a legkényesebb igényeket is kielégitő selyem füzők legszebb kiviteliben 400 dinártól kezdve
DIMITRIJEVICS JULISKA FÜZŐTERME SUBOTICA
Skotus Viator ul. 10
412

Szeplők, májfoltok, pörsenések, arcbőrhámlás és minden egyéb arcbőrtisztátlanság ellen ezidőszerint a legjobban bevált szer a
CREME DARUVARY
megőrzi az arcbőr lágyságát, rugalmasságát és üdeségét. Kapható a készitőnél
BLUM GYÓGYSZERTÁR, SUBOTICA
VISZONTELADÓK:
Stara-Moravica: Kapornyai Illés. **Horgoš:** Pintér József. **Vel.-Kikinda:** Danič István. **St.-Kanjiža:** özv. Strauss Mihályné. **Temerin:** Péter Mátyás. **Petrovac:** Kisgeczi János. **Ilok:** Óvári Péter. **Pašičevo:** Roginer István. **Žabalj:** Jankovič Veselin. **Kovin:** Mita Penda. **Bajmok:** Braun György. **Martonoš:** Abramović Svetozar. **Beli Monastir:** Ignjatovič Stojan. **N.-Kanjiža:** Brojičin Mirko. **Alibunar:** Stein Emmanuel. **Stanišić:** Kass Rudolf. **Jaša Tomić:** Kahnan drogeria.
9868

Dr. Farkić

magángyógyintézete BEOGRAD
Az összes segédeszközökkel felszerelve

Idegbajok, neuraszténia, hisztéria, epilepsia, sifilitikus megbetegedések, benulások.
Sebészeti-ortopéd megbetegedések, sérülések, csont- és izomtuberkolózis, hátgerincgörbületek, merevedések, veleszületett vagy szerzett testi hibák kezelésére.
Felveszünk kezelésre azonkívül
reumatikus, cukros, vérszegény és akcefulás betegeket
Hydrotherapia, elektrotherapia, masszázs, meleg levegő, besugárzások, (mesterséges magassági nap) Fangopakelások (pöstyéni iszap) mediko-mechanika
Vezető orvosok: **Dr. H. Klein,** idegorvos
Dr. C. Kajon, ortopéd sebész
Penzióárak: Külön szoba 150 dinár, 2 vagy 3 ágyas szoba 120 dinár napontá.
Felvilágositással szolgál az Intézet Beogradban, Knez Mihajlova venac 23, a Kalimegdannal szemben. Telefon 5-89.
9878

AUTÓJAVITÓ-MÜHELY
BÉRBEADÓ VAGY ELADÓ

az összes speciális szerszámokkal, villamosárammal berendezve, valamint autogarage 10 autó részére, lakással, irodával és telefonnal. Átvehető azonnal. A műhely és a telep Novisadon, villamos megálló mellett, a vasutállomástól mintegy 2 percnyire, a főutvonalon fekszik. Ugyanott egy teherautó, 3½ tonnás, majdnem teljesen uj, „Perl“ márka, eladó.

Érdeklődni lehet
Schmolka hirdetőirodában Novisad, Futoški put 2.
9885

Autókeréklánc

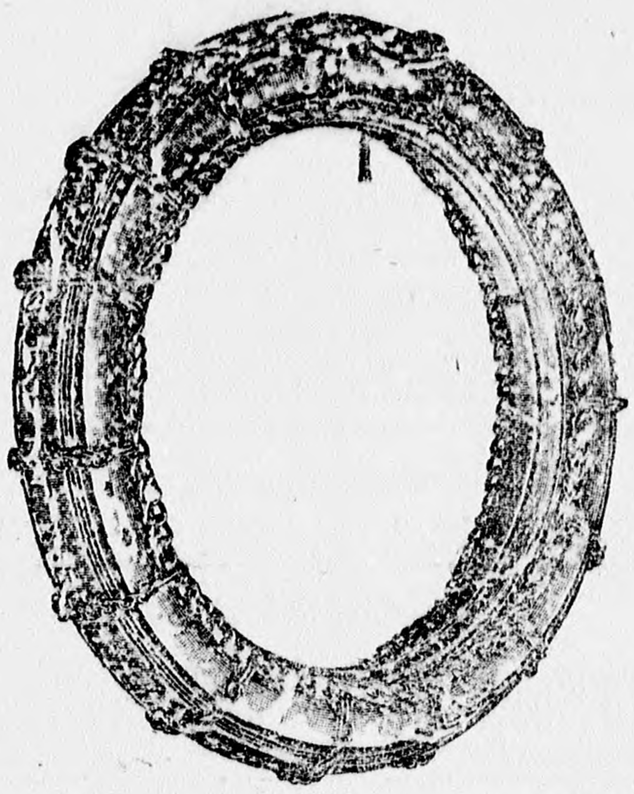

mindenféle méretben szállitja

PIUKOVIĆ & Comp.

SUBOTICA

I., Sudarevićeva ul. 21.

10193

Legszebb és legalkalmasabb ajándék

KRALJEVBREGI PINCESZET és PEZSGŐGYÁR

gyártmányainak megismertetésére a karácsonyi és ujévi ünnepekre kiváló és elismert gyártmányait tartalmazó

REKLÁMLÁDÁKAT

küld szét, hogy ezáltal az ünnepekre mindenki a legfinomabb italokkal láthassa el magát rendkivül olcsó áron

1. sz. láda 3 palack Révérence Kraljevbreg pezsgő
4 „ Vin de table asztali bor
2 „ Eaux de vie cognac
Ára 320 dinár.

2. sz. láda 3 üveg Moreoto Gris Rouge pezsgő
4 „ R. Rizling asztali bor
1 „ Eaux de vie cognac
Ára 360 dinár

3. sz. láda 2 palack Plant d' ore pezsgő
2 „ Petit noir „
3 „ R. Rizling asztali bor
3 „ Grain Bourgond asztali bor
1 „ Eaux de vie cognac
Ára 550 dinár

ládával és csomagolással együtt, a pénz előzetes beküldése vagy utánvét eltenében
A rendelésné kérjük a ládasz mot megadni

Levélcim: **PEZSGŐGYÁR, KRALJEVBREG** (Bácska)

Minden reklámnál hangosabban beszélnek az alábbi árak!

A mai olcsóság mellett is meglepő árleszállitás!

Ftnom velour kabát bélelve . .	800 din.-tól feljebb
Ugyanez szőrme gallérral és manchettával	1000 „ „
Legfinomabb posztókabátok . .	1200—1500 Din.
„ „ szőrmézve	1400—16.0 „
Plüsskapátok selyembrokáttal bélelve	1600 „
„ „ szőrmegallér és manchettával	1800—2000 „

Elsőrendü szabás és kiállitás! Eredeti bécsi és párisi modellek! Óriási raktár szőrmebundákban, szövet-, selyem- és estélyi-ruhákban, bluzokban. Kötött mellények és pull-owerek a legfinomabb minőségben. Külön mérték utáni osztály!

Hegyi Fülöp

női konfekció áruháza

Subotica, Kralja Aleksandra ulica 7.

9353

Tisztviselőnőt

perfekt magyar-német-szerb, keres azonnalra helybeli nagy iparvállalat. — Részletes ajánlatokat „Gyakorlott munkaerő“ jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 10141

Minden vevő, aki 500 dinár összegben vásárol

ingyen kap 3 méter vásznat

Árainkat 50%-kal leszállitottuk

Figyelje meg olcsó árainkat és áruink kiváló minőségét

Vászonokkázió

75 cm széles kitünő mosó, erős vászon	11.50 D.
80 cm legfinomabb cseh áru, Herm. Pollack gyártmány	13.50 D.
160 cm. lepedővászon, legkiválóbb minőség	40.— D.
Tiszta len, damaszt törölköző	25.— D.
Damasztabrosz, legfinomabb, jó mosó	75.— D.

Braća Lőwy, Subotica

Jelačićeva ulica 5.

Kiskápolna mellett

Ügyeljen a holnapi lapban megjelenő SZÖVETOKKÁZIÓ HIRDETÉSÜNKRE

10158/s

CERTUS HIDEGENYVIPAR

Berlin-Hamburg-Drezda

Vajdasági vezérképviselője:

PRANDELL RUDOLF ÉS FIA

Veliki-Bečkerek, Aleksandrova (Fő) ucca

Certus hideg enyvpor a jelenkor legjobb enyve, minden tekintetben felülmulja a táblaenyvet.

Certus kötőereje a legnagyobb és abszolut vizálló.

Certus nem szárad idő előtt, nagy felületeket csak ezzel lehet jól enyvezni.

Certus hideg vizben oldható, a fát sem kell enyvezéshez melegíteni. Fűtőanyagot takarit meg.

Certus minden kulturállamban kiszoritja a táblaenyvet, mert előnyeit a modern ipar felismerte.

Certus asztalos-, esztergályos-, butorüzemekben, vagongyárakban nélkülözhetetlen.

Certus az egyetlen enyv, melyet repülőgépek, folyami és tengeri hajók épitésénél használnak.

Certus mint erős és vizálló enyv a legjobb minden épület és butorasztalos enyvezésénél is.

Certus használata a leggazdaságosabb, — 1 kg porból 3 kg enyvmassza! Fűtőanyag nem kell.

Saját érdekében próbálja meg és mindig CERTUS-t fog használni.

8530

GYAKORLOTT UTAZÓ

bevezetett gyarmat, lakk és festék nagykereskedelmi cég részére a Bánát és Bácska részére felvétetik. Ajánlatok az eddigi müködés és fizetési igények megjelölésével „REPREZENTÁLÓ“ jelige alatt e lap kiadóhivatalába intézendők.

10246

FIGYELEM! FIGYELEM

MODERN

ujonnan renovált étterem és sörcsarnok

„MANJIK“ 10151

kitünő ételek és italok. — Figyelmes kiszolgálás
Legjobb és legolcsóbb étterem.

PANČEVO, VOJVODA PUTNIKA 18.

Esténként hangverseny
Igazgató BRÜLL I., a Beograd szálló volt tulajdonosa

Az 50.000 dináros

jutalmat mulasztja el, ha ezt a hirdetést nem olvassa

Parfőm különlegességeink megismertetésére, karácsonyi reklámárusitásra határoztuk el magunkat, amely december 27-ig tart. A parfümárusitást sorsjátékkal kötjük össze a következő módon:

1 doboz 6 üveg

különböző „ODEON“ parfőm

65 dinárért (90 dinár helyett)

Azoknak, akik ezen reklámvásárlásban részt vesznek 60 nagy jutalmat osztunk szét, amelyek a nyerő kivánságára készpénzben is kifizettetnek és pedig:

1 jutalom	50.000 dinár értékben
2 jutalom egyenként	10.000 dinár értékben
4 jutalom egyenként	5.000 dinár értékben
2 jutalom egyenként	2.000 dinár értékben
10 jutalom egyenként	1.000 dinár értékben
41 jutalom egyenként	500 dinár értékben

A karácsonyi reklám kiárusitáson résztvehet mindenki aki postautalványon vagy pénzeslevélben 65 dinár cimünkre beküld, melyért 6 üveg külömböző **ODEON** parfőmöt bérmentve megkapja. Mi minden küldeményhez csatolunk egy sorszámmal ellátott nyeremény elosztási tervezetet és minden résztvevő ezzel a számmal a sorsjátékban résztvesz.

Az első 15.000 rendelőnek 5.000 külön jutalmat is adunk

450.000 dinár összértékben

és igy a fenti nyeremények kimeritéséig átlagban minden **harmadik rendelő** külön jutalomban részesül és azonkivül szerencsés esetben valamely nagy nyereményt is megkaphatja, melynek értéke 50.000 dinár
Minthogy a külön jutalmak száma korlátozva van és az első napokban a rendeléseknél nagy torlódásra lehet számitani, mindenkinek érdeke, hogy a rendelését azonnal küldje be.

„ODEON“

KOZMETIKAI CIKKEK és PARFŐMGYÁR

LJUBLJANA, Vegova ulica 37.

10108

BRAUN MARCEL

TELEFON 106. VELIKI-BEČKEREK TELEFON 106.

mint szerződéses képviselet, gyári áron azonnali szállitásra ajánl:

eredeti Hofherr-Schrantz 4 és 6 lyuku morzsolót petroleummotorral,

kukoricadarálót, vetőgépet, nyersolajtraktort.

Eredeti Mc Cormick 10/20 és 15/30 HP nyersolajtraktort,

3 és 6 HP petroleummotort.

BENZIN — PETROLEUM — GÉPOLAJ

SECK HOFHERR féle „ MALOMGÉPEK

9349

Értesités

A n. é. közönségnek ezuton adom szives tudomására, hogy férfi szabó üzletemet Sokolska-ulica 1. szám alól **Vilsonova ulica 20. szám alá** a Főpósta és Vörösökör iskolával szemben (Lepedát-ház) áthelyeztem és annak vezetését **Csaba** fiamnak, aki tőlem elsajátitott tudását Londonban szerzett tapasztalataival gazdagitva, az üzletet a régi cég alatt vezeti tovább.

Kérem nagyrabecsült rendelőimet, hogy velem szemben tanusitott pártfogásukat Csaba fiamnál is fenntartani sziveskedjenek. Tisztelettel

9961 **Nánay Mihály**

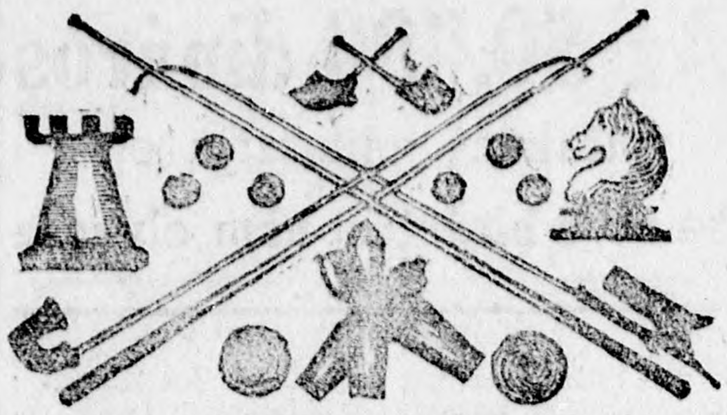

ÉRTESITÉS.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy 30 éve fennálló üzletemet és esztergályos mühelyemet saját házamba B ne Sudarevićeva ulica 3[illegible]. sz alá helyeztem át. Ez alkalommal fölhivom b. figyelmét áruim megtekintésére és saját készitményü esztergált munkáimra.

Ugymint: Tajték pipa, pipaszár, tajték szipka, borostyán, dákók, billiárd golyók, elefántcsont golyók u. m. imitáció golyó, teke és teke-babák, lignum santum, sakk, dominó, dákóbőr, kréta, rézkapszli, csapok stb. stb.

A nagyérdemü közönség további szives pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

10256 **Özv. Gerber Jakabné**

Fiat — Torino

a vilag márka

Vojvodina részére a legkedveltebb és legpraktikusabb kocsik. 4 és 6 üléses legujabb typusok állandóan raktáron és megtekintésre kiállitva.

„AUTOMOBILIA"

Fiat garageban, Subotica, Skadarska ul. 7. Vojvodina képviseletnél.

Telefon: 151.

Az összes Fiat alkatrészek nagy raktára. A legujabb autófelszerelési cikkek mélyen leszállitott áron.

Modern javitómühely!

8295

Legelőnyösebben ajánlok:

FELTÖRT DIÓT
DIÓT
MANDULÁT
MOGYORÓT
JÁNOSKENYERET
LEKVÁRT

továbbá az összes füszer- és csemegeárukat, kül- és belföldi pezsgőket, likőröket nagyban és kicsinyben.

Nagy raktár Litke For England De Lossy és Bouvier pezsgőkben

Róza Schäffer

Subotica

VII., Pašićeva ulica 7. szám

10178

Elsőrendü
préselt anyaszéna
muhar
takarmány
és alomszalma

jutányos áron kapható

Telefon 182 és 239. **Szénatelep**

10117

Főképviselőt keres

Subotica székhellyel a Vojvodinára elsőrendü biztositótársaság a biztositás minden ágára önálló kötvénykiállitási joggal.

Csak képzett és szervezőképes szakemberek, illetőleg bankok vagy nagyvállalatok jöhetnek tekintetbe, akik szervezetük utján a már meglevő organizációt fejleszteni tudják.

Ajánlatokat „ELSŐRENDÜ" jeligére a kiadóba kérünk.

10275

„VESNA" HAJOZASI RESZVENYTARSASAG
SUŠAK

3030

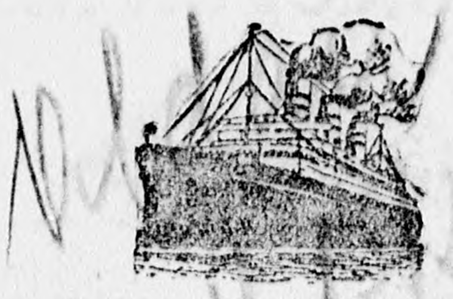

Rendszeres személy és áruforgalom

DEL-AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA

Első szerb hajózási vállalat, melynek hajói hazai kikötőből indulnak. — Bővebb felvilágositással szolgál:

ALDAN SZVETISZLAV vállló üzlete **VELIKA-KIKINDA**

Csak dec. 31-ig! **Csak dec. 31-ig!**

Megkezdődött a

karácsonyi olcsó ékszer árusitás!

Az összes raktáron levő arany, ezüst ékszereket, órákat és china-ezüst disztárgyakat

25%-kal olcsóbban árusitom

ÁDÁM ékszerésznél, Subotica, Rudić ul. 6 (Sugár füszeres ház) 9633

SZALÁMI

elsőrendü

uj áru, teljesen érett

mindenüttkapható

Első horvát szalámi-, füstölthus- és zsiradékgyár

M. Gavrilović-a Sinovi d. d.

Petrinja

Képviselet:

Moser i Wertheim, Novi-Sad

Üzletáthelyezés!

Értesitem a n. é. közönséget hogy szabóságomat

Sokolska ul. 18. 10156

(Bene Sudarevićeva ul. sarok) szám alá helyeztem át ahol raktár készletemből

mélyen leszállitott árban

készitek férfi divatöltönyöket már **Din. 1150-től**, télikabátokat **Dinár 1300-tól** kezdve

Szives támogatást kér

Mándics Pál

uri divatszabó

Uj cserépkályhák

1600 Din.-tól beállitással kaphatók

Átalakitásokat jutányos árban elvállal

Takács Mihály

cserépkályhás

Aleina ulica 2. szám

(Városi zenede mögött)

5047

MICHLER és GLAS

uri- és divatszabók

Subotica, Skotus Viktor 5.

Ajánlják a legujabb őszi és

téli angol szövet

uj ujdonságaikat, amelyek nagy választékban állnak **raktáron.**

8410

Nyersolajos Fordson Traktorok

és

Sak-Pinscher ekék

és mezőgazdasági gépek

Uj és régi tipusu Ford luxus teher-autók

Skoda 6 HP benzinmotorok

Autó-, traktoralkatrészek és felszerelések, autógumik

Nagy autó, traktor gumivulkanizáló mühely

Nyilvános benzin- és olajállomás, petróleum- és nyersolajraktár

AUTOGARAGE

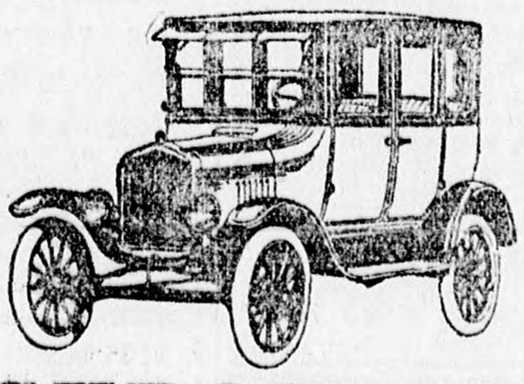

WEIGAND & CO. SUBOTICA

Paje Kujundzića ul. 4. Telefon 447. Lincoln, Ford, Fordson autorizált képviselője

4583

ÓRÁK, ÉKSZEREK,

legolcsóbban, javitások legprecizebben

FIEDORNÁL, Jelačićeva ul. 11.

Tanonc felvétetik.

SZÉP, OLCSÓ PRAKTIKUS

KARÁCSONYI AJÁNDÉK

BŐRDISZMŰÁRUK

rendkivüli nagy választékban

HAMBURG GÉZA

BŐRÖNDÖS 10211

SOMBOR

10197

NE VEGYEN

máshol

karácsonyi ajándékot

csak

KOSZTICS

órás és ékszerésznél

mert **legolcsóbban** ott vásárolhat be és **valódi** ékszert kap.

SUBOTICA, Jelačićeva ulica 5.

Kiskápolna mellett.

ZSÁK! PONYVAI ZSINEGI
SZALAY ÉS TÁRSA
Subotica, Ciril-Metod tér 20 (Lifka mozi mellett). — Ajánl: komlós zsákokat, karpitos cikket és az összes len és juta árut NAGYBAN előnyös áron. KICSINYBEN

Megnyílt 9708
parfümeria „MILA"
Subotica
Vilsonova ul. 16 Fazekas ház
Legnagyobb választék francia parfümökből csomagolva és kimérve, valamint borbély, fodrász és higienikus cikkekből
„MILA" arckrém egyedüli elárusító helye

I-a poros szén,
kétszer mosott szabolcsi
kovács szén,
bécsi koksz,
rostált faszén,
vágott fa
jutányos áron kapható
FRÄNKEL fakereskedés
Subotica
Zmaj Jovin trg 5. Telefon 345.
1013

Ne mulassza el megtekinteni
SPITZER
szücs szőrmeáruháza
Subotica — Sokolska ulica 3
feltünést keltő eredeti divatmodelljeit
szücs- és szőrmeárukban ANGRO és DETAIL

HELMER MIHÁLY
villanyerőre berendezett
reszelővágómühelye
Vel.-Becskerek
Geteova (Német) ulica 40
Vállalja ócska reszelők és ráspolyok ujra felvágását
Szerszámot készít
kőfaragóknak
5961

Horniman és Baker-féle
TEÁK
rumok, likőrök, kekszek és teasü emények, valamint mindenféle csemegeáru legolcsóbb beszerzési forrása
Kőrösi Géza cégnél
Rudić-u 9756

Száraz belet
I. 60 dinár 100 mét.-kint
II. 50 dinár 100 mét.-kint
8560
Sózott vastag szalámi-belet méterenkint 1 és 2 dinárért ajánl:
BÉLIPAR R.-T. Subotica

„LA MODE"
Kalapszalón
Pašićeva ul. 5. I. em.
Olcsó és izléses modell-kalapok
legujabb divat szerint 150 dinártól kezdve kaphatók.
9980

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.
BUDAPEST 56.
Ajánlja elsőrendü, jónevü, ismert gyártmányait:
DIESELMOTOROK LÉGSÜRITŐVEL
DIESELMOTOROK LÉGSÜRITŐ NÉLKÜL
STABILGŐZGÉPEK
FÉLSTABILGŐZGÉPEK
GŐZKAZÁNOK
Mérsékelt árak. Kedvező fizetési feltételek.
Rövid szállitási határidő. Dijtalan mérnöklátogatás.
Azonnali részletes felvilágositással szolgál
SOMOGYI LÁSZLÓ okl. épészmérnök
Subotica, Kralja Aleksandra ulica 15
333

Kevéssé használt,
40 lóerős, a győri vagongyárban készült, „Rába" jegyü
benzin motoreke
5 ekevassal, automatikus átváltással, szabadkézből eladó. Megtekinthető: Beograd, Strabinjića bana 26.
„Soko" gyár. Kérdezősködések:
LAZAREVIĆ
Karadjordjevićeva ul. 69.
10282

10233
Friss
maróni, narancs, citrom, carobi mazsola, mandula, mogyoró, berber, califat és alexandriai datolya, füge füzéres, kosáras és zsákos, almeliai szőllő és mindennemü déligyümölcs.
Közvetlen behozatal, állandóan raktáron napi áron.
Weisz József déligyümölcskereskedőnél
Subotica, Sokolska ul. 2. (a volt Narod kávéház helyiségében)

125 HP GŐZGÉP
kazánnal vagy anélkül eladó. Üzemben megtekinthető és azonnal átvehető. Vételára kazánnal együtt 250.000 dinár. — Ugyanott egy 110 voltos alig használt GANZ-DINAMO kapcsolótáblával együtt szintén eladó. Megkeresések „Alkalmi vétel" jeligére a kiadóba kéretnek. 9695

Kulhanek, Mikló és Társai
Tisztelettel értesitjük, a malom és géptulajdonosokat, hogy 5 éve fenálló
gép- és kazánjavitó mühelyünket
a Palicsi-utról
FRA JEŠE TRG 9. SZÁM
alá (Barátok temploma mögé) helyeztük át.
Elvállalunk helyben és vidéken gőzgépek, lokomobilok és motorok hengerfurását, szerelését, alakitását, javitását, gőzkazánok foltozását. tüzszekrények ujitását, fémöntéseket, az összes gépkovács munkákat és uj acélrugónygyártást. Minden e szakmába vágó munkát olcsón és pontosan készitünk viszonteladóknak is.
9656

AUTÓ TULAJDONOSOK VIGYÁZAT!
Vállaljuk AUTÓK gyári javitását.
Modern berendezésünkkel alkatrészeket készitünk.
Öntvény és aluminium hegesztés.
HAMBURGER
gépgyári mühely Subotica
Garázsoknak és javitó mühelyeknek árkedvezmény!
Telefon 566. Telefon 566.
10 31

DIÓ idei egészséges
NARANCS
MANDARIN
CITROM
MARÓNI, FÜGE
MINDENFÉLE
DÉLIGYÜMÖLCS
LEGOLCSÓBBAN
HEUDUSKA és HERMANN
Telefon 769. SUBOTICA Telefon 769.
10185

VECSEY SANATORIUM SEMMERING
Téli napkurák, diätikus hizlaló kurák, soványitó kurák, saját téli sport-játék terek. Penzióár (5 étkezéssel) 13 S.-től fölfelé.
Tulajdonos: BENDEKOVICS OTTÓ
20244

LEGUJABB TYPUSU FORD-AUTÓK! FORDSON—NYERSOLAJ—TRAKTOROK
ALKATRÉSZEK!
Nagyban és kicsinyben kedvező feltételek mellett kaphatók!
MICHELIN PNEUK!
TELEFON 32. LÖBL SAMUEL ÉS FIA, BÁCSKA PALÁNKA TELEFON 32.
6927

Jegygyürük, órák, ékszerek legolcsóbban, részletfizetésre: **Szombati Saroltánál** Subotica, Vilsonova ul. 20. 9143 A főpostával szemben.

Kedvezőbevásárlás folytán a napi árnál **20%-kal olcsóbban**

Nagy mennyiségü

sin, keskenyvágányu vasuti anyag

minden nyomtávolságra, **3 MOZDONY** uj és használt

ORENSTEIN i KOPPEL — FERROSTAAL D. D.

ZAGREB, Samostanska 2/II. Tel. 26-64 BEOGRAD, Studenička 9. Tel. 4-65

9862

Raktárhelyiség

padlós és száraz, vasajtókkal, nagy befogadó érrel 1926 év február 1-tól kiadó.

Érdeklődni lehet a Zrinjski trg 24. számu házban a hátulajdonosnál. 9821

ELŐNYOMDÁT

modernül felszerelve legolcsóbban szállit

LEOPOLD SÁMUEL, SENTA (BAČKA)

ELŐNYOMDA BERENDEZÉSI VÁLLALAT

vEGYE MEG A FENEMLITETT

CÉGNÉL AZ ELŐNYOMDÁT SAJÁT ÉRDEKÉBEN

V.-BECSKEREKI MALOMÉPITŐ R. T.

(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Alapitva 1921-ben Telefon 264 Távirati cim: Mühlenbau

Első és egyedüli jugoszláv malomgépgyár!

Teljes malomberendezések.

Állandó raktár malomgépekből és kellékekből!

Vezérképviselő Novisadon: Gruber Ferenc mérnök-igazgató

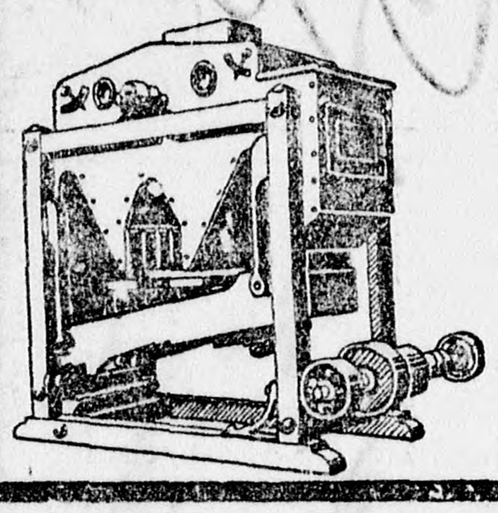

Kralja Aleksandra ulica 16

Telefon 266.

Távirati cim: GRUBER MENRATPALOTA NOVISAD

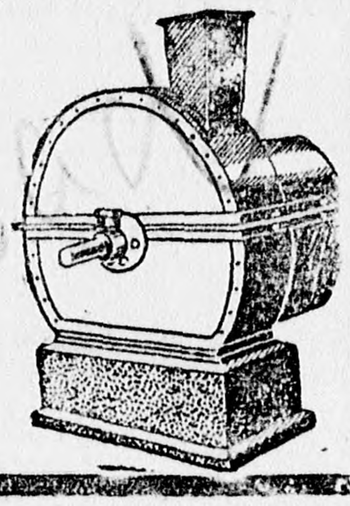

7311

SZENTI és VIRÁG SUBOTICA

ÉPÜLET és MÜBUTOR ASZTALOSÁRU GYÁR

KÉSZITENEK: Mübutorokat, épület, portál, parkett, üzletberendezéseket, stb. — Árajánlatot dijmentesen küldünk az ország bármely részébe.

TELEFONSZÁM: 383 185

„GROSSLEY“ világhirü motorgyár Manchester (Anglia)

Modern, kompresszornélküli

DIESEL-MOTOROK, SZIVÓGÁZ-MOTOROK

faszén-, lignit-, szén-, barnaszén- és fahulladek tüzel sre. Teljes biztonság az üzemben. Felülmulhatatlan gazdaságosság. — Mérsékelt árak! — Legtökéletesebb kidolgozás. Kedvező fizetési feltételek

Képviselő: BOŽIDAR DA GJORGJEVIĆ BEOGRAD, Knez Mihajla venac 36

Levelezés szerb és német nyelven. 1624 Telefon: 3592.

1826 ÓTA LEGJOBB

A

HORNIMAN'S TEA

LONDON

KÉPVISELŐ

SCHOSBERGER ADOLF

NOVISAD

9845

Csak gramofon mellett lehet mulatni, nevetni és táncolni

Aki családjának örömet akar szerezni, Aki sok pénzt akar keresni okvetlen kérje

NAGY KARÁCSONYI

ÁRJEGYZÉKÜNKET

gramofonok, lemezek, varrógépek és kerékpárokról

VIKTORIA

nagykereskedés Subotica. Subotica, Zrinjski trg 2. Sugár füszeres mellett

Columbia Gramofon, Dürkopp Diana kerékpár, Phönix varrógépek legolcsóbbak, mert a legjobbak

9732

4 EZER DINÁR EGY HÁLÓSZOBA

mely áll 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény és 1 toilettből massiv kemén fából a legjobb kidolgozásban, finom valódi réz butorvasalással, csiszolt tükörrel és üvegekkel.

KRAUSZ EDE butorkereskedés, NOVISAD, Kr. Aleksandra 20.

7750

Figyelem! **UJ ÜZLET!** Okkáziósárak!

Subotican, Alekszandrova ulica 9 szám alatt

a huszonötéve fennálló EISLER IZSÓ konfekció áruház fióküzletet nyit, ahol **női-, bakfis és gyermekfelöltők, férfi-, fiu és gyermek-készruhák,** női felöltő ujdonságok, esőköpenyek, prémbéléses gazdászkabát, férfi- és fiugyermeköltönyök legmodernebb kivitelben, legolcsóbb áron kaphatók.

JUBILEUM! JUBILEUMI AJÁNDÉK!

Üzletem negyedszázados fennállása alkalmából minden t. vásárló, aki 1500 dinárért vásárol, értékes jubiláris ajándékot kap.

EISLER IZSÓ SUBOTICA

Főüzlet Barátok temploma mellett. Fióküzlet Alekszandrova ul. 9.

9634

S. Kopp és Fiai r. t. Subotica, Majsai-ut

Jó minőségü uj zsiroshordók minden mennyiségben kaphatók 50, 100 és 200 kg-os ürtartalommal. Friss maláta minden nap kapható 6 dinárért vékája.

10129

Jugoszlávia legnagyobb és legmodernebb villanyerőre berendezett

ZÉLI ZSÁK PONYVA ZSINEG

konfekcionáló vállalata:

SCHIFF ÁBRAHÁM

zsák-, ponyva- és zsinegkereskedő
Zsák- és ponyvakölcsönző vállalat

Telefonszám 403 NOVISAD Sürgönycím „JUTEŠIF".

Fiókok: BEOGRAD, Karadjordjeva ulica 21. Zagreb, Triest, Bécs és Budapest

6904

GOODYEAR

Autógummi minden nagyságban.

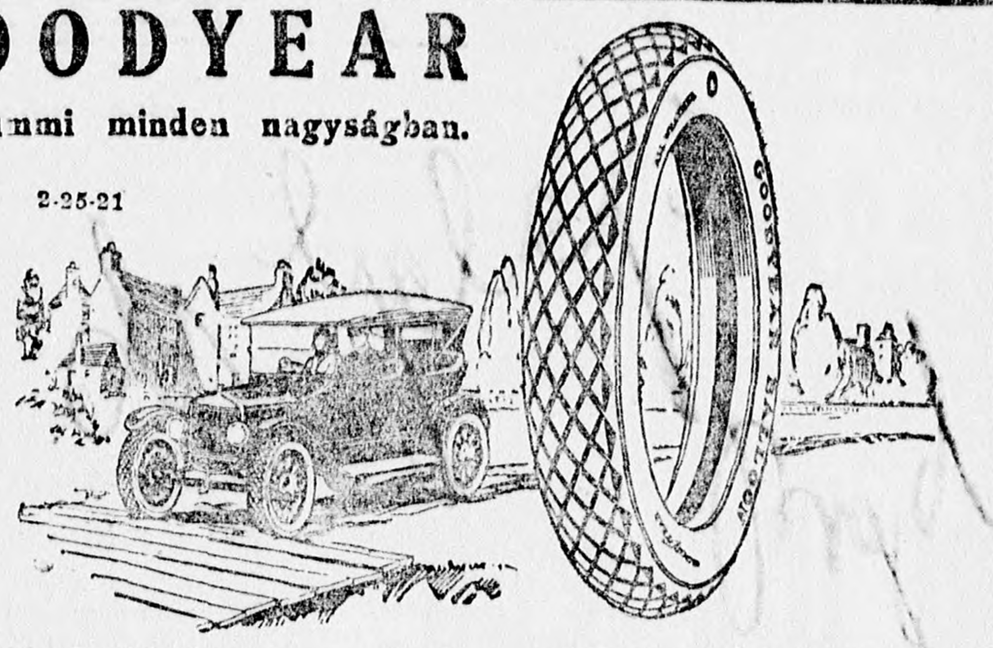

Az S. H. S. királyságban vezérképviselő

V. H. Smythe Beograd Terezija 3., Tel. 35-43.

10038

Dió

idei kája 10 dinárért juta zsákokban, zsák darabja 14 dinár Primafa ér akácfamóz 15 dinárért kapható

Rein Márkusnál Brod na/Sa.

10137

SZŐLŐTERMELŐKI

2—3 éves gyökeres ojtványok egy éves amerikai gyökeres és sima vadvesszők minden fajban, valamint nemesitett 2—3 éves gyümölcsfák és rózsafák megrendelhetők

Sévár Lászlónál, Petrovaradin 6. sz.

Becskereken festék, lakk, ecset, kátrány, fedőlemez, és minden festékszakmába vágó áru legolcsóbb

Weiterschan Jánosnál

1548

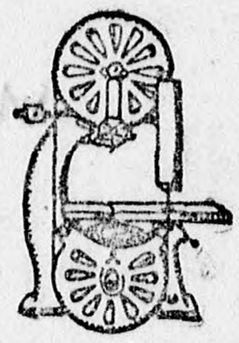

Legmodernebb németországi (leipzigi) gyártmányu

famegmunkálógépek

és szerszámok állandó nagy raktára

Előnyös részletfizetési feltételek!

JELLINEK JÓZSEF

Subotica, Paje Kujundžića ulica 4. sz.

9973

November hó 21-től december hó 22-ig!

Az enyhe ősz és a nehéz gazdasági viszonyok folytán óriási kézmü és divatáru raktáram nem apadt a várt mértékben. Ez a körülmény arra inditott, hogy a

karácsonyi vásárt már megkezdjem!

Ebből az alkalomból oly lényeges árengedményt nyujtok, amely a t. vásárlóközönség körében általános meglepetést fog kelteni!

140 cm széles velur kötöttkelme	ezelőtt 240	most 100	din.
140 „ finom velur kötöttkelme minden szinben	ezelőtt 325	most 150	„
120 „ tiszta gyapju pongyolakelme	ezelőtt 180	most 80	„
120 „ kockás és divatos, tiszta gyapjuszövetek	ezelőtt 120	most 65	„
120 „ tiszta gyapju, finom ruhaszövetek	ezelőtt 100	most 45	„
120 „ „ „ „	ezelőtt 120	most 55	„
120 „ fin. tiszta gyapju kosztüm és ruhaszövetek	ezelőtt 150	most 70	„
140 „ tiszta gyapju, csikos ruhaszövetek	ezelőtt 180	most 88	„
140 „ „ „ „ „	ezelőtt 240	most 120	„
140 „ „ „ „ „	ezelőtt 260	most 130	„
140 „ tiszta gyapju kosztüm szövetek	ezelőtt 220	most 105	„
140 „ legfinomabb kosztüm és ruhaszövetek	ezelőtt 350	most 150	„
140 „ tiszta gyapju ruhaszövetek	ezelőtt 220	most 105	„
140 „ tiszta gyapju divatszövetek	ezelőtt 240	most 120	„
140 „ tiszta gyapju ruhaszövetek	ezelőtt 180	most 85	„
145 „ tiszta gyapju kosztümszövetek	ezelőtt 190	most 93	„
140 „ tiszta gyapju ruha és kosztümszövetek	ezelőtt 160	most 80	„
140 „ legfinomabb ruha és kosztümszövetek	ezelőtt 250	most 130	„
120 „ tiszta gyapju cazam pongyolának való	ezelőtt 160	most 60	„
140 „ tiszta gyapju páják	ezelőtt 180	most 75	„
120 „ „ „ „	ezelőtt 130	most 70	„

Angol férfi télikabát finom szövetek méterenként	ezelőtt 400	most 200	din.
„ „ „ „ „ „	ezelőtt 340	most 140	„
150 cm tiszta gyapju angol, férfi öltönyszövetek	ezelőtt 280	most 140	„
150 „ „ „ „ „ „	ezelőtt 400	most 170	„
150 „ „ „ „ „ „	ezelőtt 450	most 180	„
140 „ ruhaszövet	ezelőtt 70	most 25	„
140 „ ruhaszövet	ezelőtt 80	most 32	„
140 „ ruhaszövet	ezelőtt 140	most 46	„
Crepe-de-Chinek minden elképzelhető szinben	ezelőtt 160	most 82	„
Crepe-de-Chinek prima minőségben, minden elképzelhető divatszinben	ezelőtt 220	most 120	„
Legnehezebb crep special, minden elképzelhető szin	ezelőtt 325	most 160	„
Cartonok, féldelinek prima minőségben, jó mosó		9	„
Hermann Pollák-féle finom, garantált, jó mosózefirek ingeknek		16	„
Kanavász, legjobb minőségü		12	„
Legjobb minőségü 100 cm hulárd selyem, minden szinben		55	„
Legjobb minőségü selyemkendők		100	„
Félselyemkendők		40	„
Legfinomabb epongeok, grenadinok	20 dinártól	35	dinárig
Cérna parhetok	15 dinártól	20	dinárig

Azonkivül pamut, ruhabársonyok, valamint velour sifonok minden szinben rendkivül olcsó árakon!

MAMUZSICS ANTAL

10188

kézmü- és divatáru üzletében, Subotica, Zenede-épület, Városházával szemben, Kenyér-piac.

A fenti áraimra felhivom a nagyérdemü közönség figyelmét!

38 MOTOR ÜZEMBEN

a legjobb referencia, hogy az általunk képviselt Motorenwerke Mannheim A. G. vorm. Benz & Cie, Mannheim

által gyártott eredeti MWM Benz kompresszornélküli Diesel-motorok a legüzembiztosabb és legjavaságosabb erőgépek

BÁRDOS ÉS BRACHFELD R.-T. NOVISZAD ŽELJEZNIČKA 105/7

9846

Értesitem a n. é. közönséget, hogy

géplakatos mühelyemet

saját házamba, Save Tekelije ulica 21. sz. alá helyeztem át.

Szives pártfogást kér,

Wachtler Mihály, lakatos

8495

DEUTSCH PÁL és TÁRSA

VILLAMOSSÁGI ÉS MŰSZAKI VÁLLALAT

SUBOTICA, SOKOLSKA ULICA 3.

Készit villamos világitási és erőátviteli berendezéseket jutányos áron, saját vagy megadott tervek alapján.

Kérjen ajánlatot. — Irógép és varrógépek javitása külön szakképzett munkaerőkkel.

6065

Mérlegképes könyvelő

és perfekt szerb, német, magyar levelező, nagyobb kereskedelmi és gyári cég részére Vojvodina nagyobb városában felvétetik. Részletes ajánlatok, fizetési igények, referenciák és családi állapot megjelölésével „Állandó", jelige alatt e lap kiadóhivatalába intézendők

10243

KERESÜNK

a suboticai piac részére a fa- és szénszakmában jól bevezetett

HELYI ÜGYNÖKÖT

Ajánlatok e lap n visadi fiókjába kéretnek.

10210

„ARGUS" Általános Információsiroda BEOGRAD

JUGOSZLÁVIA LEGNAGYOBB SZAK-FELVILÁGOSITÓJA

ARGUS megóv kétes követelésektől és veszteségektől
ARGUS összeköttetéseket szerez vásárlóképes házakkal
ARGUS kiviteli lehetőségeket teremt
ARGUS olcsón, reálisan és biztosan végez inkasszót
ARGUS közli a kiirt állami szállitások t.
ARGUS több ezer elsőrendű referenciával rendelkezik

Hiteltudósi ó előfizetési árak:

10 információ 400 dinár, 25 információ 875 dinár
50 információ 1500 dinár, 100 információ 2500 dinár

Táviratcim: ARGUS—BEOGRAD

9320

WEISZ JENŐ

KEFEGYÁRA SUBOTICA TELEFON 188

Ajánlja kitünő minőségü versenyenkivüli kefe-, ecset-, seprő-, malomkefe- gyártmányait!

5790

1878

SZEMÜVEGEK

MINDEN KIVITELBEN

Schvab Albert

órás, ékszerész és optikusnál

VEL.-BEČKEREK

Aleksandrova ulica

Fali és zsebórák, modern, izléses ékszerek.

JAVITÁSOK pontosan.

Hengerfurásokat

vállal bárhol helyszinen a legmodernebb és legprecizebb hengerfurógépekkel

Krausz Gyula

vas- és fémöntődéje V.-Bečkerek Gundulićeva ul. 7. Telefon 329.

778

Nyilas és Csajkás

órás, ékszerész és vésnök

Subotica, 8851

Strossmajerova ul. 7. Huspl ao

Aranyat, ezüstöt és drágaköveket veszünk és eladunk.

Gyenge férfiak

kik sexuális gyengeségben **(impotenciában)** szenvednek, feltétlen rendeljék meg a

LIBIDIN-t

Külföldi orvos-tanár által szabadalmazva. Gyorsan és gyökeresen gyógyit. Erdeklődni főképviseletnél

Subotica postafiók 126.

10095

Legujabb buzaár Din. 260.—

LEGUJABB FORDÁR DIN. 40.000.—

KLEIN GÉZA és FIAI, SUBOTICA

Az áramfogyasztó közönség figyelmébe!

A villanygyár igazgatóságának az az óhaja, hogy az áram fogyasztók igényeit minden tekintetben kielégitse, ezért felkérünk mindenkit, amennyiben bármiféle panasz van a világitásra, számlára stb. vonatkozólag, akár élőszóval, telefon utján, vagy irásban jelentsék be **a villanygyár igazgatóságának Palicsi-ut 106.** vagy a városi üzletben

Kostina ulica 1., Telefon 508.

Suboticai Villamosvasut és Világitási R. T.

Világitási és üzemi osztály.

Maclura és Gleditchia

(Krisztustövis)

2 éves gyökeres 4000 drb á 50 para; gyökeres 1 éves zöld szőllőoltvány (stupfer) á 2 dinár

eladó.

STEVAN DOŽA

Bačko-Gradište

10085

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál:

KRAUSZ

VELIKI-BEČKEREK,

a törvényszéki palota mellett.

TELEFON 329 760

Olcsó gyapju fonál festés

Szudirevits Albert

ruhafestőnél

Skotus Viator ul. 34.

Ügyeljen a cimre!

9516

I-a bükkhasáb

36 din.

I-a apritott tüzifa

38 din.

100 kg-onként

Ujkovics J. és Társa

fatelepén TELEFON 669. Jukićeva ulica 41

Szerezze be szükségletét mig a készlet tart 9501

KARÁCSONY KÖZELEDIK!

Már most kezdődik a **karácsonyi vásár.** Cikkeim árát **csodálatos olcsóra szállitottam le.**

Női **divatmellény 165 dinártól** főljebb. — **Férfimellény,** sweater, bokavédő (stutzni) minden árban. — **Kötött** gyermek alsóruha, gyermekharisnya minden nagyságban és szinben. — **Férfi és nőiharisnya,** meleg **alsóruha, kesztyü.** Crep de chine, satin de chine és másnemü **sely mszövet,** mennyaszonyruha, myrtuszkoszoru, fátyol **és virág** lakodalom **részére.** — Mindennemü legujabb **diszités** nagy választékban. — **Női fehérnemü** a legolcsóbb és legfinomabb kivitelben. — **Férfi fehérnemü** és más **férfi divacikkek** nem képzelhető nagy választékban és konkurensnélküli árban. — Fehér férfiing 85 dinár, **szines 2 gallérral 95 dinár, selyemmellel** és magasabb árban legdivatosabb mintában. Ernyő, utazótáska (bőrönd), bőrtáska és gyönyörü **ajándéktárgyak** bőrből és autólakkból gazdag választékban még nem létező olcsó árban. — **Nőitáska autólakkból 19 dinártól feljebb.**

Győződjék meg személyesen, ez saját érdeke.

Szigoru szolid régi üzlet. Alapittatott 1890-ben.

EUGEN ALMÁSY OSIJEK I.

Péter és Pál nagy templommal szemben.

10279

ÜGYVÉDEK PÉNZINTÉZETEK

Felveszünk hirdetéseket a **„Službene Novine"** részére. Beiktatási dij támpé dányok ellenében utánvétel fizetendő. Tisztelet-díjunk csak 100 dinár. —

„ATLAS"

kereskedelmi ügynökség Beograd, Postafiok 346.

9920

Karácsonyi vásárra

raktárról vagy mérték után

legolcsóbban szállitanak

DONDÓ ÉS TÁRSA

divatcipészek

Subotica, Sučićeva ul. 10.

Margit-malommal szemben.

7724

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapitva: 1902. **Subotica** Tel. 190 és 192

Táviratcim: Kenderipar.

Detailüzlet: Városi bérpalota.

Engross és irodák: Wilsonova ulica 7.

Kender-, len-, jutaáruk, pokrócok, szőnyegek, kárpitoscikkek.

Butorszövetek kiárusitása

gyári áron